

EDWIN ARNOLD

AASIAN VALO

RUNOELMA
GAUTAMA BUDDHAN
ELÄMÄSTÄ JA OPISTA

SUOMENTANUT

JUSSI SNELLMAN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

PORVOO . HELSINKI

ALKULAUSEEN KIRJOITTANUT

V. TARKIAINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA
1951

ALKULAUSE

Intia, tuo vanha ja suuri sivistysmaa, jossa on runoutta ja filosofista mietiskelyä harjoitettu varhaisista ajoista alkaen, on myös uskontojen ja uskonlahkojen luvattu maa. Siellä on historiallisena aikana (n. vuodesta 500 eKr. - vuoteen 1000 jKr.) saanut perätysten alkunsa kolme suurta uskon-suuntaa: brahmanismi, džainismi ja buddhan oppi. Niistä on buddhan oppi muodostunut yhdeksi maailman valtauskonnoista. Se on levinnyt Intiasta Tiibetiin, Kiinaan ja Japaniin ja sillä lasketaan nykyisin olevan n. 450 miljoonaa kannattajaa. Sen perustajan Gautama Buddhan (*buddha* on arvonimi ja merkitsee ”valaistua”) päätellään eläneen n. 560-480 eKr. Mutta hänen elämänsä vaiheet ovat kietoutuneet semmoiseen tarujen ja legendojen verkkoon, että todellisuuspiirteet vain häämötävät sen läpi.

Suosituimpia yleistajuisia Buddhan elämän kuvauksia on se englantilaisen Intian tuntijan Edwin Arnoldin kirjoittama runoelma *Aasia valo eli suuri kieltäymys* (*”The Light of Asia or the great Renunciation”*, 1. painos 1879, sitten monta kymmentä uutta painosta), joka nyt tarjotaan suomalaiselle yleisölle Jussi Snellmanin kääntämänä. Siihen on taitavasti valikoitu kauneimpia Buddha-legendoja ja sommiteltu ne kokoon havainnolliseksi esitykseksi, jonka aitoa itämaista henkeä myös buddhalaiset asiantuntijat pitävät arvossa.

Buddhan elämänsäkuva ja opetustoiminta on asetettu siinä nähtäväksi laajaa taustaa vasten. Intian luonnon uhkuva rikkaus, Intian kansan monikirjavuus ja jyrkkä kastijako: kuninkaallisen hovin ylhäinen eristyneisyys, pappien ja munkkien kaavoittunut muotouskonnollisuus, askeesi ja itsekidutus, jonka rinnalla esiintyy kansanomaista luonnonjumalien palvontaa, alkukantaista mystiikkaa ja ihmeuskoa – kaikki se on saanut osakseen huomiota siinä määrin, että kokonaiskuva on muodostunut itämaisen värikylläiseksi ja täyteliääksi, ehkäpä jossakin suhteessa raskaaksi ja yksityispiirteillä liikakuormitetuksi. Buddha on esitetty uskonnollisen hengen innoittamaksi totuudenetsijäksi, joka kasvaa irti ajastaan ja ympäristöstään ja kohoaa yleismaailmalliseksi esikuvaksi, suureksi Mestariksi ja valon lähteeksi sekä aikalaisille että jälkeen tuleville.

Historiallisen perimätiedon mukaan hän oli Sakja-heimoisen kuninkaan poika Siddhârta Gautama ja hänen syntymäpaikkansa Kapilavastu-nimisen kaupungin lähetyvillä Himalaja-vuoriston etelärinteellä n. 100 Englannin peninkulman (mailin) päässä Benaresista pohjoiseen. Hänestä oli syntyessä ennustettu tulevan joko suuri maailmanvaltiasta tai sitten ihmiskunnan pelastaja, suuri Buddha. Isä toivoi hänestä suurta hallitsijaa ja kasvatti häntä siinä mielessä suojaten ja varjellen häntä kaikesta kärsimyksestä ja onnettomuuden näkemisestäkin. Siddhârta osoitti jo nuorena poikkeuksellista lahjakkuutta. Hän hämmästytti opettajiensa kirjoitustaidollaan ja matemaattisilla kyvyillään. Ja hän voitti urheilussa ja aseleikeissä kaikki kilpailijansa. Hänen mielensä jalous ja sydämensä hyvyys ilmeni siinä myötätunnossa ja sääliässä, jota hän osoitti niin hyviä ihmisiä kuin koko luomakuntaa kohtaan (esim. pelastaessaan haavoitetun joutsenen).

Siddhârthan oma elämä oli kaikin puolin yllälistä ja suojattua. Kun hän täytti 18 vuotta, niin hänelle rakennettiin tarkasti vartioidun muurin sisäpuolelle kolme uutta loistopalatsia, yksi kutakin vuodenaikaa varten. Hän otti puolisoikseen ihanan prinsessa Jasôdharan, joka oli ollut hänen sydämensä valittu jo aikaisemmassa olotilassa. Nuorta paria palveltiin ja kunnioitettiin kuin tulevia maailmanvaltiaita konsanaan.

Mutta 29 vuoden ikään tultua tapahtui Siddhârthan elämässä jyrkkä käänne. Silloin hän sai ensi kerran nähdä raihnaan vanhuksen, avuttoman sairaan ja kuolleen ruumiin. Nuo näyt järkyttivät häntä syvästi. Ne paljastivat hänelle elämän ankaran kohtalokkuuden ja kurjuuden. Hän ymmärsi ettei mikään maallinen ole kestävä eikä muuttumatonta. Rikkaus, valta ja kunnia on katoavaa. Rie-mu, onni ja nautinto ovat vain haihtuvaa harhaa tai petollista harhakuvitelmaa. Todellisuudessa elämä on kärsimystä ja kuoleman lain alaista. Se mikä kerran on syntynyt, on kerran myös kuoleva.

Tätä ajatellen Siddhârtan mielen valtasi syvä pessimismi ja ääretön sääli koko ihmiskuntaa kohtaan, jota hän tunsu olevansa velvollinen auttamaan. Epätoivossaan hän päätti luopua ylellisestä elämästään, turvatusta asemastaan ja loistavasta tulevaisuudestaan. Hän jätti vaimonsa ja lapsensa, pakeni yöllä salaa pois kotoaan ja liittyi kerjäläismunkistoon hakeakseen sielullensa rauhaa hartauden harjoituksella, paastolla ja ruumistaan kiduttamalla. Mutta ankarinkaan itsekidutus ei auttanut. Hän huomasi askeesin tien yhtä vääräksi kuin aikaisemman nautintojen tien ja hän hylkäsi sen, luopumatta kuitenkaan munkin yksinkertaisesta ja kieltäymyksellisestä elämäntavasta.

Tämän jälkeen hän keskitti voimansa sisäisen totuuden hakemiseen ja kärsimyksen ongelman ratkaisemiseen. Ja vihdoinkin se hänelle valkeni.

Istuessaan Neranjara-joen rannalla pyhän viikunapuun juurella Gautama sai ilmestyksen. Hän näki menneisyyden ja tulevaisuuden, taivaan ja helvetin ja mittasi ajatuksellaan niiden sisällyksen. Hänelle selvisi, ettei ole muuta helvettiä kuin omien aikaisempien tekojen tuottama kärsimys eikä muuta taivasta kuin halujen ja himojen voittamisen antama rauha. Intuitiivisesti hän tajusi, että pelastus elämän kärsimyksestä on löydettävä ihmisestä itsestään, hänen omaa sisintänsä viljelemällä, eikä haettava sitä mistään uskopuolisesta. Ihmisen on riisuttava yltään itsekkyyden korskeus, tukahdutettava itsessään ahneus, viha ja muut intohimot, noudatettava sydämen puhtautta, velvollisuuksien vaatimusta, nöyryyttä ja jalomielisyyttä. Ja hänen on luovuttava kaikista harhakuvista ja harhapyyteistä, jotta hänen sielunsa avautuisi totuuden sanomalle. Sillä totuus on vapauttava. Maailmassa vallitsee oikeuden laki yli ajallisuuden, yli kärsimyksen ja kuoleman. Olevaisten sielu on hyvä. Ja ihmissielun sisimmässä piilee lupaus taivaallisesta levosta ja rauhasta, nirvânasta, joka on täydellisellä kieltäymyksellä saavutettavissa jo tässä elämässä.

Vielä viime hetkellä oli kiusaaja yrittänyt viekoitella Buddhaa pois totuuden tieltä aistimaailman orjuuteen. Mutta se ei onnistunut. Buddha oli jo vapautunut kaikista pyyteistä ja kaikista harhoista, hän oli saavuttanut sisäisen valon, jota hän oli valmis jakamaan sitten kaikille, niin hyvin ylhäisille kuin alhaisille, niin hyvin omille kuin vieraille.

Runoelmassa on elävästi kuvattu kuinka hän kuuden pitkän vaellusvuoden jälkeen palaa köyhän kerjäläismunkin asussa entiseen kotikaupunkiinsa tervehtimään omaisiaan. Henkensä majesteettisella suuruudella, nöyryydellä ja lempeydellä hän voittaa isänsä ja puolisonsa sydämen, niin että heistä tulee hänen hartaita kannattajiaan. Ja hänen poikansa Rahula omistaa niin ikään hänen oppinsa.

Sen jälkeen Mestari kierteli eri paikkakunnilla Pohjois-Intiassa saarnaten ja levittäen oppiaan henkilökohtaisesti sekä oppilaidensa välityksellä. Hän puhui viisauden sanoja ihmisille ja – niin kuin legenda kertoo – lunastuksen sanoja koko luomakunnalle, eläville ja kuolleille, näkyvälle sekä näkymättömälle kuulijakunnalle. Näin hän toimi kuolemaansa asti, 80 vuoden ikään, jolloin hän tietäen loppunsa lähestyvän jätti jäähyväiset itkeville seuralaisilleen ja varoitti heitä palvomasta hänen ruumiillista olemustaan.

Viimeisessä laulussa on esitetty yksi Buddhan kauneimmista saarnoista. Sitä ei ole helppo selostaa, sillä se on vaikeatajuinen ja osittain moniselitteinen. Se sisältää hänen oppinsa pääkohdat filosofisiksi ja moraalisisiksi ydinlauseiksi koottuina. Tärkeimmät noista opeista ovat jälleensyntymisen oppi ja oppi syyn ja seurauksen katkeamattomasta ketjusta, ns. karman laista. Edellinen perustuu siihen brahmanismillekin ominaiseen käsitykseen, ettei ihmisen sielu kuolemassa kokonaan häviä, vaan saattaa aikojen mentyä syntyä uudestaan aikaisemmalla elämällä ansaitsemaansa parempaan tai huonompaan asemaan ihmisenä.

Jälleensyntymisoppia täydentää oppi karman laista. Sillä tarkoitetaan sitä syyn ja seurauksen suhdetta, jokaisella teolla on omat seurauksensa, hyvällä hyvät ja pahalla pahat ja että ihminen niin ollen saa toisessa olotilassa niittää sen mitä hän on edellisessä kylvänyt.

Kuitenkin on huomattava, että elämän ja kuoleman ikuisen kiertokulkuun kahlittu sielu pyrkii vapautumaan kaikesta siitä kärsimyksestä ja kaikesta siitä vaihtelusta, jota jälleensyntyminen merkitsee. Siihen onkin olemassa mahdollisuus, mikäli se kieltäytyy kaikesta toiminnasta ja samalla myös toiminnan seurauksista. Ihmisen on sitä varten tukahdutettava itsestään ”elämänjano” tai elä-

mänvietti, so. kaikki itsekkyyys, kaikki halut ja himot, jotka sitovat hänet elämään ja aistimaailmaan. Kun hän on nuo siteet katkonut ja vapauden saavuttanut, hän on astunut täydellisen levon ja rauhan tilaan: nirvanaan.

”Aasian valon” legendoihin tutustuessa joutuu ajattelemaan kuinka vähän meillä on todellista tietoa Buddhan opista tai selvyyttä siitä mikä siinä ja kristinopissa on yhteistä tai missä suhteissa ne eroavat toisistaan. Noiden suurten oppien perustajista tunsi kumpikin olevansa kutsuttu elävän universaalisen totuuden julistajaksi ja koko maailman pelastajaksi, kärsimyksen ja kuoleman vallan voittajaksi. Kumpikin heistä antamallaan esimerkillä pyhitti kärsimyksen tien oppilaiden kuljettavaksi. Kumpikin julisti itsekkyydestä ja aineellisuudesta luopumisen, oikeamielisyyden ja sovinnon oppia, tosin erilaisin sanoin ja erilaisin vertauskuvin, mutta pääasiassa samaa tarkoittaen. Buddhan opissa on ”luonnontieteelliseen” tai panteistiseen monismiin vivahtavia piirteitä. Buddha ei tunnustanut persoonallista jumalaa, iankaikkista Isää, ei taivasta eikä helvettiä kristillisessä merkityksessä ”tuonpuoleisina olotiloina”. Hän ei pitänyt myöskään itseään jumalana tai jumalan poikana, vaan kuolevaisena ihmisenä, joka tosin on paljon suurempi ja väkevämpi kuin se monenkirjava luonnonjumalien lauma, jota Intian kansa tietämättömydessään palveli.

Hänen edustamansa korkea moraali ja hänen viitoittamansa itsekieltämyksen tie on osoittautunut tieksi sadoille miljoonille seuraajille. Eikä buddhan opin vähäisimpiä ansioita ole myöskään se, että se on levittänyt Aasian kansojen keskuuteen humanista ajatustapaa, rauhan rakkautta ja sovinnollisuuden henkeä.

V. Tarkiainen

JOHDANTO

Seuraavassa runoelmassa olen koettanut kuvitellun Buddhan-palvojan avulla kuvailla jalon sankarin, buddhalaisuuden perustajan, intialaisen ruhtinaan Gautaman elämää ja luonnetta sekä hänen filosofiansa pääpiirteitä.

Sukupolvi sitten Euroopassa tunnettiin hyvin vähän tai tuskin lainkaan tätä Aasian suurta uskontoa, joka siitä huolimatta oli ollut olemassa kaksikymmentäneljä vuosisataa ja joka nykyisin sekä tunnustajiensa lukumäärään että maantieteelliseen levinneisyyteensä nähden voittaa kaikki muut uskonnot.

Neljäsataaseitsemänkymmentä miljoonaa suvustamme elää ja kuolee uskossa Gautaman oppeihin; ja tämän muinaisen opettajan henkinen valta ulottuu tänään Nepalista ja Ceylonista yli koko itäisen niemimaan Kiinaan, Japaniin, Tiibetiin, Keski-Aasiaan, Siperiaan, jopa Ruotsin Lappiin asti.

Itse Intia voitaisiin syystä lukea tämän uskonnon suurenmoisen vallan alaisuuteen kuuluvaksi; sillä vaikka buddhalainen tunnustus on jättänyt isänmaansa, niin Gautaman ylevät opit ovat silti painaneet lähtemättömän leimansa uudempaan brahmalaisuuteen ja hindulaisten on selvästi heille eniten luonteenomaisista tavoista ja käsityksistä kiittäminen Buddhan antamien määräysten hyvää tekevää vaikutusta.

Enemmän kuin kolmasosa ihmiskunnasta on siis siveellisistä ja uskonnollisista käsityksistään kiitollisuuden velassa tälle kuuluisalle ruhtinaalle, jonka henkilöllisyys, vaikkakin käytettävissä olevien tietolähteiden puutteellisesti valaisema, kuitenkin – yhtä poikkeusta lukuun ottamatta – esiintyy korkeimpana, jaloimpana, pyhimpänä sekä siunauksellisimpana koko ajattelemisen historiassa.

Buddhan kirjat, vaikkakin moneen yksityiskohtaan nähden ristiriidassa keskenään ja suuresti turmeltuneina sekä sepitysten ja väärinkäsitysten raskaasti kuormittamina, ovat silti eräässä suhteessa yhtäpitävät, nimittäin siinä, että ne eivät mainitse mitään – ei ainoatakaan tekoa, ei ainoatakaan sanaa – joka voisi tahrata tämän intialaisen opettajan täydellistä puhtautta ja ihmisrakkautta, opettajan, jossa tosi ruhtinaalliset ominaisuudet yhtyvät viisaan ymmärrykseen ja marttyyriin palavaan intoon. Myös Barthelemy St. Hilaire, joka monessa suhteessa on ymmärtänyt täysin väärin buddhalaisuuden, sanoo: 'Hänen elämänsä on tahraton. Hänen horjumaton sankaruutensa on yhtä voimakas kuin hänen vakaumuksensa; ja joskin hänen ajamansa teoria on väärä, niin hänen antamansa omakohtaiset esimerkit ovat nuhteettomat. Hän on kaikkien niiden hyveiden täydellinen esikuva, joita hän saarnaa; hänen itsekieltämyksensä, hänen ihmisrakkautensa, hänen muuttumaton lempeytensä eivät petä hetkeksikään... Hän valmistaa hiljaisesti oppiaan vetäytymällä kuudeksi vuodeksi yksinäisyyteen ja mietiskelyyn; hän levittää sitä ainoastaan vakuuttavan sanansa voimalla yli puoli vuosisataa, ja kun hän kuolee oppilaidensa syliin, hän kuolee niin kuin viisas, joka on harjoittanut hyvää koko elämänsä ajan ja joka on varma, että on löytänyt totuuden.'

Siten Gautama on saavuttanut sen hämmästyttävän voiton, että on valloittanut ihmiskunnan; ja vaikka hän ei hyväksynyt mitään uskonnollisia menoja ja itse jo Nirvanan kynnyksellä seisoesaan selitti olevansa vain sellainen, joksi ihmiset voivat tulla – niin Aasian kansat tottelematta hänen määräystään ovat rakkaudessaan ja kiitollisuudessaan saattaneet hänet hartaan palvonnan kohteeksi. Kokonaisia kukkametsiä lasketaan päivittäin hänen puhtaalle alttarilleen, ja monet miljoonat huulet toistavat joka päivä tunnustuksen: 'Minä turvaudun Buddhaan!'

Tässä runoelmassa kuvattu Buddha – jos hän todella on ollut olemassa, mitä ei tarvitse epäillä – syntyi Nepalín rajalla n. v. 620 eKr. ja kuoli n. v. 543 Kusinagarassa, Oudhissa. Siten useimmat muut uskonopit ovat, kun on kysymys iästä, nuoret verrattuna tähän kunnioitettavaan uskontoon, johon itsessään sisältyy yleinen toivo ikuisuudesta, rajattoman rakkauden kuolemattomuudesta, häviä-

mätön usko hyvän lopulliseen voittoon sekä mitä ylevin vakaumus ihmisen vapaudesta. Ne omituisuudet ja liioittelut, jotka häiritsevät buddhalaisuuden pyhiä perinteitä ja yleistä kulttia, johtuvat kaikki suuria aatteita kohtaavasta välttämättömästä madaltumisesta, silloin kun ne uskotaan pappisvallan huostaan. Gautaman alkuperäisille opeille ominaista voimaa ja ylevyyttä on arvosteltava niiden tekemän vaikutuksen perusteella, ei niiden tutkijain mukaan; ei liioin sen viattoman, mutta uneliaan kirkon mukaan, joka on kohonnut buddhalaisen veljeskunnan eli 'Sanghan' perustuksille.

Olen pannut runoelmani buddhalaisen suuhun, sillä voidakseen oikein käsittää aasialaisten ajatusten henkeä niitä on katseltava itämaiselta näkökannalta; ja ainoastaan tällä tavoin voin esittää täysin luonnollisesti sen historian pyhittämiä ihmeitä sekä sen sisältämää filosofista oppia. Siten esim. oppi sielunvaelluksesta – tuo nykyaikaiselle mielelle niin vieras käsitys – oli Buddhan aikana täysin vakiintunut sekä hindulaisten tunnustama – aikakautena, jolloin Nebukadnezar valloitti Jerusalemin, Ninive joutui meedialaisten käsiin ja foinikialaiset perustivat Marseilleen.

Tässä tarjottu esitys niin vanhasta järjestelmästä on pakostakin epätäydellinen, ja monia erittäin tärkeitä filosofisia kysymyksiä sekä myös Gautaman pitkäaikaista opetustehtävää voidaan – runoudelle kuuluvien lakien johdosta – kosketella vain ohimenevästi. Mutta olen saavuttanut tarkoitukseni, jos minun on onnistunut antaa oikea käsitys tämän jalon ruhtinaan ylevästä luonteesta ja hänen oppinsa yleisestä sisällyksestä.

Jälkimmäisen suhteen on oppineiden kesken syntynyt laaja kiista, ja he tulevat huomamaan, että olen ottanut kiistanalaiset buddhalaiset sitaatit lähinnä sellaisina kuin ne esiintyvät Spence Hardyn teoksessa ja että useammassa kuin yhdessä kohdin myös olen mukaillut runoelmaani liittämäni kertomuksia. Kuitenkin 'Nirvânaa', 'Dharmaa', 'Karmaa' sekä muita buddhalaisuuden pääpiirteitä koskevat käsitykset ovat sangen perusteellisten tutkimusten tuloksia ja perustuvat myös siihen varmaan vakaumukseen, että kolmattaosaa ihmiskunnasta ei milloinkaan olisi saatu uskomaan pelkkiin abstraktioihin tai täydelliseen tyhjyyteen olemassaolon lopputuloksena.

Lopuksi pyydän, että liian kiireisesti tehdyn työni puutteellisuudet suotaisiin anteeksi sen kunnioituksen vuoksi, jota tunnen tätä 'Aasian Valon' kuuluisaa levittäjää kohtaan, sekä sen arvannon vuoksi, jota tunnen niitä monia eteviä tiedemiehiä kohtaan, jotka ovat uhranneet hänen muistolleen jaloa ja vaivalloista työtä, mihin minun puoleltani puuttuu sekä aikaa että kykyä.

Teos on kirjoitettu lyhyinä lepoheikinäni, mutta minua innosti työssäni sammumaton halu edistää parempaa, molemminpuolista ymmärtämystä Idän ja Lännen välillä. Toivon sen ajan koittavan, jolloin tämä kirja sekä 'Intialainen Korkea Veisu' ja 'Intialaisia Idyllejä' nimiset teokseni säilyttävät muiston miehestä, joka rakasti Intiaa ja Intian kansoja.

Edwin Arnold

ENSIMMÄINEN KIRJA

*Tään laulun sankari on Herra Buddha,
maailman pelastaja – päällä maan
Siddharta ruhtinaaksi nimetty.
Ei maat, ei taivaat eikä tuonelat
oo nähneet hänen vertaistaan: niin oli
hän yli muiden kaunis, hyvä, viisas -
tuo nöyrä tulkki Lain ja Nirvânan.*

Ihmisten onneksi hän syntyi siis.

On neljä maailman tään valtiasta
ylimmän taivaan yllä halliten.
Lähinnä heitä, hiukan alempana,
levossa vietti vuottain syntymää
suurimmat Henget, sinne siirtyneet,
tuhatta kolmekymmentä jo vuotta.

Taivaassa tuossa istui Herra Buddha,
kun Pyhät päättelivät merkeistään:
'Taas Buddha maailmaa käy auttamaan.'
'Niin!' kuului vastaus, 'käyn siihen työhön
viimeisen kerran – sillä sitten enää
en synny enkä kuole – eivät liioin nuo,
mun Lakiani jotka seuraavat;
juurelle Himalajan, lumihuipun,
Sâkjana¹ synnyn; siellä hallitsee
kansaansa oivaa kunnon kuningas!'

Tuon yönä nukkui Mâja nukkui
miehensä vieressä – Suddhâdanan -
ja näki ihmeellistä unta, kuinka
sylistä avaruuden syöksyi tähti
kuin purppuran ja helmen hehkuvainen;
tuo kuusihaara kantoi harteillaan
valkoisen elefantin, 'kuusikärsän' -
ja säteittää loi kohtuun uneksijan.
Hän havahtui: - ei autuaampi riemu
milloinkaan paisuttanut äidin rintaa.
Ja tähden loisto täyttää puolen maata,
vavahtaa yössä vankat alkuvuoret,
myrskyiset aallot rauhaan raukeavat,
kupunsa auki luovat liljat maan;
käy ilon kuiske tuonen kuiluihin;
on niin kuin katseet aamuauringon

1 Kts. Selityksiä lopussa.

valaisi kimmeltänsä metsäin yöhön:
 'Oi kuulkaa, kuolevaiset – syntyneet
 ja kaikki vielä syntymättömät:
 On Buddha tullut, viisas, toivottunne!'

Kun aamu koitti, valkopäiset miehet,
 nuo unten tulkitsijat oppineet,
 näin selittivät: 'Uni hyvä on!
 näät Kravun merkissä on aurinko.
 Synnyttää valtiatar poikalapsen,
 niin ihmeellisen viisaan; pimeydestä
 hän kansan pelastaa, kun karkottaa
 hän tietämättömyyden pimeyden,
 ja hallita voi maailmaa, jos tahtoo.'

Näin syntyi tänne Buddha, pyhä mies.

Kun odotuksen päivät täytettiin,
 ja kuningatar keskipäivän aikaan
 lähellä linnaa seisoi bôdhi-puun
 vihannan alla, silloin koitti hetki -
 sen kaikki tiesivät siin ympärillä -
 puun oksat kumartuivat maahan asti,
 hänt ympäröivät ylväät lehtiholvit,
 ja tuhat kukkaa puhkes tanteresta
 vuoteeksi hälle siihen valmistuen,
 ja itse kalliosta kylvyksensä
 ilmestyi lähde: - ilman tuskaa hän
 synnytti poikansa, tuon täydellisen,
 joss oli kolmekymmentä ja kaksi
 pyhyiden selvää tuntomerkkiä.

Kun tämä tieto saapui palatsiin,
 niin toimitettiin heti kantotuoli
 kotiinsa poikaa sieltä noutamaan.

Vaan neljä valtiasta – joiden työnä
 kuparitauluihin on kirjoittaa
 työt ihmisten – nyt astuu Mêruvuoren
 laelta alas juhlasaattueessa:
 Siin Idän Enkeli on sotijoineen -
 hopeiset harsot heill on viittanaan
 ja kilvet helmistä; Etelän Herra
 ratsastaa toisena Kumbhandain kanssa -
 safiirikilvin, ratsuin sinisin;
 on tuossa Lännen Enkeli ja Nâgat -
 korallikilvin, veripunaratsuin;
 Pohjoinen Enkeli nyt, Jakšat myötä,
 ratsastaa, kultakimmelteinen – heillä
 on kilvet kultaa, varsat keltaiset.

Näin kunniaansa saapuu joukko tuo -
 kuitenkin näkymätön kuoleville;
 katoksen salkoihin he tarttuvat
 muodossa kantajain, nuo jumalaiset.
 Ilokseen liikkui näkymättöminä
 jumalat silloin ihmislasten kesken,
 näät onni maan, tuo Buddhan syntyminen,
 sai aikaan riemun myrskyn taivahissa.

Peljästy kuningas Suddhōdana
 ihmeitä, joita ei voi ymmärtää;
 vaan vihdoin rauhoittuu, kun kuulee, että
 pojasta ennustetaan kasvavan
 maan kuulu, hallitsija maailman
 ja *Tśakravartīn*, jollainen vain kerran
 tuhannen vuoden päästä ilmestyy.
 Hän seitsemän saa lahjaa: *Tśakra-ratnan*,
 tuon pyhän diskuksen; saa kiiltokilven;
 ja uljaan orhin, *Asva-ratnan*, joka
 vie pitkin pilviteitä ratsumiestä;
 saa valkoelefantin, *Hasti-ratnan*,
 vain kuningasta varten syntyneen;
 saa oivan ministerin; kenraalin,
 sodassa lyömättömän; sekä vihdoin
 saa *Istrī-ratnan*, vaimon verrattoman
 sulossa, hyvydessä, kauneudessa
 viel ihanamman aamunkoittoa.

Kuningas kuultuansa, mitkä lahjat
 on kerran ihmelasta vuottamassa,
 nyt suuret juhlat antaa järjestää
 pääkaupungissa: kadut lakaistaan,
 tiet kaikki ruusuvesin vihmotaan,
 puut köynnöstellään viirein sekä lyhdyin.
 Iloiset joukot saavat mielin määrin
 monia näytäntöjä nähdäkseen:
 siin ovat taikatemput, miekkamiehet
 ja voimailijat, käärmeenlumoojat;
 kas! tuossa pyörii tanssijattaret
 hopeisin hunnuin, kultakudoksin,
 ja nilkoissaan soi somat kulkuset;
 siin ilveilijät, karhuntuturit yllä
 tai peurantaljat; tuossa hypittää
 mies tiikereitä; tuolla painitaan -
 ja soitto pauhaa, pärisevät rummut.

Ja kaukaa saapuu kauppamiehet tuoden
 kunnialahjat kultalautasilla
 veroa maksavista kaupungeista:

turkoosit siin on taivaansiniset,
 nefriitit, nardusvoiteet, kašmirliinat,
 on sadat hunnut, utumaisen hienot,
 niin että kymmenkunta päällekkäin
 voi tuskin peittää immen kainot kasvot,
 vyöt helmenhohtoiset ja suitsutukset.

Siddhârta hälle nimeks annetaan -
 'kaikessa onnellinen' ruhtinas.

Myös saapuu muukalaisen seurassa
 Asita, harmaahapsi, pyhä mies;
 korvansa, maailmalle kauan kuurot,
 vain äänet taivaiset voi erottaa.
 Kun pyhän puun hän siimeksessä istui,
 hän kuuli, kuinka deevat lauloivat
 Buddhalle jälleensyntyneelle. Vanhus
 tuo niin on viisas, paastoin puhdistunut,
 niin ihmeen kunniakas, jotta hän
 kun ilmestyy, niin itse kuningas
 kumartaa, Mâja kuningatar aikoo
 asettaa lapsen miehen jalkain juureen.
 Vaan vanhus huomattessaan lapsen lausuu:
 'Ei niin, oi Valtiatar!' Itse painaa
 kurttuisen otsan maahan kahdeksasti
 ja viimein kuuluu sanat huuliltaan:

'Oi lapsi, salli! Sua palvon! Olet Hän!
 Nään ruusunhohteen, merkit jalkapohjan
 ja kaaret Swartikan ja tuntomerkit
 nuo suuret – kolmekymmentä ja kaksi
 ja pienet myös – kahdeksankymmentä.
 Niin, olet Buddha, ilmoittaja Lain
 ja Laille kuuliaisten pelastaja!
 Vaan minä sinua en kuulla saa,
 kun kohta kuolen, kuten toivoin kauan.
 Sain sinut nähdä! - Tiedä, Valtias:
 nyt ihmiskunnan puuhun puhkes kukka,
 jok aukeaa vain aikakausittain,
 mut auenneena antaa maailmalle
 suloisen tuoksun, viisaan rakkauden!
 Taivainen Lootus-kukka kukoistaa
 nyt sukupuussas kuninkaallisessa.
 Oi, onnellista sua! - Ei silti täysin;
 käy poikas tähden miekka läpi rintas.
 - Oi Valtiatar, rakas jumalille
 ja ihmisille! tämän jälkeen sinä
 et enää synnytä: oot vapahdettu
 tään lapsen kautta täällä kärsimästä -
 ja tämä elämä on kärsimystä -

niin, seitsemän jo päivän kuluttua
käyt ilman tuskaa kärsimysten päähän.'

Kun saapui seitsemännen päivän ilta,
nukahti valtiatar heräämättä
ja nousi onnellisna taivaaseen;
lukuisat deevat siellä ympäröivät
ihanan äidin häntä palvelen.
Kasvatusäidiksi nyt pyydettiin
Mahâpradžâpati, tuo ruhtinatar:
rinnoistaan imi jalon maidon suu,
jok oli lohduttava maailmaa.

Kahdeksan vuotta vierä; kuningas
nyt tahtoi, että poika saisi tietää
sen kaiken, mikä kuuluu ruhtinaalle;
ei täysin uskonut hän ennustuksiin -
ei Buddhan kärsimyksiin, kunniaan.
Siis neuvosherrain mieltä tutki hän:
'Ken onkaan, herrat, mielestänne viisain
mun pojalleni tiedot neuvomaan,
nuo, jotka syystä kuuluu ruhtinaalle?'

Ja kaikki valmiit oli vastaamaan:
'Oi Valtias! on Visvamitra viisain
Pyhien Kirjain tulkki, taitavin
niin tiedon, urheilun kuin kaiken suhteen.'

Kuningas luokseen kutsui Visvamitran.
Kun päivä siis on tullut sopivin,
saa prinssi taulun liuskakivisen,
santelipuiset siin on kehykset
ja kallein hohtokivin kaunistettu.
Hän tarttuu piirtimeen ja istahtaa
kainosti katse maassa viisaan viereen.
Tää virkkaa: 'Lapsi, kirjoita siis näin!'
Hän verkkaan lausuu pyhän 'Gâjâtrin',
jok on vain ylhäisien korvaa varten:

*Om, tatsaviturvarenjam
Bhargo devasja dhîmahi
Dhijo jo na pratšodajât*

'Atšârja, kirjoitan!' nyt prinssi vastaa
ujosti, piirtää sitten puikollaan
tuon lauseen – ei vain yhden kirjaimiston
vaan monen mukaan: *Nagrîn, Dakšinin,
Nîn, Mangalin, Parušan, Javan, Tirthin,
Daradin, Sikhjanin ja Madhjatšarin;*
myös kuvakirjoituksin, merkkikielin,

luolissa asuvaisten aakkosin
ja meren kansain; niiden merkein, jotka
käärmeitä kunnioittaa, tulta palvelee
tai aurinkoa; maagien ja niiden,
jotk ylängöillä uhraa; joka kansakunnan
hän kuvas ihmeelliset aakkoset
peräkkäin piirustaen taululleen
ja joka kielellä tuon lauseen luki.

Ja Visvamisra virkkaa: 'Hyvä on!
Nyt ottakaamme luvut. Laske siis
näin: yksi, kaksi, kolme – kymmeneen
ja kymmenestä sataa, tuhanteen
ja tuhannesta aina lukuun *lakh*.'

Ja poika laskee; mutta tultuaan
jo tuohon *lakhiin*, sataantuhanteen,
hän jatkaa edelleen, hiljaa luetellen:
' Ja sitten *kôti, nahut, ninnahut,*
khamba, ciskhamba, abab, attata -
kumudiin, gundhikaan ja utpalaan -
ja pundarikat sekä padumat;
näin kaikki hiekkajyvät lasketaan
kedolla Hastagirin – hienonhienot.
Mut tämän jälkeen toinen tapa on
lukea tähdet yössä, *Kâtha* sekä
pisarat meren tietää, *Kôthi-Kâtha*.
Ingga on kiertokulun lasku, sitten
Sarvaniktšepa, keino Gunga-virran
lukea hiekat, kunnes saavutaan
jo *Antah-Kalpaan*, joka näyttää hiekat
voi sadan miljoonan jo Gunga-virran.
Vaan vielä suuremmassa asteikossa
Asankja seuraa, jolloin lasketaan
pisarat maailmojen sateesta
vuodessa kymmenessä tuhannessa;
ja *Mahâ-Kalpat* – jumalien keino
lukea menneitä ja tulevia.'

'Niin oikein', virkkaa viisas. 'Jalo Prinssi,
kun kaiken tämän tiedät, tuskin tarvis
on pituusmittoja sun luetella?'

Nöyrästi poika lausuu: ' Atšârja!
Suvaitse kuulla. *Paramânu*
kymmenen mahtuu *parasukšmaan*; niitä
kymmenen *trasareneen*; seitsemän
niit osaan auringon ja seitsemän
taas niitä rotan kuonokarvan huippuun,
ja näitä kymmenen on yksi *likhja*;

kymmenen *likhjaa* kuuluu *jukaan*; niitä
 kymmenen tekee ohranoraan, joka
 seitsemän ampiaisen vyön on mitta;
 siementä sinapin tai viljan mahtuu
 kymmenen yhteen sorminiveleeseen;
 tusina niitä kuuluu jalkaan; siitä
 tullaan kyynärään – ja sauvan, kaaren
 ja peitsen mittaan, joita kaksitoista
 jo tekee yhden 'hengityksen' välin
 tai matkan, jonka kulkee ihminen
 vain kerran vetämällä henkeään;
 ja niitä neljäkymmentä on *gou*;
 neljästä *gousta* saamme *jôdžanan*.
 Niin, Mestari! Voin vielä laskea,
 auringon osasia kuinka monta
 voi mennä *jôdžanaan*.' Ja heti prinssi
 mainitsi oikein atomien summan.

Nyt Visvamitra lankee kasvoilleen
 ja lausuu: 'Sinä olet Guru, sinä
 olet opettaja, vaan et oppilas!
 Sua kunnioitan! Tulit kouluuni
 vain näyttääksesi, että tiedät kaiken
 ilman kirjoja ja kuitenkin
 käyttäydyt nöyrästi.'

Näin Herra Buddha
 opettajilleen oli huomaavainen,
 vaikk itse oppineempi – oli siivo
 ja kaino puheissaan, vaan silti viisas
 ja hiljainen ja helläsydäminen
 ja aina käyttäytyi kuin ruhtinas.
 Ei nuorisosta kenkään rohkeammin
 menoa metsästyksen käynyt ratsain,
 ei linnan ajokilpailuissa kenkään
 nopeammin voinut kääntää vaunujaan.
 Mut usein metsästyksen kesken heitti
 ja antoi peljästyneen hirven mennä;
 hän kilpailussa pysähtyi, kun varma
 jo oli voitostaan, kun huomasi, kuinka
 orhinsa läähättivät; usein antoi
 hän kilpaveikon voittoa nähdessään
 tuon tuskanilmeet eessä tappion;
 myös usein vangita voi kesken kaiken
 aatokset hältä uni merkillinen.
 Hänessä vuotten vierieessä kasvoi
 vain yhä suuremmaksi säälintunne,
 kuin sirkkalehdistänsä nousee puu
 siimestä luomaan yhä laajemmalle.
 Mut tuskin enempää ties nuorukainen

surusta, tuskasta ja kyynelistä
 kuin asioista, joiden nimetkin
 on valtiaille tuntemattomat.

Niin pyrki kerran kevätpäivän aikaan
 pohjoista kohti jono joutsenten
 pesimään Himalajan parmahille.
 Ne lentää linnan puiston yllä, soi
 kuorossa lemmenkutsut lentäjään
 johtaissa uskollisen ensimmäisen.
 Vaan prinssin serkku, Devadatta, silloin
 virittää jousen: surmannuoli kiittää
 samassa siipeen johtojoutsenen,
 kun ilman sinessä se liitelee,
 ja siivin hurmeisin se putoaa.
 Siddhârta sulkee linnun lempeästi
 syliinsä istuessaan siinä maassa -
 kuin Buddha jalat ristissä – ja sormin
 niin pehmein, kuin on lehdet pisang-puun,
 silittää lintuansa säikkyvää.
 Hän rauhoittaa sen pientä sydäntä,
 järjestää höyhenpuvun, sitten poistaa
 teräksen julman linnun lentimestä
 ja haavaa hautoo, lääkkein hoitelee.
 Tuskasta itse enempää ei tiedä,
 kuin että nuolen kärjen kääntäissään
 hän vasten kämmentänsä – vavahtaa
 ja itkee – hyväilee taas sairastansa.

Nyt saapuu viesti: 'Ruhtinaani ampui
 lennosta joutsenen, se putos tänne.
 Hän pyytää sitä! Annatteko sen?'
 'En!' prinssi vastaa. 'Jos se ois kuollut,
 sen vois kai surmaajalle luovuttaa;
 vaan joutsen elää; serkkuni vain surmas
 sen siiveniskun jumalaisen vauhdin.'

Vaan Devadatta vaatii: 'Villi lintu,
 eloss taikka kuollut, kuuluu sille,
 ken sai sen saaliikseen; ei kenenkään
 se ollut tuolla pilvissä, vaan maassa
 se mun on. Tahdon palkintoni siis!'

Nyt prinssi painaa poskeansa vasten
 pään joutsenen ja virkkaa vakavasti:
 'Ei niin; on lintu mun, se ensimmäinen
 on lukemattomista niistä, jotka
 rakkauden voimin omikseni voitän.
 Sisäinen ääni mulle ilmoittaa,
 ett olen tulkki mykän maailman:

opetan ihmisille laupeutta
 ja estän juoksussaan tuon ihmisten
 ja muiden kärsimysten mustan virran.
 Jos ruhtinas ei tyydy, niin hän voi
 esittää asiansa neuvoston
 tutkittavaksi.'

Niin myös tapahtui.
 Neuvosto pohti tuota kysymystä,
 ja yksi päätti niin ja toinen näin.
 Vaan vihdoin tuntematon pappi lausui:
 'Jos eloll arvo on, - ken pelastaa
 olennon kuolemasta, suuremp on
 hänellä tuohon oikeus kuin sillä,
 ken mieli elämän vai sammuttaa.
 Hävittää, turmelee vain tappaminen,
 vaan säälii, ylläpitää rakkaus.
 Ken toimii niin, hän saakoon linnun.'
 Ja kaikki hyväksyivät tuomion.
 Vaan kuningas kun etsi viisasta
 kiittääkseen häntä, oli poissa hän;
 ties joku käärmeen luikerrelleen sieltä -
 niin ilmestyvät usein jumalat!

Pojalleen virkkoi kerran kuningas:
 'Siddhârta, tullos! Kevät taas on meillä:
 maamiehen töitä käymme katsomaan,
 peltonsa kuinka kasvamaan hän muokkaa,
 niin että saisi siitä parhaan sadon.
 Näin saamme nähdä, kuinka valtakunta -
 jok on sun omas, kun mun ruumiini
 syö liekit roviolla – ravinnon
 kaikille hankkii, täyttää täyttämistään
 rahastot kuninkaan; niin, saamme nähdä,
 puut kuinka puhkee lehtiin, kukkasiin,
 maa vihannoi ja kansa riemuitsee.'

He ratsastivat halki maan; sen peitti
 puutarhat sievät, lähteet, viljapellot,
 joit auroin kynti uuras talonpoika
 ja ohjas härkiänsä voimakkaita:
 ikeensä alla niiden niska paisui
 ja aaltoilevan jäljen jätti aura.
 Lauoivat purot palmumetsiköissä
 välissä kukkarantain loristen
 ja polveillen kiivain vaahtopyörtein.

Tuoss astuu sarallansa kylvömies;
 suloiset lemменkuorot soivat kaikkialta,
 kun linnut rakentelee pesiään;

sykähtää joka pensas elämää
 etanan, sisiliskon, mettiäisen,
 kun innoin keväästä ne iloitsevat.
 Helottaa auringossa kultasiivin
 kolibrit mangopuissa. Oksallaan
 'kultaseppä' takoo yksinäinen,
 ja kärpässieppo ajaa perhostaan;
 oravat hyppii hippasilla, rastaat
 matoja noukkii, sisälammen pintaan
 kuvastuu kalalokki; arvokkaana
 tuoll astuu haikara, ja ruusupensaan
 oksilla rupattelee varpuset;
 ja nuolihaukat taajoin kaarroksin
 kisailee alla pilven kultaisen.
 Käy riikinkukko tiellä temppeli,
 lähteellä kyyhkylaumat kukertaa;
 ja kauempana raikuu rummun ääni
 ja kutsuu häihin. - Hyvinvointia
 ja rauhaa näyttää kaikki tietävän,
 ja prinssi nauttii tästä täysin rinnoin.

Vaan kohta huomaa hän, kuink okapiikit
 voi piillä ruusustossa elämän:
 noin maamies leivän tähden hikoilee
 voidakseen elää, piinaa härkiään,
 jo uupuneita paahteess auringon,
 ja survoo niitä rautapiikillään
 arimpaan kohtaan; sisiliskot tuossa
 syö muurahaisen, mutta sisiliskon
 taas käärme nielee, haukka molemmat;
 vie lokin saaliin kotka vuorostaan,
 räkättirastas bulbulia vaanii
 ja bulbuli perhostaan. Näin kaikkialla
 murhaaja toisen surmaa tullakseen
 taas itse surmatuksi; kaikki elää
 vain kuolemasta. - Näin tuo kaunis kuva
 siis kätkee taakseen julman, verisen
 murhaajajoukon alkain matosesta
 sukunsa surmaajoihin, ihmisiin.

Tään kaiken kun hän huomaa – kuinka nälkä
 maamiestä ajaa, kuinka raskas ies
 syö avohaavat härän olkapäihin,
 elämänhimo kiivas kuinka tuo
 elämän muuttaa itse taisteluksi -
 Siddhârta huokaa: 'Tääkö siis on maa
 tuo, jota minut luotiin katsomaan?
 Hiellään suolaa leivän peltomies!
 Niin ankara on härän orjantyö!
 Ja kuinka käykään taisto verinen

välillä heikon sekä väkevämmän!
 On surman lentäjiä ilma täysi!
 Ei suojaa vesissä! - Oi, jättäkää
 nyt minut! Yksin tuota näytelmää
 käyn miettimään.'

Näin lausuen hän istuu
 ristissä jalat juureen džambupuun -
 kuin pyhä patsas – ryhtyy ensi kerran
 elämän surkeutta pohtimaan,
 sen alkusyytä, parannusta siihen.
 Ja prinssin sielun täyttää myötätunto
 ja rakkaus, niin suuri rakkaus
 jokaista olentoa kohtaan, että
 hän siinä vaipuu syvään hurmioon -
 vapaana kahleist aistimaailman
 ja pauloist itsekkyyden, voittaen
 Dhjânan asteen, ensimmäisen 'Tiellä'.

Ja sattui, että siivin ilmavin
 viis olentoa kiiti korkeudessa.
 Kun saapuvat he puun tuon kohdalle,
 väsähtää siipensä, ja ihmetellen
 he virkkavat: 'Mik ylhäisempi voima
 näin lentosuunnan meiltä hämmentää?'
 Näät, aina jumalhenget tuntevat,
 kun puhdas sielu lähellä on heitä. -
 He maahan katsahtaa ja huomaa Buddhan,
 jot ympäröi tuo kaunis ruusunhohde,
 pelastusaatteissaan kun istuu maassa;
 ja lehdost ääni heille haastelee:
 'Maailmanpelastajaa katsokaa!
 Oi Rišit! Tulkaa, häntä palvokaa!' -
 Astuvat maahan Valon Olennot
 ja kaiuttavat hälle kiitoshymnin,
 vaan sitten kiiruhtavat taivaisiin
 iloisin viestein.

Nytpä kuninkaan
 lähetti saapuu häntä etsimään.
 Syvissä mietteissä hän istuu yhä,
 vaikk on jo ilta: itse aurinkoinen
 jo jouduttelee lännen vuorta kohti.
 Vaan varjot toiset vaikka siirtyvätkin,
 niin paikallaan on siimes džambupuun,
 niin ettei päivänlaskun viistot säteet
 tuon pyhimyksen päätä häiritseisi -
 ja ääni kuiskaa kukkasista puun:
 'Ennen kuin sydämestään varjo on
 pois väistynyt, mun varjoni ei muutu.'

TOINEN KIRJA

Kahdeksantoista vuotta täytti prinssi,
ja kolme linnaa silloin valtias
kohotti hälle: yhden hirsisen
varalle talven, setriseinämin,
ja toisen marmorista kesää varten,
kolmannen tiililinnan, kirjaellun
sinisin kivin, kylvöaikaa varten,
kun kukkii tšampak. Subba, Ramma,
Suramma oli asumusten nimet,
ja niitä kaarsi kauniit huvipuistot
ja kukkaistutukset tuoksuineen
ja tuolla leikkinurmikot,
ja virrat risteilevät niiden halki,
ja siellä, täällä vilkkui huvihuone.
Siddhârta kuljeskeli, nautti siellä
elämän rikkautta, ihanuutta,
toi joka hetki uuden hurmion
miehelle, joka oli raikas, nuori.
Mut aina sieluansa sumentaa
nuo varjot mietiskelyn hetkittäisen,
kuin pilvi tuulen tuoma synkin varjoin
voi metsälammen kalvon tummentaa.

Sen huomasi valtias ja kutsui koolle
ministerinsä neuvostoon ja virkkoi:
'Te muistattehan sanat vanhan Rišin
ja untentulkitsijain ennustukset
pojasta tuosta – mulle rakkaammasta
mun sydänvertani? Jos mieli hän
vain kantaa valtikkaa, niin silloin on
hän kerran kuningasten kuningas,
maailman herra, joka kukistaa
vihollisemme kaikki – toivomus
mun sydämeni – taikka sitten hän,
jos hallita ei tahdo, yksinäistä
on käyvä tietä kolkon kieltämyksen,
askeetin tietä – voittaakseen, niin, mitä,
kun kaiken arvokkaan on hyljännyt?
Vaan huomaa: juuri tuota kohti – täällä
kun linnan loiston keskellä hän käy -
hän katseen kaihontäyden suunnistaa.
Te ootte viisaat, siis nyt neuvokaa,
hän kuinka voidaan saada kääntymään
uljaalle tielle, joka häntä vuottaa -
niin että ennustukset toteen käyvät -

hän kuinka maailman on valloittava.'

Ja vanhin vastasi: 'Oi Mahâradža,
 nuo pienet huolet poistaa keino, joka
 on rakkaus. Suo naisen viehättävän
 tuo nuori sydän kiertää pauloihinsa.
 Tää nuorukainen mitä tietääkään
 silmistä ihanista, joiden tähden
 unohtuu taivas, hurmiosta huulten?
 Suo hänle vaimoja ja ystäviä!
 Et kahleisiin voi aatoksiaan lyödä;
 ne vangitsee vain immen hienot hiukset.'
 Ja muutkin häneen yhtyi, mutta virkkoi
 kuningas: 'Jos me valitsemme vaimot,
 voi toisin silmin nähdä rakkaus.
 Jos piiriin järjestämme kaunottaret
 puutarhan ympärille, yllytämme
 hänt ottamaan niist ihanimman ruusun,
 niin hymyillen hän hylkää moisen leikin.'

Nyt toinen haastoi: 'Nuori hirvi laukkaa
 vapaana, kunnes kohtalokas nuoli
 sen yllättää: niin hän kuin muutkin kyllä,
 orvossa alhaisemmat, kerran kohtaa
 myös lumoojattarensa, huomaa kasvot,
 nuo hänle onnenmaata armahammat,
 ja löytää varren, jonka vertaist ei
 voi näyttää aamuruskon valtiatar.
 Siis Kuninkaani, kutsuos nyt juhlaan
 tään valtakunnan ihanimmat neidot,
 ja kilpailkoot nuo silloin suloudessa
 ja nuoruuden ja leikin taidoissaan,
 niin kuin on tapa Sâkjojen, ja saakoon
 kädestä Prinssin palkinnon, ken voittaa!
 Ja kun nuo viehättävät voittajat
 ohitseen käyvät, silloin tarkatkaamme,
 ken varjon hetkeks otsaltaan voi poistaa:
 näin rakastajan omin silmin voimme
 valita vaimon hänle, houkutella
 onnensa satimeen tuon arvollisen.'

Se puhe kelpasi; ja määräaikaan
 kuninkaan tahdosta nyt kutsuttiin
 palatsiin kaikki kaunottaret maan
 kädestä prinssin saamaan palkintonsa –
 jokainen jonkin kalleuden; ja kaunein
 siis neitosista aarteen arvokkaimman.

Ja palatsiin nyt parveilevat kaikki
 Kapilavastun immet, juuri nousseet

kylvystä tuoksuvasta, viitat yllä
 ja juhlahunnut värikimmelleiset:
 on tukka tumma palmikoitu taidoin,
 ja kulmakarvat juuri kaarretut,
 ja punapurppuroidut sormet, varpaat.
 On kaunis näky tuo, kun hinduneidot
 jonossa juhlasaliin saapuvat:
 he silmät mustat luovat maahan päin,
 näät, prinssin olenness on enemmän
 kuin kuninkuutta, siksi kiihdyttää
 sydämet oudosti hän sykkimään,
 kun istuu lempeänä, tyynnä niin –
 vaan kaukaisena. Neito jokainen
 häneltä ottaa lahjan, katse maassa,
 kun katsahtaa ei tohdi antajaan.
 Voi kansa ääneen jotain tervehtää,
 jok enemmän kuin toiset ansaitsee
 hymyilyn kuninkaallisen; kun prinssi
 tuon kättä koskettaa, kuin arka kauris
 vavahtaa impi, nopsaan kiiruhtaa
 luo siskojen – niin neidon mielest on
 hän ylhäinen, niin pyhimyksen puhdas,
 niin jumalainen, ylimaallinen.

Vaan kun jo kaikki ruusut nähty on,
 nuo tenhottaret toistaan ihanammat,
 ja kaikki palkinnot jo annetut,
 Jasôdhara, tuo säteilevä, saapuu.
 Siddhârta säpsähtää, kun näkee neidon –
 sen huomaa lähimmät. Kuin ilmestys
 taivaista tullut, käynti Parvatin
 ja katse metsäkauriin lempeän,
 kauniina, verrattoman hurmaavana
 hän seisoo siinä, kädet rinnoillaan,
 edessä nuorukaisen, uljain päin
 ja katsoo suoraan silmiin prinssiään.
 'Sull onko lahjaa mulle?' pyytää hän.
 'Oi sisko', lausuu prinssi, 'lahjat loppuivat;
 vaan tästä saat!' ja päästää rinnoiltaan
 smaragdikäädyt, sitten kiinnittää
 ne vyöksi immen tumman ympärille –
 ja katseet yhtyy, syttyy rakkaus.

Vaan paljon myöhemmin – kun Buddha oli
 jo valaistuksen voittanut, hän lausui,
 kun kysyttiin, miks siten sydämensä
 leimahti liekkiin nähtyänsä neidon:
 'Me vieraat emme olleet toisillemme,
 kuin itse luulimme ja näytti muista.
 Näät kerran muinoin istui nuorukainen

lähteillä Jamun, metsämiehen poika:
 metsässä kasvaneiden neitosten
 välillä oli tuomarina hän,
 kun kilpasilla juoksivat he siellä
 ja hyppelivät alla honkien –
 iloiset niin kuin illan jänikset.
 Sai yksi hältä kukkasen, ja toisen
 fasaaninhöyhenin hän kaunisti,
 kolmannen männynkävyin; viimeinen
 sai kauriinvasikan ja sydämensä.
 Näin onnen vuodet silloin viettivät
 he metsäss yhdessä, ja yhdessä
 myös kuolivat. Ja huomatkaa!
 Kuin siemen poutavuodet maata voi,
 vaan virkoo sateen tullen kasvamaan,
 niin täytyy pahan sekä hyvän myös
 ja ilon, murheen, vihan, rakkauden
 ja entisyyden töiden nousta taas
 ja kantaa kaltaisensa hedelmä,
 suloinen taikka katkera. Tuo poika
 – se olin minä; hän – Jasôdhara:
 ja mikä kerran oli välillämme,
 sen täytyy tulla aina uudelleen,
 niin kauan kuin vain pyörä syntymän
 ja kuolon vierii kiertokulkuaan.'

Vaan myöskin prinssin tarkkailijat huomas
 ja kuuli kaiken, kertoi valtiaalle,
 kuink oli kylmä, huoleton hän, kunnes
 tuo suuren Suprabuddhan tytär saapui,
 Jasôdhara, ja hänet nähdessään
 hän kuinka vilkastui ja lahjoitti
 neidolle käädyt, kuinka silmistään,
 kun katseet yhtyi, haastoi rakkaus.
 Hymyili valtias: 'Siis keksineet
 olemme syötin, jolla houkutella
 tuo haukanpoika maahan pilvestään.
 Luo Suprabuddhan käyköön lähetystö
 häneltä tytärtään pyytämään
 vaimoksi pojalleni.'

Sâkjalainen tapa
 nyt vaati, että vaimokseen ken tahtoi
 ylhäisen perheen tyttären, sen täytyi
 kilpailla suosiesta neidon tuon
 kisoissa sotaisissa toisten kanssa,
 jos tahtoivat he siihen hänet haastaa;
 se tapa velvoitti myös kuninkaita.
 Siis neidon isä ilmoitti: 'Tää tieto
 nyt viekää Kuninkaalle: Ruhtinaat

niin läheltä kuin kaukaa pyytävät
 mun tyttäntäni; poika Kuninkaan
 jos jouta, miekkaa käyttelee, jos ratsun
 tulisen taltuttaa – ja voittaa toiset,
 niin hyvä on. Mut tuskin tuohon pystyy,
 kun elänyt on yksin, hiljaisesti!

Kuningas huolestui, kun poikansa
 Jasôdharaa myös vaati vaimokseen. –
 Oi turhaan! Ampujist on Devadatta
 tunnettu mainioksi, ratsun hurjan
 Ardžuna hillitsee ja Nanda miekan
 on mittelössä oivin. Mutta prinssi
 hymyillen virkkoi: 'Myöskin taidot nuo
 oon oppinut. Siis anna kuuluttaa:
 Sun poikas kohtaa joka haastajan
 lajissa, jonka kukin määrätköön;
 en heidän vuokseen rakkaastani luovu.'
 Siis viesti kulki: Viikon kuluessa
 Siddhârta haastaa kaikki nuorukaiset,
 Jasôdharan ken voittaa mielinee,
 kokeissa miesten kilpasille kanssaan.

Ja viikon kuluttua ilmestyivät
 siis määräpaikkaan Sâkjan nuorukaiset
 niin läheltä kuin kaukaa; morsiona
 Jasôdhara myös saapui sukuineen
 katoksen alla, juhlakoristeisen,
 ja kultasarvisine härkineen
 ja ruusukiehkuroin ja juhlasoitoin.
 Nyt pyysi morsianta Devadatta,
 kuninkaan heimolainen, myös Ardžuna
 ja Nanda – kolme ylimystä,
 parvessa miesten kaikkien kuuluisimmat.

Siddhârta ruhtinas nyt ilmestyy
 ratsullaan valkoisella, Kantakalla:
 orhinsa oudoksuen hirtahtaa,
 kun huomaa aivan uuden maailman;
 myös hämmästellen katsoo ruhtinas
 noit ihmisiä, jotka syntyivät
 niin valtaistuimesta kaukana,
 loitolla loistosta ja nautinnosta,
 vaan silti vertaisena kuninkaan,
 ehk elon riemun, tuskan tuntijoina.
 Jasôdharan hän huomaa, kareilee
 nyt ilon häive kirkas huulillansa;
 saa silkkisuitsin ratsun seisomaan
 ja maahan hypähtää hän satulasta.
 'Tuon aarteen arvoinen', hän huudahtaa,

'on yksin arvokkain! Siis kilvatkaamme,
jos toivoni nous liian korkealle!

Nyt Nanda vaati jousin ampumista:
kuparirummun antoi asettaa
hän kuuden govin päähän, samoin kuuden
Ardžuna; mutta Devadatta mittas
itselleen kahdeksan, vaan prinssi pyysi
rumpunsa kauas rajan tuolle puolen:
kuin kuori simpukan se sieltä kuului.
Ja nuolet lensi – Nanda maalinsa
lävitse, omansa Ardžuna myös,
ja Devadatta puhki rummun puolet
molemmat ampui nuolin taidokkain –
se osakseen sai ihastuksen huudot,
ja silmät pelossaan Jasôdhara
sariinsa kätki, jotta näkemästä
hän säästyis prinssin harhalaukausta.

Nyt ampujilta jousen ottaa prinssi
– putkesta tehdyn, suonin kierretyn
ja kiiltävän: sen jänteen hopeisen
voi virittää vain ylen voimakas –
hän naurahtaa ja jousta jännittää,
niin että kaari taipuu ympyräksi,
ja paksu ruoko poikki rapsahtaa:
'Tää leikkijälle kelpaa', lausuu hän,
'ei lempijälle! Eikö teillä toista,
jok arvoinen ois Sâkjan jännittää?'
Ja joku tiesi: 'Sinhahânun jousi
on temppeleissä – ollut kuinka kauan,
ei tietoa – vaan jännettä ei siihen
saa kenkään, eikä jännitettynä
saa kenkään vireeseen.' – 'Se miehen ase!'
hän huudahtaa. 'Tuo jousi noutakaa!'

Ja jousi tuodaan – teräksestä tehty,
kultaisin juomuun, niin kuin häränsarvi.
Siddhârta vasten polveansa tuota
kahdesti koittaa, sitten lausuu: 'Serkut!
Nyt tällä ampukaa!' Mut taivuttaa
ei vaaksan vertaa taida sitä toiset.
Nyt ottaa prinssi jousen, taivuttaa
ja kouruun päästää jänteen silmukan,
ja jousi äänin kirkkain helähtää
kuin kotkan siivenisku ilman halki.
Niin sairaat vuoteissansa tiedustaa,
mik oli ääni tuo. Ja vastattiin:
'Sen äänen antoi Sinhahânun jousi,
kun Prinssi taivutti sen jänteeseen!'

Ja nuolen jousesta hän laukaisee –
 se ilmaa viiltää – maalin kaukaisen
 lävistää – vieläkään ei uuvu, lentää
 ylitse kentän näkymättömiin.

Nyt Devadatta haastoi miekan käyttöön:
 puun iski poikki, kuusituumaisen,
 Ardžuna seitsen-, Nanda yhdeksän-
 tuumaisen. Vielä samanlaista kaksi
 on puuta siinä rinnan kasvamassa.
 Siddhârtan miekka leimaa ja leikkaa
 nuo yhdell iskulla niin nopeasti,
 ne jotta jäävät pystyyn paikalleen,
 ja Nanda huutaa: 'Prinssin miekan terä
 ei pystynytäkään!' Taas Jasôdhara
 peloissaan vapisee, kun huomaa puut
 molemmat rungoissaan nuo paikoillaan;
 mut tuulen hengettäret varuillaan
 päin puuta hengähtää ja niiden latvat
 samassa maahan syöksyvät.

Nyt tuodaan
 tuliset ratsut, jalorotuiset:
 ne kolme kertaa radan kiertävät –
 vaan Kantaka, tuo lumivalkoinen,
 ohitse niiden kiittää nopsaan niin,
 ett ennen kuin suusta ehtii vaahto
 pudota maahan, on jo keihäsmittaa
 parisenkymmentä se eellä muista.
 Nyt Nanda väittää: 'Mekin voittaisimme
 moisella ratsulla kuin Kantaka!
 Siis varsa aivan villi tuotakoon,
 ja nähköön kansa, kuka meistä voi
 sellaisen taitavimmin taltuttaa!
 Siis tuotiin orhi, musta niin kuin yö:
 vain rautakahlein sitä hallitaan,
 sen silmät kiiluu, pärskii sieraimet,
 ja harja hulmahtelee valtavana;
 on kengätön se, ilman satulaa,
 ei kukaan viel oo sillä ratsastanut –
 ja kolmeen otteeseen nyt nuorukainen
 jokainen sille selkään heittäytyy:
 mut orhi raivoaa ja karkaa pystyyn
 ja heittää maahan heidät häpeällä.
 Ardžuna ainoastaan pysytteli
 selässä hetken, käski päästää kahleet,
 sit iski piiskallaan ja kuolaimista
 nykäisi kerran, leuat ylpeät
 pidätti kourin mestarillisin:
 peloissaan, kiukuten ja raivoten

näin villi orhi – melkein masentunut –
ylitse kentän kiittää yhden kerran;
mut äkkiä se hampain paljain käy
Ardžunan jalkaan kiinni, tempaisee
samassa maahan miehen, surmannut
piankin oisi, ellei vartijat
ois apuun ehtineet ja vanginneet
tuon vauhkon, hurjistuneen eläimen.

Nyt kuuluu huuto kansasta: 'Ei saa
kajota Prinssi hirviöön, joll on
kuin myrsky maksa, veri aivan kuin
punaiset lieskat!' Mutta prinssi pyytää:
'Sen kahleet päästäkää ja antakaa
mun ottaa kiinni otsatukastaan!'
Hän hiljaa siihen tarttuu, haastelee
vain puoliääneen sille, laskee toisen
kätensä yli ratsun silmien
ja sivelee nyt pitkin raivon päätä
ja kaulaa, rintaa, kylkiä, kun nuo
niin kiihkeästi läähättävät. Kansa
nyt huomaa ihmeeksensä eläimen
yömustan notkistavan niskansa:
se niin kuin tuntenut ois Herramme
ja osoittanut Hälle kunniaa.
Siddhârta kun sen selkään nousee, ei
se liikahdakaan, sitten taipuisasti
jokaista ohjaustaan tottelee.
Ja kansa yhteen ääneen huutaa: 'Riittää
jo kilpailua! Etevin ja parhain
Siddhârta on!' Ja kilpaveikot muut
myös siihen yhtyvät.

Vaan Suprabuddha
nyt lausuu, neidon isä: 'Sinä rakkain
olithan meille: sydämemme toivon
siis täytit voittajana! Mutta mistä
sait taian moisen miesten voimailuun,
kun kukkalehdoissa vain unelmoit,
vaan opit enemmän, kuin toiset kolme
sai sodan, metsästyksen, maailman
menoissa kokemusta? Prinssi, siis
aarteesi ota, jonka ansainnut
oot parhaan voittamalla!' Silloin neito,
tuo jumalainen, nousee paikaltaan
ja ottaa mognakukkaseppeleen;
hän kasvojensa yli heittää hunnun,
tuon tumman, kultakimmelteisen: näin
ylväänä astuu ohi nuorukaisten
hän suoraan sinne, missä seisoo prinssi

kuin taivaan ihanuuden ympäröimä,
 yönmusta orhi vierellensä, jonka
 kesyä kaulaa halaa prinssin käsi.
 Nyt neito ruhtinaalle kumartaa
 ja paljastaa nuo kauniit kasvot, jotka
 säteilee onnea ja rakkautta.
 Hän prinssin kaulaan kietoo seppeleen,
 tuon raikastuoksuisen, ja vasten rintaa
 pään kuvankauniin kallistaa ja siitä
 kumartuu maahan, jalkaa koskettaa
 ja katsein voitonriemuisin näin lausuu:
 'Sun omas olen, prinssi!' Kansa riemuun
 nyt puhkeaa. Näin käsikkäin he käyvät,
 ja yhteen heillä lyövät sydämet –
 niin prinssin kuin taas hunnutetun immen.

Vaan jälkeen päin, kun Herra Buddha oli
 ja saavuttanut täyden valaistuksen,
 ja hältä tiedusteltiin kaikenmoista,
 myös syytä, miksi astui neito tuo
 niin ylpeänä alla hunnun mustan
 ja kultajuovaisen – hän lausui näin:
 'En silloin tiennyt, miksi kaikki tuo
 niin tuntui tutulta; näät entisyys,
 sen seikat, aatteet, menneet elämät
 pakosta aina palaavat, niin kauan
 kuin vyöryy syntymän ja kuolon pyörä.
 Nyt muistan: siit on myriadit kaudet
 jo vaihtuneet, kun kerran tiikerinä
 samoilin Himalajan harjanteilla
 keralla julman lauman, juovikkaan.
 Ja minä, Buddha, silloin päivisin
 lepäilin kušaruohikossa piillen
 ja vaanin vihein silmin saalistani,
 jok yhä surman suuta lähestyi.
 Kun syytyi tähdet yössä, silloin vaati
 mua hurja kiihko aina kiertämään,
 miss ihmisiä, riistaa vainusin.
 Keralla muiden petoveikkojen
 mua eräretkilläni seuraavain
 myös kulki metsän kuningatar, joka
 urosten kesken sytti taiston liekin.
 Se naarastiiker oli karvaltaan
 kuin kultajuovikas Jasôdharan
 tuo huntu musta, jota kantoi hän.
 Näin metsän kohdussa nyt sota nousi,
 ja hampain, kynsin yhteen iskettiin
 tuon villin sulottaren suosiosta.
 Ja muistan, kuinka jälkeen kamppailun
 muristen sivuutti se kilpailijat,

mun lyömäni, ja suoraan astui sinne,
 miss seisoin huohottaen: kylkeäni
 hellästi nuolaisten se seurasi mua
 ylpeänä, hurmiossa rakkauden.
 Niin vyöryy pyörä syntymän ja kuolon.'

Siis ruhtinas sai neidon – mielisaaliin.
 Ja onnensuovan tähtimerkin mukaan
 – kun ylinnä on Oinas punainen –
 häät tavanmukaiset nyt määrätään.
 Kultainen gadi kuntoon saatetaan,
 esille matot tuodaan, solmitaan
 hääseppeleet ja kukkakiehkurat
 ja käsivarsiin langat pyhät; sitten
 hääleivos murretaan ja sirotellaan
 ympäri riisiä ja ruusuvettä;
 punertavaan maitoon kaksi heinäkortta
 nyt heitetään: kun uivat yhteen nuo,
 se tietää 'rakkautta kuoloon asti';
 myös kolmeen kertaan tuli kierretään
 ja aina seitsemällä askelella;
 saa pyhät miehet lahjoja, on almut
 ja uhrit temppelille suoritettu;
 soi hartaat mantrat – Morsian ja ylkä
 hääpuvuissaan siin ovat, silloin haastaa
 jo harmaantunut taatto: 'Jalo Prinssi,
 hän ennen oli meidän, tämän jälkeen
 vain sinun; ollos hyvä hälle, sillä
 sinussa elämä on hänellä.'
 Jasôdhara nyt kotiin saatetaan
 omaksi prinssin: laulu soi ja torvet
 – mut ylinnä on yksin rakkaus.

Ei silti luota siihen kuningas.
 Hän rakkaudelle teettää vankilan,
 niin uljaan, kauniin, ettei moista
 ihmettä toista päällä maan kuin prinssin
 Višramva, huvilinna. Keskellä
 palatsin laajaa aluetta nousee
 vihanta vuori, jonka juurta huuhtoo
 Rohini – Himalajan valtavilta
 kupeilta kuohuen ja vieden aarteitaan
 aaltoihin Gungan. Kohti etelää
 on tamarindimetsä kukkineen,
 jotk ovat kuulakkaat kuin taivaan sini:
 se suojana on vasten maailmaa;
 voi ainoastaan joskus tuuli kantaa
 etäisen melun kaukaa kaupungista,
 niin hiljaisen, kuin mettisen on ääni
 sylissä metsän. Pohjoisessa ovat

nuo kirkkaat huiput Himalajan muurin
 – ilmoihin aukeava maailma,
 tuo ääretön, tuo ihmeteltävä,
 jot astunut ei jalka ihmisen:
 ylängöt ylhät, vuorenselänteet
 ja huiput, harjanteet ja kielekkeet
 jääpeitteiset ja rinteet vihannat
 ja vieremät ja rotkot rosoiset –
 siellä aatos nousee yhä ylemmäs
 ihmeiden noiden kiehtomana, kunnes
 se näyttää taivaan saavuttavan sekä
 voi kanssa jumalien seurustella.
 Vaan lumirajan alla alkaa metsän
 pimennot taajat jyrkin putouksin
 ja pilvivaipoin, salit honkaiset
 tai tammipuistot: siellä soitellen
 fasaanit käyvät, kuuluu pantterin
 valitus, vasten vuorenrintaa kaikuu
 töminä villin lammaislauman, huuto
 kajahtaa kotkan, ilmaa kaartelevan;
 vaan moisen jumalaisen alttarin
 juurella avartuu kuin loistavin
 rukousmatto linnan laaja tanner.

Siis pystytettiin kaunis huvilinna
 ylängön reunamalle; pääty itse
 päin tasankoa, kahden puolen
 upeili tornit, pilaristo kiersi
 sen ympäri, ja hirsiiin kaiverrettiin
 etäisten aikain sankartarinoita –
 Radha ja Krišna niihin kuvattiin
 ja metsänimmet – Hanuman ja Sita
 ja Drupadi; – Ganeša jumala,
 kädessä diskus sekä sirppi, istui
 keskellä käytävää ja armossaan
 soi valtaa, rikkautta – käänneksen
 kärsäänsä mahtavaa. Tie kulki pihan
 ja puiston poikki sisäportin luo,
 jok oli valkoisesta marmorista
 punaisiin juomuun, pääty lazulia
 ja alabasterkynnys, santelista
 olivat ovet kuvaruutuineen.

Siit ihastunut jalka kulkijan
 vei ylös valtaisia astuimia
 ja kautta käytävien ristikkoineen
 ja maalattuine holvikattoineen,
 joit uljaat pylväsryhmät kannattivat,
 halleihin ilmaviin tai lehtimajain
 suloiseen varjoon, jossa suihkukaivot

kareili lootuskukka-altaissaan,
 ja sinen-, kultanpurppuraiset kalat
 kimalti, loisti veden kristallissa.
 Gasellit ilmavissa pihossaan
 hamuili puhjenneita ruusuja;
 ja linnut pyrähteli sateenkaaren
 värisin siivin palmupuissa; tuolla
 taas vihertävänharmaat kyyhkysel
 rakensi rauhaisia pesiään
 patsaiden kullatuille reunuksille;
 ja riikinkukot veti laahojaan
 komeita kiiltävillä permannoilla,
 kun vakaat, maidonvalkeet haikarat
 ja kotipöllöt niitä vartioivat.
 Ja papukaijat sinikaulaiset
 kiipeili hedelmästä hedelmään;
 kukasta kukkaan pyöri kultaperhot;
 ja arka sisilisko ristikolla
 pelotta tuossa paistatteli päivää;
 kädestä ruokaa otti oravainen –
 näät kaikki oli rauhaa. Tarhakäärme,
 tuo arka – onnentuoja talouteen –
 lekotti unisena kiemurassa
 kuukukkain alla auringossa, kun
 lähellä myskihärkä teutaroi;
 ja kilpaa nauroi, kirkui variksille
 apinaperheet vilkassilmäiset.

Ja täällä, temppelissä rakkauden,
 jos minne joudut, aina löytää voit
 väkeä kaunista ja lempeää:
 Sua hienotunteisesti auttamaan
 on kaikki alttiit, iloon, hauskuuteen,
 – ylpeillen, että voivat palvella.
 Näin kulki elo aina viehättävä
 suloisen virran lailla vierien
 välissä rantain aina kukkivaisten.

On tämän lumolinnan valtiatar
 Jasôdhara. Vaan vielä peremmällä,
 takana satojen on salien
 salainen huone: siellä taide voi
 tuhlata kaiken mielikuvituksen,
 jok unten maille mielen tuodittaa.
 Eteinen siin on neliseinäinen,
 keskellä kaivo, taivas kattonaan –
 se marmorist on maidonvalkoisesta,
 ja valkomarmorista paadet myös
 on permannon; tuon kaivon kehystän
 ja astuimet ja kaikki seinät kiertää

agaattireunus, taidoin kuvioitu.
 Kuin lumen kosketus on vilpoisaa
 suvella – niin on oleskelu täällä.
 Näät päivänpaiste yltään karistaa
 kultaisen panssarinsa hiipien
 hopeisen himmeänä syvennyksiin
 ja holveihin, kuin itse aurinkoinen
 pysähtyis pyhätön tuon kynnyksellä
 ja vaihtuis loistoon illan lempeän,
 kun portin tuolla puolen huone on
 niin kaunis, kallis – ihme maailman!

Luo öljylamput sulotuoksuiset
 vienointa loistettaan kautt ikkunan –
 tuon tähtikuvioisen kirjokalvon –
 silkille patjain, purdan kultaisiin
 kudoksiin sekä loistopäärmeisiin:
 se aukeaa vain kaikkein armaimmalle.
 Ei täällä erotusta yön, ei päivän:
 näät, aina loistaa sama valo tuo,
 kirkkaampi itse päivänkoittoa,
 mut yhtä viehkeä kuin illan rusko.
 Ja virkistävä, kuin on aamutuuli,
 niin vilpoisa kuin öinen henkäys
 on ilma, jota hengitetään täällä.
 Ja yötä, päivää luutut helisee,
 on aina saatavilla herkut oivat:
 hedelmät tuoreet, aamukasteiset,
 ja šerbet-juoma, jonka raikkaus
 on Himalajan luntien lahjoittama,
 makeiset monet ylen suloiset
 keralla kookospähkinöiden maidon –
 omissa kuultavissa kupeissaan.

Öin, päivin valvoo palvelijajoukko
 – nuo soittajat ja maljankantajat,
 nuo sulottaret tummasilmäiset –
 ja viuhkoo viileyttä prinsilleen,
 kun luomet onnellisen ummistuvat;
 vaan kohta kun hän havahtuu, niin taas
 vie aatoksensa onnen kultamaille
 tuo soitto, lemmenlaulut, karkelot
 ja nilkkatiu'ut, käsivartten käynti
 ja helkähtely kielten hopeisten.
 Myös myskin tuoksu, hienon tšampakin –
 ja suitsutusten pilvi sininen
 sielunsa huumaa uneen uudelleen
 Jasôdharansa viehättävän viereen.
 Voi kaiken täällä unhottaa Siddhârta.

Ja näiden seinien sisäpuolella
 ei kuulu sanaa murhe, kuolo – niin
 kuningas itse oli määrännyt –
 ei sanaa vanhuus, tauti, kärsimys.
 Jos täällä lemmenpalatsissa vain
 ken tuli raihnaiseksi – katse kirkas
 sumentui hiukankin, kun karkelossa
 nyrjähti jalka – syyttään syyllinen
 ajettiin ulos paratiisistaan,
 niin ettei häntä huomais ruhtinas
 ja toisen tuska häntä huolettaisi.
 Myös oitis tarkkaavaiset vartijat
 panivat tuomion tuon täytäntöön,
 jos joku haastoi ulkomaailman
 menosta vaikeasta: kuinka siellä
 on tuskaa, ahdistusta, kyyneleitä,
 ja kuolemaa ja polttorovioiden
 niin murheellista savua ja tuhkaa.
 Ja rikos oli, jos vain nauhakin
 irtausi palmikosta laulajan
 tai tanssijattaren; ja aina aamuin
 jokainen kuollut kukka poistettiin,
 jokainen kuiva lehti, pienin jälki
 häviön häijyn. 'Sillä', selitti
 kuningas, 'jos hän nuoruutensa saa
 erillään viettää siitä, mikä voi
 herättää taipumuksen mietiskellä
 tai kiihottaa vain turhaan aatteiluun
 – niin harhakuva ehkä tehtävästä,
 tuost ihmisille liian korkeasta,
 samalla haihtuu, joten nähdä saan,
 hän kuinka varttuu, kunnes saavuttaa
 hän mahtavuuden sekä vallan huiput
 ja hallita voi koko maailmaa
 – jos tahtoo – kuninkaiden kuninkaana
 ja olla aikakauden kunnia.'

Yltympäri tuon huvilinnan siis
 – miss oli lempi ilon vartijana –
 kuningas käski muurin pystyttää,
 sen aukon suulle tehdä malmiportin,
 niin ylen raskaan, jotta sata miestä
 vain sitä liikuttaa voi saranoillaan;
 ja kun tuo jättiportti aukaistiin,
 sen pauke kuului pitkän matkan päähän.
 Ja tämän taa hän teetti toisen portin
 ja sisimmälle vielä kolmannen.
 Ken mieli jättää huvilinnan siis,
 sen täytyi käydä kolmen portin kautta.
 Näin kolme porttia on salpoineen,

ja joka portilla on varma vahti.
Ja käsky kuului: 'Ketään et saa päästää
portista, olkoon vaikka itse Prinssi
– uhallä henkes! – niin, et edes häntä.'

KOLMAS KIRJA

Näin asunnoissaan onnen, rauhan, lemmen
 siis Herra Buddha viettää aikojaan;
 ei tiedä murheesta, ei ahdingosta,
 niin tuntematon hälle tauti on
 ja vanhuus, kuolo – niin kuin nukkujalle
 on harhailunsa himmeill ulapoilla,
 kun uupuneena päätyy rantamalle
 hän uuden päivän, tuoden tullessaan
 öisiltä retkiltänsä saaliin oudon.

Vaan kun hän lepää uneen vaipuneena,
 pää kaunis nojaa tummiin rintoihin
 Jasôdharan ja luomille kun rakkaan
 tää hiljaa huiskii viileyttä, silloin
 hän pystyyn karkaa, ääneen parkaisee:
 'Mun maailmani! Oi, mun maailmani!
 – Niin, minä kuulen! Tiedän! Minä tulen!'
 Jasôdhara nyt kysyy: 'Mikä on
 mun Herrani?' ja katsoo, peljästyä:
 – niin valtava on säälinilme hällä,
 niin muotonsa on jumalallinen.
 Jo hymyilee hän armaan kyynelille
 ja pyytää soittamaan.

Vaan kerran kun
 kurpitsan kuori varustettiin kieliin
 ja pantiin kynnykselle, missä tuuli
 voi mielenmäärin temmeltää ja soittaa
 sen kieliä – muut kuuli yksin sen,
 vaan prinssi tiesi deevain soittavan,
 ja korviin hälle kuului sanat nää:

*Me äänet oomme tuulen kiihkeän:
 sa kuulet meidän rauhaa pyytävän!
 Myös sama kiihko ajaa kuolevaista;
 on elo myrskyä, on tuskaa maista.*

*Tulemme mistä – ette tietää saa,
 mit elo on, se minne katoaa.
 Kuin tekin oomme henget kaikkeudessa:
 mink ilon saamme vaivain vaihdellessa?*

*Tuo rauhas täällä mitä hyödyttää?
 Ikuinen rakkaus ois viihtyisää.
 Mut elon, tuulen tiet on yhtäläiset:*

vain hetken soittaa puuskat leikkiväiset.

*Iloita emme harhaajat voi maan;
Oi Májan poika, vaikerramme vaan.
Monissa maissa näimme vaivaa monta,
niin paljon tuskaa, osaa onnetonta.*

*Oi, eloon tarrautujat, tietäkää:
tää kaikki on vain tyhjää näytelmää.
Pidätä pilveä et liitäväistä,
et käsin estä virtaa kiitäväistä.*

*Vaan, pelastaja, aikas tullut on!
Sua vuotta maailma – tuo onneton.
Se sokeudesta autaa vaikeasta!
Oi, Májan lapsi! Herää nukkumasta!*

*Me äänet oomme tuulen kiihkeän.
Sun soisimme myös määräs löytävän.
Suo lempi lempijöille; murheen tähden
tää heitä, päätä: 'Pelastamaan lähden!'*

*Kielistä huokaus näin kajahtaa
sinulle, jok et tunne maailmaa!
Ilkumme ihanuutes elämälle,
varjoille näille, leikillesi tälle!*

*

Eräänä ehtoon siellä istuu hän
hovinsa kauniin keskellä ja käsi
kädessä armaan puolisonsa kuullen,
kuink eräs neito soiton tauottua
tarinan kertoo – ratoks illansuun:
se kuvaa rakkautta, kaukomaata
ihmeineen, sekä taikaratsua,
ja kuinka päivä siellä mereen painuu
ja kuinka kansa siellä on valkoinen.

Vaan prinssi huokaa, lausuu: 'Tuulen laulun
tuo Tšitran satu mulle uudelleen –
Jasôdharaa, tuo helmes kiitokseksi
hänelle suo. Vaan sinä – helmeni!
Moist onko maailmaa niin avaraa –
ja maata tuota, jossa nähdä voi,
kuink aaltoon vyöryy pyörä auringon?
Myös muita onko sydämiä, jotka
kuin meidän lyövät – lukemattomia,
ja ehkä myöskin onnettomia,
avuksi joille voimme varmaan mennä,

jos tuntisimme nuo? Niin usein mietin,
 kun idän rannan alta päivän herra
 yleni kultaiselle retkelleen,
 miss aamunlapset ensi säteitään
 sai tervehtää; ja usein rinnoillas
 kun uinailin, mun sydämeni löi,
 suloinen puolisoni, kuumeisesti
 halusta käydä kera auringon
 pois länteen, nähdä, mikä kansa
 asustaa maassa illan purppuran.
 Siellä olla täytyy niitä, joita myös
 voisimme varmaan rakastaa! – vai kuinka?

'Nyt juuri tunnen polton, jota ei
 pois suudella sun huules voi! – Oi tyttö!
 Oi Tšitra! Tunnet siis tuon satumaan!
 Miss on tuo nopsa taikaratsusi?
 Tään linnan annan – päiväksi jos pääsen
 sen selkään vain, maan piirin nähdä saan!

'Oi, kotkan tuon jos siivet saisin – maat
 on haaskalinnun laajemmat kuin mulla –
 huipulle Himalajan ponnistaisin,
 miss illan hehku lumet purppuroi,
 ja katsein tarkkailisin maailmaa
 yltympäriinsä Miksi minä en
 oo mitään nähnyt? – mitään etsinyt?
 – Sanokaa mulle, mitä tuolla on
 kupariporttiemme tuolla puolen!'

Niin vastaa eräs: 'Ensin kaupunkimme
 ja temppelit ja puistot, sitten lehdot
 ja vainiot ja villit viidakot
 virtoineen, metsät peninkulmaiset;
 rajalla Bimbisâran valtakunta –
 maanpiiri sitten kansakuntineen.'

Siddhârta virkkaa: 'Hyvä! Käskekää
 huomenna Tšannan vaunut valmistaa,
 niin lähdet päiväsaikaan ajelulle.'

Nyt tieto tuodaan kuninkaalle: 'Herra,
 huomenna prinssi aikoo ajelulle;
 hän tahtoo nähdä kansan elämää!'

Kuningas sanoo: 'Hyvä, tehkoon niin!
 Mut ensin viesti käyköön kaupungille:
 sen tulee olla juhlakunnossaan;
 ei silmäloukkaavaa saa olla missään,
 sokeat, vanhat, sairaat, vaivaiset,

spitaalinsyömät olkoot piiloissaan!'

Siis kadut siistitään, ja vedentuoijat
 ne kastelevat nahkaleileistään;
 punaista hiekkaa pannaan kynnyksille,
 oville seppeleet ja köynnökset;
 pihassa tulsipensas leikataan
 ja puihin kiinnitetään kirkkaat viirit;
 jumalainkuvat kullataan; vaan missä
 on teiden risteys, niin siellä Sûrja-deeva
 loistaapi lehtialttarilla
 keskellä muiden suurten jumalain:
 on kaupunki kuin kaunis taikamaa.
 Gongongin, rummun hälinässä huutaa
 kuninkaan airut: 'Kuulkaa, miehet, naiset!
 Näin käskee Valtias: Nyt kaikki näky,
 mik inhoittaa voi silmää, kielletään:
 vaivaiset, vanhat, sairaat, sokeat,
 spitaalinsyömät olkoon piiloissaan;
 ei ennen yötä yhtään vainajaa
 saa polttaa eikä näyttää julkisesti.
 Näin määrää Kuningas Suddhōdana.'

Kapilavastu päilyy puhtaana,
 kun prinssi saapuu loistovaunuissaan:
 on niitä vetämässä härkäpari,
 niin valkea kuin lumi; vahva niska
 poimuilee alla ikeen kiiltävän.
 Sydäntä riemastuttaa nähdä, kuinka
 tervehtii kansa innoin ruhtinasta.
 Iloitsee prinssi myöskin, kun hän huomaa
 tuon joukon kuuliaisien, riemukkaan,
 tuon joukon, joka juhlaaateissaan
 riemuitsee – niin kuin elämä ois hyvä.

'On kaunis maailma ja miellyttävä'
 hän lausuu. 'Miehet nuo – ei kuninkaita,
 vaan silti hymyilevät – suloiset
 myös siskot tuolla, töissään utterat.
 Mit oon siis tehnyt heidän hyödykseen,
 kun noin he kaikki kohtelevat mua?
 Ja lapset – kuinka tietävätkään, että
 rakastan heitä? Tahdon poikasen
 tuon, joka heitti mulle kukkia,
 viereeni tänne! Kuinka ihanaa
 on olla moisen kansan Kuningas!
 Siis noin on vaatimaton hauskus,
 kun pelkkä tuloni jo tuottaa riemun.
 Mut itselläni lienee liian paljon,
 kun kodit nuo, niin vaatimattomat,

onnesta hymyilevät! Tšanna, ohjaa
katujen kautta, jotta nähdä saisin
maailman kauneutta, jot en tunne.'

Näin kiertävät he pitkin teitä, missä
iloinen parvi heitä ympäröi;
edellä toiset juoksee heitellen
innoissaan sepeleitä, toiset taas
hyväillen härkän silkkikarvaa, toiset
jaellen niille leipää, riisiä –
ja kaikki huutaa: 'Terve, jalo Prinssi!'
Iloa, kauneutta kaikkialla
hän huomaa vain – kuin kuului määräys.

Vaan puolitiessä hoippuu hökkelistään
nyt ikäloppu vanhus, ryysyinen,
kamala nähdä: laiha nahka roikkuu
kuin naudan vuota päällä pelkkäin luitten;
vanhoista kyynelistä silmäkuoppiin
kuin ruosterenkaat ovat syöpyneet;
tihruiset silmät vuotaa rähmää, leuat
halpautuneet ja hampaattomat hakkaa
pelosta vastakkain, kun ukko huomaa
tuon joukon riehakkaan; mut toinen käsi
– kuin luu ja nahka – sauvaa puristaa
tuekseen, kulunutta; niin hän seisoo
vavisten siinä, vasten rintaluitaan
vasenta kättä tuskaisesti painaa
ja ilmaa haukkoo. 'Almu antakaa!'
hän vinkuu, 'hyvät miehet! Huomenna
tai ylihuomenna jo kuolen!' Yskän
kouristus äänen salpaa, mutta yhä
kurottaa kättä, voihekii silmät kiinni:
'Oi almu!' Silloin joukko hänet tempaa
pois syrjään tiestä, tiuskii: 'Prinssi huomaa!
Pois joutuin luolaas!'

Mutta Prinssi huutaa:
'Ei saa! Ei saa! – Oi Tšanna, mikä tuo,
jok on kuin ihminen, vaan kuitenkin
ei sitä olla voi – noin kumarainen,
noin kurja, hirveä, noin säälistävä?
Syntykö ihminen myös tuollaiseksi?
Ja mitä tarkoittaa tuo ruikutus:
'Huomenna kuolen?' Eikö hällä ruokaa,
kun luunsa pistävät noin näkyviin?
Oi, mikä kova onni häntä kohtas?'

Ja Tšanna vastaa: 'Jalo Ruhtinaani!
Hän tuossa on vain vanha mies, ei muuta.

Kahdeksankymmentä kai vuotta sitten
 hän astui suorana ja kirkkain otsin,
 hyvässä kunnossa; vaan vuodet ahnaat
 hänestä mehun ovat imeneet,
 ryhtinsä ryöstäneet ja tahdonvoiman
 ja järjen vieneet; loppuun palanut
 on miehen lamppu, sydän mustunut,
 elämän liekki hieman lepattaa
 viel ennen sammumista vanhuuden.
 Miks siitä huolisitte, hyvä Prinssi?'

Siddhârta lausuu: 'Käykö muillekin
 kuin tuolle – ehkä kaikille? – vai onko
 se harvinaista, että ihminen
 on tuollainen kuin hän?'

Ja Tšanna vastaa:
 'Oi Herrani! Kuin hän, niin muuttuvat
 nuo kaikki kerran, jos vain elää saavat!'

'Myös minä', kysyy prinssi, 'jos vain elän,
 tulenko tuollaiseksi? Myös Jasôdhara,
 jos elää vain niin kauan? Gautami,
 Džâlîni, pieni Hasta, Gumga myös
 ja muut?' –

'Niin, kaikki!' kuuluu vastaus.
 Nyt prinssi lausuu: 'Käännä takaisin,
 vie minut kotiin! Olen nähä saanut
 sellaista, jot en näkevâni luullut.'

Linnaansa ihanaan siis murhemielin
 Siddhârta kääntyy, synkkyys katseessaan
 ja miettii näkemäänsä; ei muista
 nyt illallista, katsetta ei luo
 palatsin parhaimpiin hän tanssijoihin,
 kun yrittävät häntä viehättää.

Jasôdhara nyt maahan vaipuu, itkee
 ja huokaa: 'Enkö minäkään, oi Herra,
 tuo sulle lohdutusta?'

Silloin hän
 vain lausuu: 'Rakas, lohdutusta! –
 niin, sehän murtaa sieluni, kun mietin
 sen loppua – näät, lopun täytyy tulla:
 Jasôdhara, me kerran vanhenemme,
 olemme rumat, kurjat, raihnaiset.
 Ja vaikka rakkautta, elämäämme
 niin vaalisimme, että yötä päivää

ois huuli vasten huulta, yhteinen
 ois meillä hengitys, niin silti aika
 väkisin väliin sais ja varastaisi
 mun hehkuni ja sinun ihanuutes,
 kuin musta yö vie vuorenhuipun tuon
 ruusuisen hehkun – kunnes huomaamatta
 se kalpenee ja hiljaa himertyy.
 Sen olen nähnyt: kauhunäky tuo
 sumentaa sieluni. En muuta voi
 kuin tutkistella mielessäni, kuinka
 varjella sulonsa vois rakkaus
 vallasta ajan – ahnaan murhaajan.'
 Näin kaiken yötä istuu valvoen
 hän toivotonna.

Mutta Kuningasta
 myös tuona yönä häijyt unet vaivaa.
 On ensimmäinen kauhunnäky niistä
 kuin lippu valtava ja loistokas:
 aurinko, Indran merkki, siinä on;
 vaan sitten saapuu raju tuulispää,
 sen rikki repäisee ja maahan paiskaa;
 olennot aavemaiset ottavat
 loasta viirin silkkisen ja vievät
 kaupungin portista sen itään päin.
 Hän sitten huomaa elefanttilauman,
 hopeisin päitsin, niit on kymmenen:
 maa vavahtelee niiden poljennasta,
 kun kulkevat ne kohti etelää;
 selässä ensimmäisen tuossa saapuu
 kuninkaan poika – häntä seuraa muut.
 Ja kolmas kauhunnäky – näyttää vaunut,
 valosta välkehtivät: niiden eessä
 hevosta neljä tultasuitsevaa,
 Siddhârta prinssi siin on istuimella.
 Näyssä neljännessä kuningas
 nyt rattaan huomaa vinhaan pyörivän
 navassa kultaisessa: siin on pienat
 rikkaasti hohtokivin kirjaellut,
 vanteessa hehkuu outo kirjoitus,
 ja ratas pyöriessään soi ja loistaa.
 Vaan viides näky on kuin suuri rumpu:
 se kuljetettu puolitiehen on
 välille kaupungin ja kukkulain;
 lyö siihen prinssi rautanuijallaan,
 ja kaiku kiirii lailla ukkosen
 ja täyttää jylinällään taivaan holvit.
 On kuudennessa torni, joka nousee
 kaupungin yllä ilmaan korkealle
 ja siellä loistaa pilvikruunussaan:

ylinnä huipulla on prinssi, hän
 molemmin käsin syytää kaikkiin suuntiin
 aarteita hohtavia – juuri kuin
 sataisi smaragdeja, safiireja –.
 Nyt sinne saapuu koko maailma
 aarteita itsellensä poimimaan,
 joit yhä sinkoo joka ilmansuuntaan.
 Ja viimeiseksi kuuluu suuri parku,
 ja katso! tuossa saapuu kuusi miestä:
 ne ääneen itkee purren hampaitaan
 ja käsi suuta vasten surussaan,
 kun kulkevat ne tietään lohduitonta.

Kuningas unet oli nähnyt nuo,
 joit yksikään ei taida tulkita
 selittäjistä viisaimmistakaan.
 Suddhōdana nyt lausuu vihoissaan:
 'Mun huonettani uhkaa nurja onni,
 mut ette kelpaa mua auttamaan,
 jumalten tarkoitukset jotta voisin
 ymmärtää heidän ennemerkeistään!'

Jo koko kansa vaipuu murheeseen:
 Seitsemän pahaenteist unta on
 kuningas nähnyt, joita selittää
 ei taida ainoakaan oppineista.

Palatsiin pyrkii silloin vanha mies,
 jok erakolta näyttää; vyötetty
 tuo tuntematon vain on hirventaljaan.
 'Kuninkaan luokse tahdon', lausuu hän,
 'unensa taidan selittää!' Ja kun
 hän unten kertomukset kuulee, niin
 hän maahan lankee, lausuu:

'Mahâradža,
 tervehdin huonettasi onnellista!
 Käy siitä loisto kerran valtaisampi
 kuin itse auringosta. Kauhunnäyt,
 nuo seitsemän, vain ovat onnentuojat.
 Niist ensimmäinen – viiri, jossa näit
 kultaisen Indran merkin revittynä,
 pois temmattuna – tietää uskomusten
 entisten häviötä, uskon uuden
 voittoisaa koittoa; kuin ihmiset
 myös muuttuu jumalat, ja aikakaudet
 kuin päivät vuorostaan myös vaihtuvat.
 Mut elefantit, joiden jalkain alla
 maa vavahteli, ovat kymmenen
 viisauden lahjaa, joiden voimasta

kotinsa Prinssi jättää, vavahduttaa
 totuuden valtikalla maailmaa.
 Hevosta neljä tultasuitsevaa
 hyvettä neljää sankaruuden tietää:
 ne vievät poikas yöstä epäilyn
 iloiseen, täyteen tiedon valkeuteen.
 Ja pyörä on, tuo, jonka maailmalle
 hän nähtäväksi kerran vyöryttää.
 Se suuri rumpu, johon Prinssi löi,
 ett ääni kantoi kaikkiin maihin, on
 jylinä saarnaamansa totuuden.
 Vaan torni taivaskorkea on merkki
 voitosta Buddhan viisaan sanoman.
 Ja hohtokivet maahan kylvämänsä
 – aarteita ovat verrattoman Lain
 hyödyksi ihmisten ja jumalten.
 On tällainen siis tornin merkitys.
 Nuo kuusi, jotka käsin sulki suunsa
 surusta, ovat opeistansa kuulut:
 sun poikas totuudellaan valoisalla
 voi heidät hulluudesta pelastaa.
 Iloitse, Valtias! On poikas osa
 enemmän arvoinen kuin valtakunnat;
 erakon ryysyt yllään ihanammat
 kuin kultavaatteet. Tuota unes tietää!
 Kun kuluu vuorokautta seitsemän,
 tää kaikki toteen käy.' Näin haastain pyhä
 kahdeksan kertaa syvään kumartaa,
 kolmasti maata koskettaa ja sitten
 pois kääntyy, lähtee.

Mutta kuningas
 nyt käski antaa hälle kalliin lahjan;
 vaan viejät palasivat lausuen:
 'Me näimme hänen Tšandran temppeliin
 sisälle käyvän, mutta saapuissamme
 sielt emme ketään muuta löytäneet
 kuin harmaan pöllön, joka lensi pois.'
 – Jumalat ilmestyvät joskus niin.

Nyt hämmästyksen, murheen yllättämä
 kuningas káskee uusin huvituksin
 keralla tanssin, soiton kiehtomaan
 Siddhârtan mieltä taikalinnassaan.
 Ja vahdit määrää kaksinkertaiset
 hän vartioimaan vaskiportteja.

Vaan kenpä kohtalonsa välttää voisi?
 Näät, prinssin mielen jälleen valtaa halu
 porttien tuolle puolen lähtemään

ja katsomaan taas ihmiselämää,
 jok on niin kaunis – ellei juoksussaan
 sen aallot hukkuis ajan erämaahan.
 Suddhōdanalta, isältään, hän pyytää:
 'Mun salli nähdä arkioloissaan
 tää kaupunkimme! Taannoin huolehdit
 edeltäpäin ja käskit poistamaan
 rumuuden, kaiken jokapäiväisyyden,
 tiet siistimään, ja kansan määräsit
 mua juhlavaattein vastaanottamaan.
 Se ei oo arkielämää, sen tiedän.
 Siis, isäni, jos lähin olen sua
 ja valtaistuinta, niin nähdä tahdon,
 millainen on *todella* kansa tää,
 millaiset kadut, päivän arkipuuhat,
 ja kuinka elävät nuo miehet, jotka
 ei ole kuninkaita. Salli mun,
 oi Herra, jättää tuntemattomana
 nää kauniit puistoni – ja sitten taas
 palata niiden rauhaan tynempänä
 tai viisaampana – ellei tyytyväisnä.
 Vapaasti salli minun käydä siis
 huomenna kaupungissa kaikkialla.'

Kuningas silloin haastaa neuvostolle:
 'Tää uusi retki ehkä sovittaa
 tuon ensimmäisen. Niinpä jahtihaukka
 pyrähtää lentoon, säikkyy aina uutta,
 jot ei se viittas alta vielä nähnyt;
 suo tynen katseen yksin vapaus.
 Siis nähköön Prinssi kaiken, mitä mielihii;
 vaan mulle tieto tuokaa mietteistään.'

Siis keskipäivän aikaan prinssi astuu
 keralla Tšannan läpi porttien,
 kuninkaan käskystä taas avattujen;
 mut eivät huomaa portinvartijat,
 ett itse prinssi onkin kaupppamies
 ja että kirjurinsa tuo on Tšanna.

Nyt jalan astuvat he valtatieä
 yhdessä toisten säkjalaisten kanssa
 ja tutustuvat kaikkeen kaupungissa.
 Värikkäät kadut siellä on vilkkaimmillaan:
 tuos istuu myyjä, jalat ristissä,
 keskellä rihkamaansa, ostaja,
 povella rahapussi, hältä tinkii:
 on juuri sanasota kuumimmillaan –
 Nyt huudetaan: 'Hoi, väistykää!' kun miehet
 raivaavat tietä härkävaljakolle;

ja tässä tuodaan kantotuolia,
 hamalein paksut niskat hikoilevat;
 tuoll lörpötellen kantelevat vaimot
 lähteestä vettä, mustasilmäiset
 lanteilla lapset roikkuu poikkipuolin;
 on makeiskaupat paarmain piirittämät;
 kutoja tuossa hoitaa kangaspuita –
 noin jauhinkivi pyörii – koira nuuskii rottaa –
 ja täällä aseseppä taidokas
 renkaita rautapaitaan vasaroi –
 ahjossa hehkuu monet keihäät, nuolet.

Vaan Gurun kanssa tuolla istuvat
 puol'ympyrässä hartaat oppilaat,
 ja laulain mantrojansa oppivat
 jumalten nimet kaikki muistamaan;
 kas, täällä levittelee värjäri
 kankaita auringossa kuivumaan
 – oranssin-, ruusun-, vihreenkirjavia;
 sotilasjoukko marssii miekkojaan
 ja kilpiänsä yhteen paukutellen;
 kamelin kyttyrällä tuossa keinuu
 brahmaani ylpeä, käy kšatrija
 niin uljas täällä, siinä nöyrä sudra
 ahertaa työssä; käärmeenkesyttäjä
 on tuonne koonnut kansaa katsomaan
 – kätensä ympärille kuinka käärii
 hän eläviä rannerenkaita
 tai loihtii myrkkypäisen turmantuojan
 vihaiseen tanssiin soiton surinalla.

Nyt saapuu joukko juhlallinen häistä:
 se saattaa kotiin nuorta morsianta
 katoksen alla, eessä uljaat ratsut,
 ja torvet raikaa, rummut paukkuvat;
 jumalankuvan ääreen tuossa vaimo
 käy uhrileivin sekä seppelein
 anomaan jumalalta miehelleen
 paluuta onnellista markkinoilta,
 tai että synnyttäis hän poikalapsen;
 vajasta tuolta kuuluu kalketta,
 kun seppä muovaa vaskimaljakoita.
 Näin astuvat he ohi temppeleiden
 ja kautta pylväistöjen virran rantaan
 kaupungin muurin luona.

Yhä vain
 he matkaa jatkavat, kun kuuluu ääni
 tuskainen tieltä: 'Miehet, auttakaa
 mua jaloilleni! Auttakaa, tai muutoin

voin kuolla ennen kotiin ehtimistä!
 Tomussa siinä kierii kurja raukka:
 ruumiinsa – kuolettavan tuskan uhri –
 on täynnä hehkuvia rakkuloita,
 ja otsaltansa vierii kylmä hiki,
 kivusta nytkähtelee vino suu,
 sanaton tuska tulvii silmistään.
 Hän tarttuu ruohoon ylös noustakseen,
 jo pääsee puolitiehen, mutta taas
 väristen maahan kaatuu parahtain:
 'Voi tuskaa! Ihmiset, mua auttakaa!'

Siddhârta joutuu siihen, kärsivän
 hän maasta nostaa hellästi ja sairaan
 pään laskee vasten polveaan, ja raukka
 kun tuntee huojennusta, prinssi lausuu:
 'Sua mikä vaivaa, veli? Minkälainen
 sua kohtas kova onni? Miksi et
 voi nousta? – Tšanna, miksi läähättää
 ja vaikertaa hän, huokaa vastaamatta?'

Niin Tšanna virkkaa: 'Prinssi hyvä! Mies
 on ruttotaudin saastuttama. Hältä
 on ruumiin tuhonnut se: suonissaan
 nyt veri, taannoin vielä tyyni, kuohuu
 kuin tulivirta, sydän aina väliin
 lyö verkalleen, vaan sitten kiihtyy taas,
 kuin rumpua löis taitamaton mies;
 on suonet hervonneet kuin velto jänne,
 on polvet, reidet, lanteet voimattomat;
 jo aikaa sitten hänet jättänyt
 on miehuus iloinen ja kauneus –
 Nyt juuri hän saa kohtauksen: kas,
 hän kuinka tempoo, nyppii sormillaan,
 kuin tahtois taudin polton kiinni ottaa;
 kas, kuinka pyörittää hän silmiään
 ja puree hammasta ja haukkoo ilmaa,
 kuin uhkais tukehtua savuun sankkaan.
 Hän toivoo kuolemaa; ei kuolla saa,
 ennen kuin tuska täyttää tehtävänsä
 ja tappaa hermot, sitten ottaa hengen,
 kun ensin katkoo jänteet, ensin luut
 käy läpi kuolontuskan – sitten vasta
 tuo tauti hänet jättää – iskeäkseen
 johonkin toiseen. – Mutta varo, Herra,
 on vaarallista pitää häntä noin!
 Voi rutto tarttua myös sinuun, sinuun!'

Mut yhä prinssi miestä hoivaten
 vain kysyy: 'Onko muita, monta onko

kuin tämä tässä? Voiko ehkä mulle
myös käydä niin kuin hälle?'

– Jalo Herra!
näin Tšanna vastaa. 'Joka ihminen
saa tuskaa jollain lailla tuntea:
voi saada kuumeen hän tai halvauksen;
rasittaa kuolevaista voivat paiseet,
spitaali, vesipöhö, ihotaudit
ja murheet, vaivat monenkaltaiset.'

Tiedustaa prinssi: 'Vitsaukset nuo
tuleeko tietämättä?'

Tšanna vastaa:
'Kuin käärme kavalasti hiipien,
kuin pensaikosta peto juovikas
saaliinsa kimppuun hyökkää piilostaan
tai niin kuin leimaus – niin saavuttaa
ne voivat toisen, toisen säästävät,
kuin sattuu kulloinkin.'

'Ja kaikki siis
pelossa ainaisessa elävät?'

– 'Niin Prinssi! Kaikki!'

'Eikä kenkään voi
sanoa itselleen: Käyn illan tullen
terveenä nukkumaan ja niin myös nousen?'

– 'Ei kenkään, ei.'

'Jos tulos tuskien
alati uhkaavain ja kärsimysten
on ruumis raihnas, henki kurja kuin
ukolla tuolla, jok on ikäloppu?'

– 'Niin, ihminen jos elää vain niin kauan.'

'Ja vaivojaan jos hän ei kestää voi,
vaan itse mielihäviö tehdä lopun niistä –
tai jos hän kaiken kärsii – niin kuin tuo,
jok ei nyt muuta voi kuin ruikuttaa –
ja elää edelleen ja vanhenee,
niin mik on kaiken loppu?'

– Kuolo, Prinssi!'

'Kuin, kuolo?'

– Kyllä, vihdoin kuolo saapuu
omalla tavallaan ja aikanaan.
Vain harva vanhaks ehtii; toiset tauti
jo ennen lyö; vaan kaikkein täytyy kuolla.
Kas, tuossa juuri saapuu ruumissaatto!

Siddhârta silmänsä nyt kohottaa
ja huomaa, kuinka jokirantaan joukko
käy itkien. Edellä astuu mies,
kädessä hiiliuurnaa heilutellen,
sen jälkeen seuraa kuolleen sukulaiset
– merkiksi murheen hiuksin leikatuin
ja viitoin vyöttömin. He ääneen parkuu:
'Oi Rama, Rama! Veljet, huutakaa
avuksi Ramaa!' Sitten saapuu paarit,
bambusta punotut, joill lepää kuollut:
edellä jalat, ruumis jäykkänä,
kuoppaisin poskin, elottomin silmin,
suu ammollaan ja leuoin irvistävin;
on kaiken ylle siroteltu multaa
punaista sekä kullankeltaista.
Kun saapuvat he teiden risteykseen,
pään kääntävät he eelle päin ja huutain
'Oi Rama, Rama!' tuovat ruumiin rantaan:
rovio siellä pystytetty on; nyt sille
sen laskevat ja virittävät tulta.
On nukkujalla siinä oiva uni!
Ei häiritä voi häntä vilu, vaikka
alasti loikoo paljaan taivaan alla.
Nyt neljään nurkkaan pistävät he tulen,
punaisen liekin, joka käärmeilee
ja liehuu, roihuaa ja sihisten
ruumista nuolee kielin tulisin,
ja nahka kuiva narskuu, jänteet paukkuu:
hiljalleen savu sankka vaalenee,
kasoihin painuu tuhka hehkuen;
vain sieltä, täältä kesken harmauden
luu joku paistaa – jäännös ihmisestä.

Nyt prinssi haastaa: 'Näinkö jokaiselle
käy elämässä?'

'Kyllä', Tšanna lausuu,
'näin jokaiselle käy. Tuo roviolla,
jäljellä jost on moinen jäännös vain –
niin kurja, jotta kirkuin nälissään
varikset hylkää saaliin hyödyttömän –
hän söi ja joi ja nautti, rakasti,
iloiten elämästä puolestaan.

Vaan sitten sattui – kuka tietää, mitä?
 – Hän tuulispäässä ehkä kompastui,
 joi myrkyn juomassaan, tai puri käärme,
 tai pisti vihamies, söi kalanruodon,
 sai tiiliskiven päähän, sairastui,
 ja tuli loppu niin, ja kuoli mies.
 Hän ei nyt kärsi, kaipaa huvitusta;
 ei tunne nälkää, nauti suuteloista;
 ei liekin kuumuutta hän huomaa, ei
 lihansa käryä, ei suitsutusten
 hän tunne tuoksuja; on menettänyt
 suu makunsa ja korvat kuulonsa,
 on silmät sammuneet; on jättänyt
 hän rakkaimpansa, joiden täytyy heittää
 tuo ruumis, elon lyhty, liekkeihin,
 tai muutoin toukat sillä mässäilevät.
 Mut tää on kohtalona kaiken lihan:
 niin ylhäisen kuin halvan, hyvän, huonon
 on kuoltava; ja sitten elämä
 – niin säättää oppi – alkaa uudelleen;
 vaan missä, kuinka – kenpä tietänee?
 Ja jälleen tuskat, kuolo, polttorovio:
 – on siinä kiertokulku ihmisen-'

Vaan katso! Nyt Siddhârta silmät nostaa
 korkeutta kohti täynnä kyyneleitä;
 nuo silmät, joiss on sääli taivainen,
 taas kääntää maahan – näin hän vuoroin katsoo
 taivasta kohti, jälleen maahan päin,
 kuin henkensä näin etsis lennossaan
 etäistä näkyä – tuot yhteyttä
 välillä tään ja sen – jok on jo ollut
 – ja mennyt – mutta nähty, eletty,
 ja jälleen nähtävissä. Silmät nuo
 liekehtii rakkautta ihmeellistä
 ja toivon tulta, pohjattoman kaihon.

'Oi maailma', hän huutaa, 'joka kärsit!
 Oi, kaikki tutut, tuntemattomat,
 joill on, kuin mulla, tämä sama ruumis,
 jotk ootte vangittuina tuskan verkkoon,
 tään elon kutomaan ja kuoleman!
 Oi, tunnen, näen tuskat maailman:
 kuink on sen ilo tyhjää, petosta
 sen paras vain ja pahin kärsimystä!
 Nautinto päättyy tuskaan, nuoren voimat
 vie vanhuus aikanaan, ja rakastava
 menettää rakkaimpansa; elämän
 lopettaa inha kuolo, joka taas
 eloksi vaihtuu tuntemattomaksi

ja kytkee ajan pyörään ihmisen,
 uhriksi harhanautinnon ja tuskan.
 Mua viehätti myös elon houkutus,
 kuin virta kuulas vierivän se näytti
 häiriintymättä – hiljaa edelleen;
 nyt huomaan, kuinka virran turhat aallot
 keveinä hyppii kautta nurmikoiden
 vain sitä kerkeämmin kiihdyttääkseen
 vetensä kirkkaat meren synkkään helmaan.

'On peite silmiltäni poissa nyt!
 Olenhan niin kuin kaikki muutkin, jotka
 jumalten puoleen huutavat; mut eivät
 jumalat kuule, taikka eivät huomaa –
 vaan apu täytyy olla! Apu heille
 kuin mulle, noille kaikille! Niin, ehkä
 apua kaipaavat myös jumalat –
 nuo voimattomat – huudon kuullessaan
 kun eivät auttaa voi! En vaikertaa
 antaisi yhdenkään, jos auttaa voisin!
 Kuink onkaan suuri Brahmâ voinut luoda
 tään maailman ja jättää kurjuuteen?
 Jos hän on kaikkivaltias ja antaa
 sen olla tuollainen, hän ei oo hyvä;
 jos voimaton hän on, niin silloin hän
 ei ole Jumala! – Niin, lähtekäämme
 pois kotiin, Tšanna! Riittää! Silmäni
 jo kyllin ovat nähneet.'

Kuningas

kun tästä tiedon saa, niin porteille
 hän määrää vahdit kolminkertaiset
 ja kieltää ketään laskemasta sisään
 tai ulos, olkoon yö tai päivä – kunnes
 unessa nähty aika on jo mennyt.

NELJÄS KIRJA

Kun aika täytettiin, niin tapahtui
Herramme lähtö.

Silloin kultaisen
palatsin valtaa valitus; ja murhe
yllättää kuninkaan ja koko maan.
Mut ihmisille koittaa vapaus,
niin että jokainen, ken kuulee Laista
sen käskyt täyttäen, voi pelastua.

Kun kuu on täysillään, niin Intiassa
yö tenhoisana saapuu laaksoihin
Tšaitra Šudin kuussa: punoittaa
hedelmät mangon, ilman täyttää tuoksut
asôkan kukkien, kun Rama syntyy
ja riemu valtaa kaupungin ja maan.

Yö tenhoisa myös valtaa prinssin linnan,
niin tuoksurunas, tähtikimmelteinen:
se vuorten tervehdyksen viileen tuo
huipuilta lumisilta Himalajan.
Kuu kylpee ylle idän huippujen
radallaan hohtavalla hopeoiden
niin laaksot, kukkulat kuin virran kalvon
ja huvilinnan harjat, joiden alla
vallitsee rauha; ulkoportin luona
vain huutaa tunnussanan vartijat:
Mudra! Ja toiset vastaavat: *Angana!*
ja kaikuu vahtivuoron rummutus;
ja jälleen vallitsee yön hiljaisuus,
šakaalit yksin ulvoo haaskallaan
ja puiston nurmikoissa soittaa sirkat.

Sisällä palatsissa kirkas kuu –
lävistäin ikkunoiden ristikon,
kivestä kaiverrellun, heijastellen
simpukkakoristeihin holvien
ja permannelle suoniin marmorin –
valaisee ryhmää hindukaunotarten.
On huone tää kuin itse Dêvien
taivainen kammio. Näät täällä on
Siddhârtan huvilinnan lempiseura:
Kuin kultasepän taidonnäytteessä
sun silmäs kiintyy joka kiveen, kunnes
vie siitä voiton vielä loistavampi,

niin yhtä täydellinen muodoiltaan
 on kukin näistä sulo nukkujista
 jott oisit valmis niistä jokaisesta
 näin päättämään: 'Kuka, tuo on kaikkein kaunein!'

Niin vapaa, huoleton on sulotarten
 asento tuossa: tummat jäsenet –
 niin siron hennot, paljaat sieltä täältä;
 on tukka kiiltävänä, mustana
 osittain koottu yhteen kultarihmoin,
 osittain lankeaa se olkapäille
 kuin laineet tummat; siinä uinuvat
 he lempiaskareistaan uupuneina
 hurmaavan linnun lailla, joka täytti
 päivänsä lemmenlauluin, kunnes päänsä
 se peitti siipeen jälleen jatkaakseen
 taas aamun tullen lemmenlauluaan.
 Katosta riippuu lamput hopeiset,
 ja niissä palaa tuoksuntäydet öljyt;
 kun niiden loistoon liittyy välke kuun,
 sulautuu yhteen valot sekä varjot,
 ja impiparven muodot paljastuvat:
 Voit poven aaltoilevan erottaa
 ja kädet suloisine sormineen;
 voit nähdä piirteet tummat, vaaleat
 ja kulmakarvain kaaret, avohuulten
 raosta hammasrivin helmimäisen;
 näät silmäluomet ripsin silkkisin,
 kun poskille ne pehmoisina painuu
 ja jalat pienet pyörein nilkoin, joissa
 helähtää kulkuset, kun hymyillen
 havahtuu impi kesken uniaan
 äskeistä tanssiansa muistellen,
 jot itse prinssi oli kiittänyt
 ja joka kertoo taikasormuksesta
 tai koskee huomenlahjaa haltiain.

Tuoss yksi nukkuu posken alla luuttu,
 ja sormet yhä kieliin koskettaa,
 kuin viime laulullansa juuri ois
 hän prinssin luomet umpeen loihtinut
 ja silmät omat. Tuossa toinen taas
 nukahti antilooppi helmoissaan;
 se kätki päänsä tytön rintoihin
 ja käyrät sarvet käänsi taaksepäin;
 juur ennen kuin nuo nukkui kumpikin,
 se illasteli ruusun kukkasilla –
 tytöllä viel on ruusu pivossaan.
 Kaks ystävästä tuossa torkahti,
 kun solmivat he mögra-seppeltä,

jok on niin yhteen heidät kietonut,
 ett uinuvat nyt siskonlemmessään
 he rinta vasten rintaa. Eräs heistä
 pujotti rihmaan hohtokiviä
 koruksi ihanaksi, jossa loistaa
 agaatit, onyksit ja karneolit,
 korallit, jadet ranteen ympärillä;
 toisessa kädessä on hällä vielä
 turkoosi tumma – lukkokivi, jossa
 on kultakirjoitukset kuvineen.
 Vienosti puiston virran solistessa
 matoillaan siinä nukkuvat nuo kaikki:
 jokainen niin kuin umppu verhossaan,
 jonk auki loihtii loisto auringon.
 Tää on siis prinssin etuhuone; vielä
 edessä purdan nukkuu ihanimmat
 tään lemmen taikalinnan hovi-immet,
 Gunda ja Gotami.

Santelipuisen

tuon uksen verhoo purda purppurainen,
 kirjailtu kultarihmoin; sisimpään
 vie siitä kolme askelmaa, ja siellä
 on valtiaiden vuode korokkeella,
 kudoksin peitetyllä, joiden jalka
 kuin kukkapenkereihin uppoaa.
 On seinät kuvioitu helmiäisin,
 koristelaatoin Lankan simpukoista;
 on kattoholvi alabasteria,
 kirjailtu linnuin sekä lootuksin,
 ladottu taidokkaasti latsuli-
 ja jaspis-, jade-, nefritkappaleista;
 koristeköynnös jatkuu seinämille
 ja kiertää reikäisiä ikkunoita,
 joist ilma raitis tulvii kuutamon
 ja tuoksut jasmiinin ja orvokin.
 Vaan kauneuden ja sulon korkeimman
 levittää tänne armaat olennot,
 tään linnan valtiat, Siddhârta prinssi
 ja ihmeen ihana Jasôdhara.

Siin istuu ruhtinatar vuoteella
 miehensä vieressä ja nojaa päänsä
 molempiin käsiin; rinta aaltoilee,
 ja silmistänsä tulvii kyöneleet.
 Kolmasti prinssin kättä huulin kuumin
 hän koskettaa ja voihkaisee: 'Oi, herää,
 mun Herrani; suo mulle lohdutusta!
 Jo prinssi tiedustaa: 'Mik on sun, rakas?'

Mut yhä valittaa Jasôdhara,
 ennen kuin lausutuksi saa: 'Oi Prinssi!
 Nukahdin onnellisna, sillä tunsin
 illalla, kuinka lapsi liikkui, jonka
 sinulle synnytän, ja sydämeni
 löi silloin kaksin verroin voimakkaasti
 ilosta korkeimmasta – mutta – voi!
 Unessa kolme kauhunkuvaa näin
 – niin, vielä vapisen, kun niitä muistan:
 Valkoinen härkä, hajasarvinen,
 kaupungin halki astui, otsallaan
 helotti kivi, niin kuin kirkas tähti
 ois korkeudesta siihen singahtanut –
 tai niin kuin suuren Käärmeen kantha-kivi,
 jot alla maan se kantaa loistonaan;
 katuja pitkin härkä rynnäten
 lähestyi portteja; sit estänyt
 ei kenkään, vaikka Indran temppelistä
 kajahti huuto: 'Jos sit ette estä,
 sen myötä poistuu maamme kunnia!'
 Ääneeni parkuen sen kaulaan tartuin
 ja pyysin, että sulkisivat portit;
 vaan mylvähtäin tuo härkäin kuningas
 äkisti irti pääsi, mursi teljet
 ja polki maahan portinvartijat
 ja karkas pois. –

'Nyt neljä loistavaa
 näin olentoa, joiden silmät hehkui
 niin ihanasti, niin kuin Sumerun
 vuorella asuvaisten valtioiden.
 Mukana saatto ylhäinen heill oli,
 kuin leimaus he saapui kaupunkiin.
 Näin silloin, kuinka Indran pyhä lippu
 otsalta portin vaipui maahan asti,
 ja katso! uusi lippu nostettiin:
 sen laskoksissa hehkui rubiinit
 hopeisin langoin, niin kuin tulen lieskat,
 ja niistä säkenöivät uudet sanat
 ja mietelauseet, joiden oiva viesti
 herätti riemuun kaikki olennot.
 Nyt päivänkoiton vilpas tuulahdus
 puhalsi auki tulikäärön tuon
 ja kirjoituksen siinä kirsi ilmi,
 ja taivas satoi kukkasia maahan
 – en tiedä, millä seuduin versoneita,
 niin outo oli niiden väriloisto.'

Siddhârta lausuu: 'Lootuskukkani,
 se oli kaunis uni, oivallinen!'

'Niin, Herrani!' myös myöntää prinsessa.
 'Vaan sitten kuului kauhistava huuto:
 On tullut hetki! Aika täyttynyt!
 – Samassa alkoi kolmas uni: katso!
 kun viereen mielin turvautua, pielus
 siin oli koskematon, viittas poissa
 ja poissa sinä! – kallein, kaikkeni,
 eloni, valoni, mun maailmani!
 Kun siitä nousin – yhä nähden unta –
 niin helmivyösi, jonka uumilleni
 oon kiertänyt, nyt muuttui myrkkyykyksi,
 ja nilkkarenkaat, kultasormukset
 valahti auki, katkes kappaleiksi;
 tomuksi otsallani kukat vaihtui;
 häävuode tässä maahan hajosi,
 ja joku halkaisi tuon purdan tuolla –
 ja kaukaa kuului härän mylvintä,
 kirjailtu lippu liehui kauempana,
 ja ääni kuului taas: – On aika tullut!
 Havahduin huutoon, joka vieläkin
 mua kauhistaa. – Oi Prinssi! Mitä muuta
 nää unet tietävät, kuin että kuolen
 tai – mikä julmempaa kuin kuolo – sinä
 mut hylkää, taikka sinut viedään pois?'

Siddhârta puolisoonsa itkevään
 luo katseen lempeän kuin illan paiste:
 'Sua, rakas, lohdutan, jos lohdutusta
 ikuinen kaipaa rakkaus! Nuo näyt
 voi olla heijastusta huomisen:
 jumalat horjua voi istuimellaan,
 maailma löytää pelastuksen tien.
 Vaan kuinka vaihtuneetkin kohtalomme,
 niin tiedä, että aina rakastin
 Jasôdharaa ja rakastan. – Vain sinä
 oot nähnyt, miten kauan, kauan täällä
 oon mietiskellyt, kuinka pelastaisin
 maan, murheen painaman; siis määräaika
 kun tullut on, niin täytyy kohtaloni.
 Kun sääliä voin tuntemattomia
 ja tuskaa muiden tähden tuntea,
 niin arvaat, kuinka aatokseni aina
 pyrkivät tänne luokse rakkaiden,
 mun elämäni sulostuttajain,
 ja luokse sinun, mulle rakkaimman,
 lähimmän, parhaan, ainoan! Oi, oothan
 mun lapselleni äiti! Toivo tuo
 suloinen liitti meidät yhteen, sillä
 kun kurjaa ihmiskuntaa säälien

harhailin hengessäni maita, merta,
 niin aina innoin käännyin luoksesi –
 kuin kyyhkysellä on huoli poikasistaan,
 kun niistä loitolla se lentelee –
 luo suloisista suloisimman, sun,
 jok olet olennoista parhain, kallein,
 mun oma ainoani. Mitä siis
 hyvänsä sattuneekin, muista tuota
 valkoista untes härkäin kuningasta
 ja uuden lipun tulikirjoitusta
 ja ollos varma, että olen aina
 sua rakastanut, aina rakastan,
 ja mitä muita varten tehdä voinen,
 sua muistan aina ensin – viimeiseksi.

'Siis tyyni ollos. Surun saapuessa
 sinulle lohdun tuokoon tieto, että
 käy täällä murheen kautta rauhaan tie.
 Tää syleilyni suokoon sulle nyt
 kiitoksen kaiken, kaiken siunauksen,
 mink antaa uskollinen rakkaus.
 Viel anna suuta mulle, jotta joisit
 nää sydämeni sanat sydämeesi
 niin että tiedät, mit ei tiedä muut:
 rakastaessa muita sieluja
 sua ole rakastanut eniten.
 Nyt nuku, Ruhtinatar! Minun täytyy
 jo nousta, odottaa.'

Jasôdhara
 nukahtaa kyyneliinsä; unissaan
 hän vielä huokaa, niin kuin sama uni
 taas uudistuisi: 'Aika tullut on!'

Siddhârta silmänsä luo korkeuteen,
 ja katso! Kuu on Kravun merkissä,
 ja ennustusten mukaan tähdet näyttää
 paikoilta määrättyiltä haastavan
 hopeisin kirjoituksin: 'Tullut on
 yö kohtalosi! – Päätä itse siis:
 voit käydä hyveen taikka vallan tietä,
 hallita kuninkaiden kuninkaana
 tai yksin, koditonna taivaltaa
 ja kruunutonna, jotta maailman
 näin pelastaisit.' Öisen kuiskeen myötä
 hän kuuli jälleen deevain toistavan
 varoituslaulun, ennen kuulemansa –
 jumalat varmaan häntä seurasivat,
 kun tähti hän tutki loistavia.

'Siis lähden!' päätti hän, 'on hetki lyönyt!
 Mua, kallis nukkujani, kutsuu työ,
 jok erilleen vie meidät, mutta voi
 pelastaa maailman; yön otsalla
 on hiljaisella tuolla kirjoitettu
 mun kohtaloni tulikirjaimin.
 Niin, sitä varten synnyin, sitä kohti
 mua vievät täällä kaikki yöt ja päivät;
 en huoli kruunusta, mua vartoovasta:
 en piittaa lainkaan valtakunnista,
 jotk ovat varten säilää sähkövää;
 hurmeisin rattain eivät vaununi
 voitosta voittoon vyöry, kunnes maa
 ois kuulu verisestä maineestani.
 Mieluummin kuljen viattomin jaloin
 tietäni rauhallista, vuoteenani
 maan tomu, asuntona erämaa
 ja seuranani kaikkein halvimmat:
 käyn verhottuna kuten köyhimmät,
 almuista elän vapaan antajan,
 on suojanani luolan hämäryys
 ja metsän siimes. Siihen olen valmis!
 Soi korvissani aina kärsiväisten
 valitushuudot, säälintäysi on
 mun sieluni, kun maailma on sairas.
 Sen tahdon pelastaa, jos pelastuksen
 voi kaikkien äärimmäisin kieltäymys
 ja ankarin vain tuottaa taistelu.
 Kenellä jumalista kaikista –
 suurista – pienemmistä – voimaa ois
 tai sääliä? Ken näki heitä – ken?
 He palvojilleen mitä ovat tehneet
 heit auttaaksensa?

'Mutta voisivatko
 ihmistä auttaa ehkä rukoukset
 tai kenties kymmenysten uhraamiset
 viljasta, öljystä tai pyhät loitsut?
 Auttaisko temppeleitä pystyttää,
 teurastaa uhrikarjaa ammuva,
 elättää pappeja? Ja hyödyttäiskö
 avuksi huutaa Surjaa, Višnua
 tai Šivaa? Onko yhtään ainoaa
 he pelastaneet – arvokkaintakaan –
 vaivoista, joista kertoo litaniat,
 nuo pelon, imartelun synnyttämät,
 nuo hymistykset turhanpäiväiset?
 Mun veljistäni onko yksikään
 elonsa iskut siten voinut välttää,
 lemmenkö haavat, tuskat tappionko,

kuumeisen polton, vilun puistatukset –
 niin, välttää riutumuksen, vanhuuden
 ja kuolon syleilynkö kaamean –
 ja mitä sitten seuraa – kunnes tuo
 taas ajan pyörä uuden sukupolven
 vuorostaan kärsimään ja kestämaan
 suruja uusia ja näkemään
 taas toiveittensa tyhjiin raukeavan?
 Hempeistä siskoistani onko kenkään
 paastoista hyötynyt tai virsistään
 tai saanut synnytykseen huojennusta
 uhreista maidon, tulsiseppeleiden?

'Ei, totisesti; lienee jumalista
 kai toiset hyvät, toiset huonommat,
 mut töissään kaikki ovat voimattomat,
 niin säälivät kuin säälimättömät:
 on kaikki heidät – lailla ihmisen –
 sidottu ajan pyörään, joka vyöryy
 menneine, vastaisine vaiheineen.
 Niin opettavat pyhät kirjat, että
 elämä – milloin alkoikin ja missä –
 kierroksin eelleen kulkee hiukkasesta
 ja hyttysestä matoon, matelijaan,
 kalasta lintuun, petoon, ihmiseen,
 demoniin, deevaan sekä jumalaan
 ja vaipuu jälleen multaan, hiukkaseen:
 Näin oomme yhtä juurta kaiken kanssa.

'Jos ihmisen siis voisi pelastaa
 kironsa alta, silloin vapahtaisi
 samalla koko laajan maailman
 taakasta synkän tietämättömyyden
 ja pelosta, sen seuralaisesta,
 ja julmuudesta, jok on tahallista.
 Niin, pelastaa jos voisi! Täytyy olla
 tie pelastukseen, keinot siihen!

– Varmaan
 paleltui ensin talven tullen kaikki
 ihmiset, kunnes joku keksi lyödä
 kivistä hehkuvaisen kipinän,
 jok uinui kätkettyinä kiven rintaan,
 mut oli auringosta kotoisin.
 He ahmi lihaa niin kuin sudet, kunnes
 heist eräs kylvi viljaa – siihen saakka
 vain rikkaruoho, nyt on ihmiskunnan
 ravinto tärkein; ensin kaikki kiljui
 ja mongerteli, kunnes joku sai
 sanoja kielellänsä syntymään

ja sormin viittoii niiden merkityksen.
 On ihmisellä monta oivaa lahjaa,
 mut on ne saavutettu etsimällä
 tai tiellä taistelun tai uhrin kautta.

'Jos joku syntynyt on suuruuteen
 ja onneen, rikkauteen ja terve on
 ja määrätty on hallitsemaan muita
 – jos tahtoo hallita – kun kuningas
 on kuninkaiden; jos viel ei liene
 väsynyt vanhuuttaan, vaan hälle vasta
 hymyilee elämänsä raikas aamu;
 jos lemmen juhliin viel ei kyllästynyt,
 vaan niitä kaipaa, eikä otsaansa
 vanhuuden murheellinen viisaus
 viel uurtanut, vaan riemuitsee
 hän vielä kauniista ja hyvästä –
 jok yhtyy täällä kaiken pahan kanssa –
 ja kylläksensä nauttii kaikesta,
 mit tarjoo maa; jos joku lailla mun
 ei tuskaa tuntenut, ei puutetta,
 ei muuta murhetta kuin toisten tähden,
 kosk on hän ihminen – jos joku siis,
 niin rikas antimista, kaiken antaa,
 kun siinä määrin muita rakastaa
 ja uhraa itsensä etsiäkseen
 totuutta vain, ja pelastuksen tien
 syvintä salaisuutta tavoittaa –
 syvyyden kuilut vaikka sitä peittäis
 tai kätköiss ois se itse taivasten
 tai lähell ehkä vuottais löytäjää –
 niin varmaan viimein joskus, jossakin
 katseensa eessä hälle verho aukee,
 ja jalka uupunut jo löytää tien,
 jonk eestä uhrasi hän kaiken muun
 näin tullen itse kuolon voittajaksi.

'Tuon tahdon tehdä: jätän valtakunnan,
 kun sitä rakastan, kun verta vuotaa
 mun sydämeni vuoksi sydänten
 niin tuttujen kuin tuntemattomain,
 jotk ovat omani ja tulevat
 mun omikseni – tuhat miljoonaa,
 nuo, jotka uhrillani pelastan.

'Oi tähdet kutsuvaiset! Minä lähden!
 Oi, murheentäysi maa! Sun vuokses uhraan
 nyt nuoruuteni, valtaistuimeni,
 kultaiset päiväni ja hauskuuteni,
 kaikk yöni, onnellisen linnan tään,

sun sylis, armas Kuningattareni –
 uhreista mulle kaikkein vaikeimman!
 Vaan sinut samalla myös pelastan,
 kun pelastan tään maan ja pelastan
 myös lapseni sun kohdussasi, tuon
 salaisen kukan rakkautemme, jota
 en uskaltaisi nähdäkseni vuotta,
 kun voisi horjua mun päätökseni.
 Oi lapsi! Vaimo! Isä! Kansani! –
 Tään hetken tuska, oi, siis jakakaa,
 niin että koittaa voisi valkeus
 ja kansat kaikki tuntisivat Lain!
 Nyt olen vahva, valmis lähtemään,
 en tullakseni ennen takaisin
 kuin olen löytänyt sen, mitä etsin
 – jos into, etsiminen määrään vie.'

Nyt otsallaan hän hiljaa koskettaa
 vaimonsa jalkoja ja katsahtaa
 rakkaasti, äänetönnä kasvoja,
 jotk ovat kyynelistä kosteat:
 ja kolmesti hän hiljaa vuoteen kiertää,
 kuin ois se alttari, ja käsin painaa
 hartaasti sydäntään hän sykkivää.
 'En koskaan enää lepää tuossa!' miettii
 ja kolmesti hän lähtee – kolme kertaa
 hän kääntyy taas – niin hänet vangitsee
 vaimonsa kauneus, niin voimakas
 hänessä on rakkaus. Vaan sitten peittää
 hän päänsä vaipallaan ja purdan reunan
 sivulle heittäen hän huoneen jättää.

Hän siinä keskellä on neitoparven:
 ne kaikki nukkuvat kuin lammen liljat;
 lähinnä tuossa ovat kaksoset,
 Gunga ja Gotami – nuo lootus-umput;
 on armas siskoseura loitommalla.

'Suloiset ystäväni', lausuu hän,
 'kuink onkaan raskasta mun jättää teidät!
 Vaan jos en teitä jätä, mikä muu
 meit odottaa kuin vanhuus armoton
 ja kolkko kuolema? Oi, niin kuin tuossa
 lepäätte unessa, niin täytyy teidän
 levää kuolleina! Vaan ruusut kun
 on kuihtunut, niin missä silloin on
 sen tuoksu sekä loisto? Lamppu kun
 on loppuun palanut, missä on sen liekki?
 Raukeena, yö, nyt painu luomilleen
 ja sulje sinetilläs heiltä huulet,

niin ettei kyynel, ääni yksikään
 mua pidättäisi! Kuta kirkkaammaksi
 nuo loihdivat mun elämäni täällä,
 on sitä katkerampaa, että heidän
 ja mun ja kaikkien on elettävä
 kuin metsän puu: niin paljon kevättä,
 niin monta sadepäivää, kylmää säätä,
 niin monta talvikuuta – kuihtuneena,
 ja sitten uusi kevät, ellei ennen
 jo kirves juureen ole iskenyt.
 En tyydy siihen minä, joka elin
 kuin jumala! – En voisi tyytyä,
 vaikk aina eläisin kuin jumala,
 kun veljet vaikeroivat pimeydessä! –
 Siis ystäväni, jääkää hyvästi!
 Kun elämällä vielä on arvoa,
 sen uhraan, lähden, etsin pelastusta
 ja valoa!

Siddhârta hiljaa hiipii
 välitse nukkuvien ulos yöhön:
 Ylhäiset tähdet katselevat häntä
 niin hellästi, siellä öinen tuulahdus
 lievettä vaipan suutelee, ja puiston
 tuhannet yrtit avaa purppuraiset
 kupunsa, illalla jo umpeen luodut
 ja tuoksunsa hänelle suitsuttaa;
 käy kautta luonnon hieno väristys
 huipulta Himalajan alkaen
 Intian mereen asti, ikään kuin
 maan sielu tuntis oudon aavistuksen
 ja toivon uuden.

Kertoo pyhät kirjat –
 Herramme historia – kuinka täytti
 valtaiset sävelet nyt ilman ääret,
 ja henkilaumat lukemattomat
 idästä länteen, pohjasta etelään
 valaisi yön; maan neljä Valtiasta
 parittain yhdessä ja seuranaan
 nuo maailmoiden näkymättömäin
 valoisat legioonat – loistavaisin
 hopean-, kullan-, safiirin ja helmen-
 värisin varustuksin – astuivat
 porteille pilvein, piiriin yhtyneinä
 ja katselivat, kuinka prinssi siinä
 silmänsä kyyneleiset tähtiin luoden
 ilmaisi huulin äänettömin tuon
 vakavan päätöksensä aloittaa
 rakkauden ihmeellisen tehtävän.

Hän yöhön sitten huutaa: Tšanna, hoi!
 Kantaka satuloi!' – 'Mit aiot, Herra?'
 näin Tšanna vastaa nousten verkalleen
 sijaltaan portin luona. 'Mielitkö
 pois ratsastaa näin keskiyöllä, Prinssi?'

Siddhârta kuiskaa: 'Haasta hiljemmin
 ja nouda ratsuni! On aika tullut
 mun jättää kultainen tää vankilani,
 miss elää sydämeni kahleissaan;
 mun täytyy ihmiskunnan tähden käydä
 totuutta etsimään, sen kunnes löydän.'

'Oi, Prinssi hyvä', vastaa asemies,
 'siis suotta haastoivatko viisaat nuo
 ja hurskaat tulkitsijat tähtien,
 kun käskivät he meidän varrota
 sit aikaa, jolloin herrain Herra ois
 Suddhōdanamme suuri poika, jolle
 on kaikki valtakunnat alamaiset?
 Mielitkö moisen rikkaan vallan antaa
 käsistäs luisua ja lähteä
 kulhoa kerjäläisen kantamaan?
 Vaihdatko turvattomaan erämaahan
 tään paratiisin, onnen asunnon?'

Vaan prinssi virkkaa: 'Sitä varten synnyin,
 en valtaistuimelle: kuninkuus
 tuo etsimäni onhan enemmän
 kuin valtakunnat muut – ne kaikki ovat
 vain katoovaiset, kuoloon kuuluvat.
 Tuo mulle Kantaka!'

'Oi, jalo Herra',
 näin lausuu palvelija, 'etkö huoli
 murheesta Kuninkaan, sun taattosi,
 ja niiden, joille aina olit rakas?
 Autatko heitä surmaamalla heidät?'

Siddhârta siihen vastaa: 'Ystäväni,
 se rakkaus on väärä, joka mieli
 vain nautinnokseen saada rakastaa.
 Heit enemmän kuin omaa nautintoa
 – ja enemmän kuin nautintoa heidän –
 kun rakastan, niin lähden, jotta voisin
 pelastaa heidät, koko maailman,
 jos pelastaa voi rakkaus. Siis tuo
 minulle Kantaka!'

Nyt Tšanna sanoo:
 'Niin, menen, Herra!' Mielin murheisin
 hän kulkee talliin, ottaa kuulaimet
 hopeiset orsilta ja ohjakset
 ja marhaminnan, päitset kiinnittää
 ja sitoo soljet; ohjaa Kantakan
 pihalle renkaaseen ja siinä harjaa,
 silittää karvan, silkinhohtavan;
 nyt selkään levittää hän numda-maton,
 satulan aluspeiton sille sovittaa
 ja kaiken päälle kauniin satulan;
 hän kiinnittää vyöt hohtokiviset
 ja selkäsoljet, sitten pudottaa
 jalukset kultaiset jo paikoilleen;
 viel ylle kaiken heittää silkkitupsuin
 ja helmin kirjaellun kultaverkon.
 Hän ratsun uljaan sitten taluttaa
 ovelle linnan, missä prinssi vuottaa:
 se tuntee isäntänsä, riemastuu
 ja hirnuu innoissaan ja nuuhkii ilmaa
 sieraimin purppuraisin. Kertoo kirjat:
 'Kantakan hirnumisen varmasti
 ois kaikki kuulleet, kuin myös kavioiden
 kopinan maltittoman, ellei deevat
 ois nukkujilta korvat sulkeneet
 pehmoisin siivin, näkymättömin.'

Hellästi ottaa pään tuon ylpeän
 Siddharta rinnoilleen ja taputtaa
 sen kaulaa kiiltävää ja virkkaa sille:
 'Oi, vaiti, Kantakani valkoinen!
 Nyt kannan minut kauemmas kuin koskaan
 oon ratsastanut; sillä tänä yönä
 totuutta lähden ratsain etsimään;
 ei tiedä, missä tieni päättynee.
 Sen tiedän ainoastaan, etten voi
 levähtää, ennen kuin oon löytänyt
 sen, mitä etsin. Tänä yönä siis
 tulinen ollos, kallis orhini,
 ja rohkea! Älä anna minkään sua
 pidättää, vaikka säilät tuhannet
 ois estämässä – muurit, vallihaudat!
 Jos kylkeäsi kosketan ja käsken:
 Kantaka, eteenpäin! – niin tuulispää
 jälkeesi jääköön! Ollos tuli, tuuli,
 mun ratsuni! Nyt auta isäntääsi,
 niin kerran osan kunniasta saat
 sen suuren työn, jok auttaa maailmaa.
 Näät, siksi lähden, en vain ihmisten,
 myös niiden vuoksi, jotka vaieten

jakavat tuskiamme – toivomatta,
 kun eivät ymmärrä ees toivoa.
 Siis innokkaasti kannaa isäntääsi!

Hän sukkelasti hyppää satulaan
 ja Kantakan kun harjaa koskettaa,
 se karkaa juoksuun, jotta tuli tuiskii
 sen kavioista, helskyy kuolaimet;
 mut ääntä tuot ei kenkään kuulla voi,
 kun Suddha-deevat siinä vieress aivan
 varansa pitävät ja peittävät
 pehmoisin vaipoin mohra-kukkasista
 tien kokonaan ja vaimentavat käsin
 kuolainten helinän ja ohjasten

Ja kertoo aikakirjat, että kun
 porteille päin hän kiiti kivitystä,
 niin ilmanhenget laski loihdittuja
 kankaita alle orhin jalkojen,
 se jotta juoksi aivan kuulumatta.

Kupariporteille he saapuvat
 nyt kolminkertaisille, joiden salvat
 voi tuskin sata miestä kirvoittaa.
 Vaan katso! Portit hiljaa vyöryvät
 nyt auki, vaikka peninkulmain päähän
 päivällä kuuluu salpaimen hirmu pauke
 ja jyrähtely porttikummitusten.

Näin keskiportit sekä äärimmäiset
 myös auki kiertyy hiljaa itsestään,
 Siddhârta ratsullaan kun lähestyy –
 Varjossa porttein lepää vartijat
 – päämiehet sekä sotilaat – kuin kuolleet,
 hajallaan maassa miekat, keihäät, kilvet;
 näät, eellä prinssin tuuli puhaltaa
 niin uuvuttava, kuin on tuoksu vahva
 unikkokenttien, ja juottaa tainnoksiin
 jokaisen aistit: siten pääsi prinssi
 ratsuineen linnasta.

Kun aamutähti
 on puoli keihäänmittaa kohonnut
 itäisen taivaanrannan yläpuolelle,
 ja aamun huokaus käy kautta maan
 nostattain kareet kalvoon Anoman,
 rajalla valtakunnan virtailevan,
 hän satulasta maahan hypähtää,
 valkoista Kantakaansa suutelee
 keskelle otsaa sekä äänin lempein

Tšannalle lausuu: 'mitä mulle teit,
se sulle siunataan ja muille myös;
unohda milloinkaan en rakkauttas.
Nyt käännä hevoseni kotiin päin,
tuoss ota päähine ja prinssinviitta –
niit en nyt tarvitse – ja vyöni myös
tää kiiltokivinen ja miekka, jonka
terällä välkkyvällä leikkaan hiukset
nää pitkät harteiltani. Kuninkaalle
ne kaikki saata sekä pyydä, että
Siddhârtan unhottaisi, kunnes saapuu
hän kymmenkertaisesti prinssinä
ja kruunattuna viisaudella, jota
näin etsimään nyt lähden erämaahan
kovissa taisteluissa löytääkseni
sen valon, jonka voittajana kerran –
oi Huomaa! – omani on maailma
– omani siksi, että palvelen
ja sitä rakastan. – Näin kerro hälle!
Kun ihmisellä muut ei pelastuksen
oo toivoa kuin itse ihmisessä,
ja tuot ei kenkään vielä etsinyt
mun laillani, niin lähden etsimään
siis minä, joka hylkään maailman,
sen jotta voisin kerran pelastaa.'

VIIDES KIRJA

Kuningas Bimbisâran valtakunnan
 metsäistä kaupunkia, Radžagrihaa,
 rajoittaa viisi pyhää kukkulaa:
 Baibhâra palmuineen ja kukkineen;
 Bipulla, jolta virtaa Sarsuti
 vilpoisin lainein; siimeikäs Tapovan
 lämpöisin lähtein, joiden lammikkoihin
 kuvastuu mustat kalliot, nuo, jotka
 maapihkaa verratonta tihkuvat;
 kaakossa nousee korppikotkavuori,
 Sailâgiri; päin itää Ratnagiri,
 tuo jalokivistä kuuluisa.

Kiemurtaa polku – laakakivinen
 ja paljon käyty – kukkakenttäin halki
 ja bambumetsäin, kulkee alla puiden,
 ohitse hohtavaisten marmori-
 ja jaspisjyrkänteiden, pistäytyy
 syvällä rotkoissa ja poimuilee
 keskellä kukkasaron, päättyy sitten
 harteilla vuoren – länteen vievän –
 salaiseen luolaan, jonka kattoholvi
 on köynnöstämä villiviikunan.

– Jos itse luolaa lähestyt, niin silloin,
 kumarra pääsi, riisu jalkineesi!
 Maan päällä avaran ei löydy paikkaa
 niin arvokasta, pyhää kuin on tuo.
 Näät, siellä istui itse Herra Buddha
 paahteiset suvet, rankat sadesäät,
 niin ehtoot viileät kuin aamunkoitot,
 yllänsä viitta halpa, keltainen:
 hän nautti kerjäläisen aterian,
 jonk antoi armelias sattumalta;
 hän öisin koditonna, yksinään
 paneutui maahan, valppaat šakaalit
 kun luolan ympärillä ulvoivat
 tai viidakossa kiljui tiikeri.
 Maailman palvoma noin yötä päivää
 asusti täällä, valvoi, paastoten
 kidutti ruumistansa, joka oli
 hyvälle päiville vain syntynyt,
 ja mietiskeli hiljaa paikallaan,
 kuin paasi liikkumatta. Usein silloin
 hypähti polvellensa orava
 tai vauhko viiriäinen poikasensa

opasti hänen jalkojensa juureen
tai noukki maljastansa viereltään
sininen kyyhky riisin jyviä.

Näin mietteissään hän keskipäivällä
– kun hehkui maa, ja muurit temppelin
helteestä vavahteli – istui aina
myöhään iltaan huomaamatta, kuinka
jo päivän liekkipallo painui, yö
huntuunsa kääri seudun viilenneen
ja tähdet syttyi; kuullut hän ei, kuinka
kajahti rummut lähikaupungista,
ja liike vilkastui; hän istui vain
itseensä vaipuneena – selvitellen
taidolla kaikki langat aatostensa,
joill ohjas askeleitaan täällä hän
elämän sokkeloissa. Näin hän istui
puol'yöhön asti, kunnes hiljaisuus
maan valtas, pedot hiipivät
sylissä metsän synkän äännähdellen
valitushuudoin taikka karjumalla
vallassa milloin pelon, milloin vihan;
niin hiipivät myös mieless ihmisten
nuo tietämättömyyden siittämät:
ahneus, viha – lauma himojen.
Nukahti sitten saman tuokion,
kuin kymmenes on osa ajasta,
mink eetterissä radallaan ui kuu.

Vaan ennen aamunkoita seisoo jälleen
hän jossain jyrkänteellä tarkkaillen
unista maata sekä aatoksissa
syleillen olevaista kaikkea,
vilpoisa tuuli kunnes henkäisee
ylitse kenttien, ja päivän ihmeet
idässä alkaa näytelmänsä: ensin
varhainen hämy, aamuruskon kuiske,
jost yö ei vielä näytä piittaavan;
vaan kohta kun soi kukon laulu jostain
sylistä metsän – silloin valojuova
välähtää, kasvaa, paisuu niin kuin virta
hopeinen, joka aamutähden loiston
hukuttaa aaltoihinsa, mutta kohta
värinsä vaihtaa vielä hehkuvampiin
ja milloin ametistin-, milloin kull-
hohtoisin liekein pilvet pärmeilee,
sinessä heijastellen loistoansa:
nyt valon viitass Elon Valtias
ilmestyy kunniassaan ihanassa!

Hän silloin Rišin tavoin tervehtii
 kultaista pyörää, sitten peseytyy
 ja astuu polkuansa kaupunkiin:
 kädessä kerjuukuppi vaeltaa
 kaduilla lailla muiden Rišien
 vähäisen elantonsa kooten – kohta
 on kuppi täysi, sillä jokainen,
 ken huomaa jumalaisen muodon tuon
 ja silmät, joissa hehkuu pyhä liekki,
 näin huudahtaa: 'oi, suuri Herra, ota
 mun omastani!' Taikka: 'Ota tästä!'
 Ja äidit lapsinensa kumartavat
 hänelle maahan asti suudellen
 lievettä manttelinsa; väliin taas,
 kun astelee hän hiljaa, säteillen
 taivaista rakkautta, mietiskellen
 ihmisten, vertaistensa, pelastusta,
 luo hinduimpi mustat silmänsä
 lemmeistä, palvonnasta leimuavat
 olentoon tuohon jumalaiseen, jossa
 voi kaikki arat unelmansa nähdä
 hän ilmielävinä. Mutta Buddha
 edelleen kulkee, kiittää antimista –
 ja jälleen lähtee erämaahan, jossa
 hurskaita miehiä hän kuuntelee,
 kun haastelevat tiestä, joka johtaa
 lähteille viisauden ja ikitiedon.

Rinteillä Ratnagirin, hiljaisessa
 lehdossa alapuolla luolien,
 lähellä kaupunkia asustaa
 itsensä kiduttajain synkkä joukko
 – bhikšuja, joogea, brahmatšareja –
 erillään toisistaan; he ruumistansa
 vihollisena pitää itselleen
 ja usko, että kaikki liha on
 otettava vangiksi kuin peto
 ja räykkäämällä kuritettava,
 jokainen hermo kunnes kiusattu
 on siinä määrin, ettei enää tunne
 se tuskaa lainkaan.

Eräät olivat
 öin, päivin seisseet kädet ylhäällä,
 ne kunnes kangistuivat työntyen
 nyt niin kuin kuivat oksat olkapäiltä
 verettömiltä; toiset taas
 kätensä nyrkkiin puristivat, kunnes
 nyt niiden kynnet petomaisen pitkät
 lävitse tunkee lihan märkivän.

Tuoll astuu joku piikkianturoin;
 on tämä ruumistansa raadellut
 terävin kivin sekä polttanut
 tulesa haavat. Nuo on pistelleet
 lihaansa ohdakkeiden piikkejä
 loassa kieriskellen, tuhkassa,
 yllänsä ryysyt kurjat, riistämänsä
 kuolleiden yltä. Jotkut majailevat
 vieressä polttorovioiden hirmuisten,
 seurassa raatojen ja korppikotkain,
 saaliinsa ympärillä kirkuvain.

Viissataa kertaa Šivan nimeä
 nää täällä toistelevat päivittäin,
 kaulallaan päivän paahtamalla kimppu
 käärmeitä kähypäitä, toinen jalka
 sidottu reiteen, täysin kuihtuneena.

On siinä koolla hirvittävä seura:
 aurinko polttanut on julmat haavat
 päälakeen, silmät vuotaa rähmää, suonet
 ja lihakset on kuihtuneet ja kasvot
 on laihat, kauheat kuin kummitusten

Tuoss istuu joku kyyryssä ja laskee
 ain aikaan keskipäivän tuhat jyvää
 ja sitten yksitellen nauttii niitä
 nälkänsä malttavaiseen; tuossa toinen
 ruokansa höyстää nestein katkerin –
 näin kuolettaakseen kielen nautinnot.
 Vieressä istuu raajarikko – kurja
 pyhimys, joka silpoi jäsenensä,
 on kuuro, ilman silmiä ja kieltä
 ja vailla sukupuolta.

Näin he tahtoo
 kiduttamalla voittaa itselleen
 korkeimman kunnian ja autuuden,
 pyhissä kirjoiss sille luvatun,
 ken itseänsä kiduttaen saattaa
 jumalat häpeään – nuo kärsimysten
 jakajat – sekä siten karaistuu
 julmemmat kidutukset kestäämään
 kuin mikään helvetti voi synnyttää.

Nyt Herra Buddha kääntyy murhemielin
 tuon kurjan seuran etevimmän puoleen:
 'Mies suurten kärsimysten, monta kuuta
 vuorella tuolla olen viettänyt

totuutta etsien ja veljeäni
katsellut, tietä – sua varsinkin,
itsesi kiduttajaa ankaraa! –
Elämän kurjuuteen miks enemmän
kurjuutta lisäätte?'

Vaan viisas virkkaa:
'On kirjoitettu, että ihminen
jos siinä määrin lihan kuolettaa,
hänelle että koko elämänsä
on kärsimystä, silloin kuolema
hänelle muuttuu nautinnoksi – näät,
on synnin kuona hävitettävä,
ja silloin nousee sielu puhtaana
pätseistä kärsimysten korkeuksiin
ja loiston loputtoman kirkkauteen.'

Herramme lausuu: 'Näätkö pilven tuon,
jok uiden taivaalla on kietonut
kultaiseen verhoon Indran istuimen?
Sylistä meren myrskyisen se sinne
on noussut, mutta kyynelinä jälleen
on alas lankeava: hersyen
esille kautta vaivalloisten teiden
rotkoista, lähteistä ja virroista
Gungaan ja mereen, alkulähteeseen.
Samaten lienee laita pyhimyksen
autuuden, veli? Sillä mikä nousee,
se laskee; mitä ostat, hajoaa:
Ja verelläsi ostat kalleimmasti
helvetin markkinoilla taivaan, niin
on päättyessä sopimuksen taas
uudelleen vaivan aika alkava!'

Erakko vaikeroi: 'Niin, alkakoon!
Sit emme tiedä, emme varmuudella
voi mitään tietää; mutta yötä aina
seuraahan päivä, kuten rauha seuraa
rauhattomuutta – Siksi lihaa tätä
vihaamme, joka kahlein kirotuin
maan tomuun alas painaa sielun siivet!
Tuskasta lyhyestä osuutemme
panemme peliin kanssa jumalten
siis sielun vuoksi, siten voittaaksemme
taivaisen onnen.'

'Mutta', sanoo Buddha,
'tuo onni, vaikka vuodet tuhannet
se kestää, se myöskin lakastuva
on viimein; sillä onko elämää

niin toisenlaista kuin on tämä meidän –
 alhaalla, ylhäällä tai jossakin –
 se ettei vaihtuisi? Niin, sanokaa,
 ovatko jumalanne ikuiset?

Ja joogi vastaa: 'Eivät; ikuinen
 on yksin Brahmâ; jumalat
 elävät vain.'

Nyt Herra Buddha lausuu:
 'Oi miehet viisaat, hurskaat, rohkeat!
 Sokeeta peliänne mielittekö
 pelata piinassa ja kurjuudessa
 päämäärän vuoksi – kuvitellun vain,
 vaan pettäväisen? Rakkaudesta sieluun
 lieneekö oikein tuota ruumistanne
 kurittaa, vihata niin raadellen,
 se ettei jaksa enää kannattaa
 itseä matkamiestä – henkeä,
 vaan ennen yötä maahan raukeaa
 kuin ratsu nöyrä, liikaa kannustettu?
 Oi synkät herrat! Tahdotteko siis
 tään huoneen kauniin siten sortaa maahan,
 tään, jonka saimme asunnoksi kerran
 vaivoissa ankarissa menneisyyden,
 tään majan maisen, jonka ikkunat
 valoa meille antavat, niin että
 näemme, milloin päivä valkenee
 ja missä kulkee polku selkeämpi?'

Mut ääneen huutavat he: 'Tämän tien
 me valitsimme, Prinssi: sitä käymme
 perille asti vartoin kuolemaa –
 sen paadet kaikki vaikk ois tulikuumat –
 Jos sinä tiedät paremman, niin neuvo
 se meille – ellet tiedä, mene rauhaan
 ja meidät jätä!'

Herra Buddha poistui
 murheisin mielin näkemänsä tähden:
 Siis ihmiset niin kammoo kuolemaa,
 tuon kammon vuoksi jotta pelkäävät
 hoivata elämäänsä rakkaudella
 ja hukkaavat sen tuskiin, kidutuksiin –
 kai miellyttääkseen jumalia, jotka
 iloja ihmislasten kadehtivat –
 tai uhmatakseen ehkä helvettiä
 noin itse lietsomillaan helveteillä –
 pyhässä hulluudessa ehkä myös,
 uskossa, että sielu helpommin

vapautuu kautta ruumiin raadellun.

'Oi kedon pienet kukkaset!' Siddhârta näin ilmi lausuu omat aatoksensa:
 'Te, jotka luotte kohti aurinkoa
 silmänne lempeät ja riemuitsette
 lahjasta valovirran, tuoksujenne
 sulosta sekä juhlapuvustanne
 hopean-, kullan-, ruskonhohteisesta –
 ei eksyä vois teistä yksikään
 päämääräst elämänsä – itseltään
 ei kenkään voisi ryöstää vaatetusta
 valoisan kauneutensa. Oi te palmut!
 päin pilviä noin ylennätte pääanne
 ja juotte viileyttä tuulen, joka
 laelta Himalajan henkii siintävältä.
 Salainen tieto mikä teidät saa
 hennoista taimist asti kasvamaan
 osaanne tyytymällä, kunnes koittaa
 hedelmän aika, jolloin humisee
 ylistys auringolle latvoissanne?
 Ja papukaijat nopsasiipiset,
 hunajalinnut, kyyhkyt, bulbulit –
 sylissä metsän asuvaiset – teistä
 ei vihaa elämänsä yksikään,
 ei tahdo kieltäytyä elämän
 tarpeista saavuttaakseen paremman!
 Mut ihminen, tuo, joka teidät surmaa –
 herranne – viisas on, ja viisautensa,
 verellä ruokittu, noin ilmenee
 kiduttamalla omaa itseään.'

Näin haastellessaan nousee pölypilvi
 vuorelta, kuuluu sorkkain töminää,
 ja tietä poimuilevaa retkeilee
 nyt musta vuohiparvi sekä lauma
 lampaita valkoisia. – Kuinka siinä
 hypellään syrjään, aina kun vain kutsuu
 muheva pensas, villi viikuna
 tai vesi viettelevä! Mutta silloin
 saa harhailijat järjestykseen taas
 paimenten huuto, äkkiläimäys:
 tuo lauma houkko siten laskeutuu
 hitaasti kiirehtien lakeudelle.
 Siin emolammas kera kaksostensa
 vaeltaa, mutta toisen karitsaisen
 on jalka haavoittunut, toinen taas
 iloissaan hyppii eturintamassa –
 käy emo toisen luota toisen luo
 levottomasti.

Vaan kun Herra Buddha
 sen havaitsee, niin syliinsä hän ottaa
 karitsan sairaan, haastaa emolle:
 'Villainen äiti parka, rauhoitu!
 Rakkaasi minä kannan sinne, mihin
 vaellat itse. Yhtä oikein lienee
 eläintä auttaa kärsiväistä kuin
 vuorella istuskella luolissa
 murheita hautomassa maailman
 keralla rukoilevain pappien!

'Vaan, ystävät!' hän virkkaa paimenille,
 'vuorilta miksi näitä laumojanne
 helteessä puolipäivän kuljetatte,
 kun iltasella vasta tapa on
 ne tarhaan viedä?' Talonpojat vastaa:
 'On meidät lähetetty noutamaan
 nää sata vuohta, sata lammasta:
 näät, tänä yönä herra Kuninkaamme
 ne aikoo teurastaa ja uhrata
 ne jumalilleen.'

Herra Buddha lausuu:
 'Myös minä lähden.' Niin hän kantelee
 pölyssä helteen kärsivällisesti
 taakkaansa tuota; emolammas
 vieressä juoksee uskollisin katsein,
 tarkasti seuraten ja määkien.

Joelle siitä kun he saapuvat,
 lähestyy häntä nainen, vielä nuori,
 silmänsä lempeät ui kyynelissä;
 hän maahan kumartaa ja lausuu näin:
 'Oi Herra! Eilen sinä säälit mua,
 jok yksin asun täällä majassani
 keralla pienen poikaseni; mutta
 kun armas lapsukainen juoksenteli
 keskellä kukkasten, hän löysi käärmeen:
 se sieltä kalvoseensa kietoutui;
 ihastuneena kylmään toveriin
 hyväili poika käärmeen haarakieltä,
 kidassa sukkelasti kieppuvaa.
 Voi! Kalvaana hän lepäsi jo kohta
 ja liikkumatta; vaan en ymmärtänyt,
 miks ei hän enää leikkinyt ja miksi
 hervahti suunsa irti rinnastani.
 Niin tiesi joku: – Hän on myrkytetty.
 Ja toinen: – Hän voi kuolla. Mutta minä
 en voinut kestää moista ajatusta,

vaan pyysin heiltä jotain lääkitystä,
 se että jälleen voisi sytyttää
 silmiinsä valon. – Voi, niin pienen pieni
 tuo jälki oli käärmeen suudelmasta!
 Ja enhän voinut ymmärtää, se että
 vihata voisi tuota lapsukaista
 ja häntä leikissään niin haavoittaa.

'Niin joku virkkoi: – Tuolla vuorellamme
 asustaa pyhä mies – kas! Juuri nyt
 hän kulkee ohitsemme keltaisessa
 vaipassa – Joudu, kysy Rišiltä,
 voidaanko auttaa poikaas kuolevaa!
 Sen tähden vavisten sua lähestyin –
 sua, joll on katsanto kuin jumalilla –
 kasvoilta lapsen poistin verhon, pyysin
 sua ilmoittamaan, mikä yrtti auttaa.
 Et halveksinut, Herra, pyyntöäni,
 vaan lempeästi poikastani katsoit
 ja hiljaa häntä kosketit ja sitten
 kasvonsa jälleen peitit lausuen:
 – Niin, sisko pieni, apu hälle on,
 ja sulle myös, jos sinä voit sen löytää;
 näät, lääkäriä tarvitsevan täytyy
 lääkkeensä itse hankkia. Siis etsi
 sinapin siemeniä mustia
 nyt tolan verran; mutta katso, ettet
 niit ota mistään talosta, jos siellä
 on kuollut jonkun isä taikka äiti
 tai jokin lapsi taikka orjakin.
 Sellaiset siemenet jos löydät,
 se hyvä ois! Näin, Herra, haastoit mulle!'

Hymyilee Mestari nyt lempeästi:
 'Niin todella, niin kuului puheeni,
 oi Kisagôtami. Vaan löysitkö
 sellaiset siemenet?'

'Oi Herra, minä
 rintaani vasten painoin lastani,
 jok yhä kylmeni, ja taivalsin
 majasta majaan täällä viidakossa
 kaupunkiin asti: – Hyvät ihmiset!
 minulle sinappia antakaa,
 mustia siemeniä tolan verran. –
 Jokainen antoi, kenellä vain oli,
 näät, köyhät armahtavat köyhiä.
 Mut tiedustellessani: – Onkohan
 täällä, ystäväni, joku ehkä kuollut,
 mies, vaimo, lapsi taikka orjakin? –

he vastasivat: – Mikä kysymys,
oi sisko kulta? Montakin on kuollut;
vain harvat elävät! – Ja murhemielin
lahjansa silloin annoin takaisin
ja pyysin toisilta; he sanoivat:
– On siemeniä; mutta orja kuoli! –
On tässä sinappia, mutta mies kuoli,
niin kyllä! – Siinä siemeniä;
vaan kuollut on jo niiden kylväjä
välillä sade- sekä korjuuajan!

'Oi Herra, majassa näin jokaisessa,
joss oli siemeniä sinapin,
ain oli joku kuollut. Heitin siihen
rannalle virran, joukkoon korppien
mun pienoiseni, jok ei enää voinut
imeä rintaa, hymyillä ei mulle,
ja lähdin tänne sua etsimään
sun jalkojasi suudellakseni
ja saadakseni tietää, mistä nuo
siemenet löydän, ilman että joku
on siellä kuollut – ellei lapsoseni
jo ole vainajana, kuten pelkään,
ja niin kuin toiset mulle sanoivat.'

Mestari lausuu: 'Olet löytänyt,
oi sisko, mitä etsimällä kenkään
ei löydä: lääkkeen katkeran tuon, joka
mun täytyy antaa. Sillä eilenhän
jo rakkaimpasi uinui kuolon unta
sun rinnoillasi; tänään tiedät, että
tää koko maailma myös murehtii
sun kanssasi – ja murhe yhteinen
helpompi kantaa myös on yksityisen.
Ja tiedä sisko, että antaisin
mun sydänvereni, jos siten voisin
sun kyyneleesi kuivata ja löytää
ratkaisun kiroukseen tuohon, joka
rakkauden muuttaa meille tuskaksi
ja joka kautta kukkavainioiden –
kuin eläinparkoja näit ajetaan –
ihmistä ajaa, tuota valtiastaan,
uhriksi. Niin, tuon arvoituksen jospa
ratkaista voisin! – Hautaa lapses sinä.'

Näin riensi paimenet ja ruhtinas
yhdessä taivaltaen kaupunkiin,
juur aurinko kun valoi kultiaan
etäisen Sonan aaltoihin ja heitti
jo varjot kaduille ja portille,

kuninkaan miehet missä vartioivat.
 Vaan samalla kun huomasivat nuo
 Herramme, joka kantoi karitsaa,
 he tietä antoi kunnioittavasti,
 ja niin myös kansa väistyi rattaineen
 torilla; basaareissa ostajat
 ja myyjät kiistan keskeyttivät
 ja kaikki ihastellen katsoivat
 näkyä tuota lempeää. Myös seppä
 pysäytti moukarinsa, kutojat
 unohti kangaspuunsa, kirjureilta
 jäi kääröt, rahanvaihtajilta
 sekaantui laskut, ahmi innokkaasti
 valkoinen Šivan härkä riisiä
 nyt vartioimatonta, maito juoksi
 ylitse laidan lypsäjiltä, kun
 he ihmetellen katselivat, kuinka
 Herramme ohi astui nöyränä
 ja kuitenkin niin kuninkaallisena;
 ja naiset ilmestyivät veräjille
 kysellen: 'Ken tuo mies on, joka kantaa
 karitsaa, kulkien niin täynnä rauhaa,
 niin ylväänä? – Ja mitä kastia
 hän lieneekään? – Hän mistä saanut on
 silmänsä ihanat? – Hän onko Šakra
 tai Devaradža? – Toiset tiesivät:
 'Hän on se pyhä mies, jok asustaa
 Rišien luona tuolla vuorellamme.'
 Vaan Buddha kulki yhä edelleen
 syvissä mietteissään: 'Oi kärsiväiset!
 Te ootte minun lampaitani, yössä
 harhaatte paimenetta, sokeasti,
 ja valitatte kuolon iskun eessä
 kuin nämä viattomat eläimet,
 jotk ovat teidän sukulaisianne!'

Ja joku saattoi sanan kuninkaalle:
 'Erakko pyhä siellä lähestyy
 saatellen laumaa, jonka määräsit
 lahjaksi ylimmäksi uhrissasi.'

Kuningas seisoo uhritemppelissä,
 ja kahden puolen valkoviittaiset
 brahmaanit hymisevät mantrojaan
 ja vartioivat keskialttarilla
 palavaa uhrituloa, joka nuolee
 punaisin kielin uhriantimia:
 yrtejä, voita, soma-mehua,
 tuot Indran lempijuomaa; liekin luota
 hitaasti, lakkaamatta höyryä

ja vuotaa maahan virta punainen
 teurasten verta, hiekkaan hukkuen.
 Nyt juuri alttarilla siinä on
 kirjava oinas, pitkäsarvinen,
 pää köytettynä mundža-ruoholla.
 Vieressä seisoo pappi, joka pitää
 valmiina veistä oinaan kurkulla
 ja messuaa: 'Oi julmat jumalat!
 Joukossa näiden uhrilahjojen
 on Bimbisâran parhain: suvaitkaa
 ilolla nähdä, kuinka veri virtaa –
 käystä runsaan lihan nauttikaa,
 liekeissä tuoksuvissa paistetun!
 Tään uhripukin kantaa suvaitkaa
 kuninkaan synnit, jotka yhteisessä
 tulella poltetaan! Nyt minä isken!'

Vaan silloin kaikuu ääni lempeä:
 'Kuningas suuri, älä salli sitä!
 Samassa Buddha päästää oinaan irti
 kenenkään estämättä, sillä niin
 hän näyttää arvokkaalta kaikista.
 Hän sitten pyytää puheenvuoroa
 ja haastaa, kuinka hengen, elämän
 voi riistää jokainen, vaan kenkään ei
 voi sitä antaa; kuinka elämä
 on ihmeellinen, on niin läheinen,
 niin kallis kaikille, myös pienimmälle –
 taivainen lahja jokaiselle, joka
 harjoittaa sääliä: näät, sääli luo
 elämän suloiseksi heikolle,
 jaloksi voimakkaalle.'

Näin hän saa
 nuo uhrin mykät itse puhumaan
 osoittamalla, miten ihminen
 rukoilee jumalilta armoa,
 mutta itse armoton on eläimille,
 hän vaikka onkin niiden jumala –
 ja vaikka kaikki eläväiset ovat
 yhteisin sitein yhteen liitetyt.
 Nuo, jotka teuraina nyt surmataaan,
 antoivat meille oman maitonsa
 ja villansa ja niille uskoutuivat,
 joiden aikoivat nyt riistää niiltä hengen.

Hän kertoo, mitä pyhät kirjat näyttää:
 kuink eräät kuoltuansa joutuvat
 linnuiksi, eläimiksi; sitten taas
 he tulla voivat ihmisiksi jälleen,

kun heistä kasvaa elonkipinäinen
 puhtaaksi liekiksi.² Ja siitä syystä
 on uusi synty uhriteurastus,
 kun siten estyy puhdistunut sielu
 jo ennen määrättyllä matkallaan.

'Ei kenkään', lausuu hän, 'voi sieluaan
 puhtaaksi pestä toisen veressä;
 ei jumalat, jos hyvät ovat, saata
 iloita verestä; jos pahat lienevät,
 ei sillä tavoin suostutella heitä.
 Ei kenkään sälyttää voi syyttömän
 eläimen päälle edes hiukan vertaa
 kaikesta, mitä tehnyt on hän väärää
 ja mieletöntä, josta kerran hänen
 on vastattava – kuten jokaisen
 omasta puolestaan, kun lopputili
 tapahtuu perusteella suuren Lain,
 tuon, joka valvoo muuttumattomana
 ja järkkymättä aina jokaisen
 sanoja, tekoja ja aatoksia:
 hyvällä hyvän palkiten ja pahan
 pahalla kostaen, myös vanhan kylvön
 satonsa kantamaan.'

Kun näin hän haastaa
 siin arvokkaana, täynnä sääliä
 totuuden kieltä sekä sydämen,
 kätensä uhripapit kätkevät,
 nuo veren punaisiksi tahraamat,
 laskoksiin viittansa, ja kuningas
 lähestyy kädet yhteen liitettyinä
 Herraamme Buddhaa kunnioittavasti.
 Hän jatkaa puhettaan ja osoittaa,
 kuink ihana vois elämämme olla
 maan päällä täällä, kaikki olennot
 jos yhdistäisi side ystävyuden,
 jokaisen ruokana ois veretön
 ravinto, puhdas – vilja kultainen,
 suloiset heelmät, yrtit lempeät,
 kaikille versoavat – juomana
 ois lähteen vesi kirkas.

Hyvän voima
 niin järkyttävä valtaa uhripapit
 tään kuultuaan, jotta veriveitset
 he luotaan heittävät ja alttarilta
 he liekin sammuttavat. – Kautta maan
 ja valtakunnan sitten viesti käy –

2 Kansanomainen, harhaanjohtava käsitys jälleensyntymisestä. Suom.

jo heti seuraavana päivänä
patsaihin, kallioihin kaiverrettu:

”Tää Kuninkaan on tahto: 'Tähän saakka
on uhriks eläimiä teurastettu
ja syötäväksi niitä surmattu;
ei yksikään nyt tämän jälkeen saa
vuodattaa verta eikä lihaa syödä;
nyt meill on tieto: tämä elämä
on yksi vain, ja säälivälle aina
tapahtuu laupeus.’”

Näin kuului tuo
julistus kuninkaan. Ja siitä saakka
nannoilla Gungan kaikkialla, missä
Herramme saarnas pyhää sääliään,
on rauha ollut – rauha ihmisen
välillä sekä lintujen ja niiden
eläinten, jotka palvelevat häntä.

Todella siinä määrin säälintäysi
löi rakastava sydän Mestarin
kaikille olennoille – jotka täällä
hengittää elon ilmaa sekä saavat
yhteisin sitein yhteen liitettynä
osansa kukin elon vaihtuvista
riemuista sekä murheista – niin että
pyhissä kirjoissa näin kerrotaan:

Kun Buddha muinoin asui erakkona
vuorella Mundan, liki Dâliddia,
muodossa ylevässä brahmaanin,
hirmuinen kuivuus vaivas silloin maata:
oraalla riisi kuoli, auringon
palava hehku nieli lähteet; ruohot
ja yrtit lakastuivat, viidakoista
eläimet harhailivat kaikkialle
voidakseen elämänsä säilyttää.

Niin sattui silloin, että Herra Buddha
havaitsi, kuinka tulikuuman rotkon
varjossa loikoili naarastiikeri,
nälästä puolikuollut, silmistään
vihertävistä hehkui julma tuska,
huulilta kuihtuneilta riippui kieli,
juomuinen nahka roikkui kylkiluilta
kuin sateen mädättämä olkikatto
varassa hirren. Kaksi penikkaa
nälissään parkui, turhaan raastaen
sen ehtyneitä nisiä; mut emo

hellästi nuoli noita raukkoja,
 ja rakkaus, tuo hätää väkevämpi,
 pidätti ensin tuskan kiljunnan;
 vaan sitten painoi laihan kuononsa
 se maata vasten sekä suunniltaan
 tuskasta päästi kauas ilmoille
 kidastaan karjunnan niin kauhean
 kuin ukonjylinän.

Vaan silloin Herramme,
 tuon kurjuuden kun huomasi, kaiken muun
 unohti vuoksi säälin suuren, joka
 syleilee kaikkia ja liekehtii
 rinnassa Buddhien, ja mielti näin:
 'Ei tuolle murhaajalle viidakon
 oo muuta apua kuin yksi vain.
 Jo ennen iltaa nälkään kuolee nuo;
 ja sääliä ei tuota kohtaan tunne
 olento yksikään; se elänyt
 on saaliista ja saaliin hurmeisen
 se puutteessa nyt näännyy. Vaan jos minä
 antaisin sille oman itseni –
 ken siinä menettäis? Minä vain!
 Ja voiko rakkaus koskaan menettää,
 jos seuraamalla luontoaan se antaa
 vaikka viimeisensä?'

Näin hän haastain
 jo riisuu sandaalit ja jättää sauvan
 ja nauhan pyhän, turbaanin ja vaatteet,
 pensaasta esiin käy ja huudahtaa:
 'Hoi, äiti, tässä sulle lihaa!'
 Nälkäinen peto silloin käheästi
 kiljahti, karkas poikastensa luota
 ja maahan iski vapaan uhrin tuon,
 ruumiista raastoi irti kappaleita
 tikarikynsin, raatelevat hampaat,
 keltaiset, uivat uhrin veressä,
 ja suuren kissan kuuma läähätys
 sekoittui hänen viime henkäykseensä.

Aikoina siis jo noina kaukaisina
 rinnassa Buddhan löi niin suuri sydän
 – ei vasta täällä temppelissä, missä
 hän säälin valtaamana pyysi julmat
 nuo uhrin jumalille jättämään.

Kuningas Bimbisâra kun saa kuulla
 suvusta Buddhan kuninkaallisesta
 ja pyrkimyksestensä pyhimmästä,

hän hartain rukouksin pyytää, että
 kaupunkiin luokseen Buddha jäisi,
 ja toistaa useasti: 'Sulle, Ruhtinaalle,
 ei sovi moiset paastot ankarat;
 on kätes luotu varten valtikkaa,
 ei kerjuukuppia vain kantamaan.
 Oi, jää mun luokseni, ei poikaa mulla:
 opeta, neuvo valtakunnassani
 sun oppiasi kuolemaani asti;
 mun linnassani asu, etsi täältä
 itselles kaunein neito puolisoksi!'

Siddhârtan vastaus on aina sama:
 'Tuon kaiken, Kuningas, jo omistin;
 sen heitin löytääkseni Totuuden,
 jot yhä etsin, tulen etsimään,
 vaikk itse Sâkran helmiportit mulle
 ois auki sekä Deevat pyytäisivät
 mua sinne käymään. Sillä minun on
 Lain valtakunta pystytettävä;
 nyt lähden Gâjaan, metsäin siimekseen:
 on siellä Valo mulle koittava.
 Se täällä ei luona Rišien syttynyt,
 ei Šastrat auttaneet, ei paastot, joita
 on pidettävä, kunnes ruumis vaipuu
 tainnoksiin nälän näännyttämänä.
 Mut tiedän, että Totuus kirkastuu,
 ja Valo viimein koittaa etsijälle.
 Kun voittanut ne olen, ystäväni,
 niin saavun tänne taas ja palkitsen
 sun ystävyytes.'

Silloin Bimbisâra
 kolmesti kiertää Buddhan ympäri
 ja maahan Mestarille kumartaa
 hän kunnioittavasti toivottaen
 hänelle menestystä.

Kulkunsa
 Siddhârta suuntaa kohti Uravilvaa
 kalvaana, lohdu-tonna, uupuneena
 kuus vuotta kestäneestä etsinnästä.
 Vaan vuorella ja viidakossa nuo –
 Alâra, Udra, viisi askeettia –
 hänt oli pidättäneet väittäen,
 kaikk että oli ilmoitettuna
 pyhissä Šastroissa ja ettei kenkään
 voi päästä kauemmas kuin itse Sruti
 ja Smriti – niin, ei edes pyhimykset
 suurimmat! – Sillä voiko ihminen

viisaampi olla kuin on Džnana-Kând,
tuo, joka tietää, että Brahmâ on
ruumiiton, vailla toimintaa ja vailla
himoja, muuttumaton, rajaton,
vain pelkkää elämää ja ajatusta
ja täynnä autuutta? Tai kuinka voisi
ihminen olla etevämpi kuin
on Karma-Kând, tuo, joka näyttää, kuinka
hän kahleist irti pääsee himojen,
toiminnan halusta ja murtautuu
vapaaksi rajoist oman itsensä:
näin riippumatta elon kierroksista
hän muuttuu jumalaksi, vaipuen
rajattomuuden helmaan, paeten
pois taisteluista aistimaailman
ainaiseen rauhaan, missä asustaa
ikuinen hiljaisuus?

Kun heitä kuuli
Siddhârta, ei hän lohdutusta saanut.

KUUDES KIRJA

Jos seudun tahdot nähdä, missä koitti
 vihdoinkin valkeus, niin jättää saat
 'Tuhannet puutarhat' ja vaeltaa
 luoteeseen kautta Gungan laakson aina
 vihantain kukkuloiden luo, mist alkaa
 Nilâdžan ja Mohâna, kaksoisvirrat;
 nyt seuraa näitä, kun ne kiertelevät
 lävitse bir- ja sansar-tiheikön
 mahûa-puiden lehtevien alla –
 nuo kirkkaat siskot kunnes saapuvat
 yhdessä Phalgu-virtaan, joka juoksee
 välissä kallioiden Gâjaan, punaisten
 Barabar-vuorten luo. Sen varrella
 avartuu ohdakkeinen erämaa,
 Uruvelaja muinoin nimeltään,
 keskellä kumpuroiden hiekkaiten;
 se päättyy metsään, joka huojuuttaa
 vihreitä töyhtöjensä pilviin päin;
 siellä alla palmujen ja pensaiden
 hiljainen virta vierii, jossa kukkii
 valkoiset sekä sini-lootukset,
 ui siinä kalaparvet sukkelat
 ja kilpikonnat. Aivan lähellä on
 Senânin kylä turvekattoinen
 piilossa palmujen, ja siellä asuu
 rauhainen paimenkansa, koruton.

Myös siellä kerran metsän siimeksessä
 Herramme Buddha istui mietiskellen
 noit asioita siinä määrin, jotta
 monesti unohti hän hetken, jolloin
 ois ruokaa noudettava – heräten
 noist unelmistaan, kun jo oli ilta
 ja ruokakuppi vierellensä tyhjä;
 hän silloin nälissänsä söi hedelmiä,
 joit oli pudotellut papukaija
 tai puusta ravistellut apina
 juurelle siihen hänen jalkoihinsa.
 Kaikesta tästä hänen kauneutensa
 lakastui, sielun ponnistuksista
 ruumiinsa riutui päivä päivältä
 ja kadotti nuo kolmekymmentä
 ja yksi merkkiänsä, jotka on
 ruumiissa Buddhan. Tuskin tuulen
 lennättämässä lehdessä, kun maahan

se puusta kurttuisena lankeaa,
 on suven ihanuutta enemmän,
 kuin on hänessä, jok oli maansa
 kukoistus korkein, ruhtinaallinen.

Tapahtui kerran, että ruhtinas
 tuo liian rasittunut, kaatui maahan
 kuin kuollut ikään, jolta valtimo
 on seisahtunut, sekä henki mennyt –
 niin kalvas oli hän, niin liikkumaton.

Ohitse siitä kulkee paimenpoika
 ja nähdessään Siddhârtan makaavan
 ummessa silmät, tuska huulillansa,
 kun suoraan häneen paistaa keskipäivän
 aurinko kuuma, silloin nuorukainen
 hedelmäpuusta taittaa oksia,
 ne liittää yhteen lehtikatokseksi
 siimestä luomaan Pyhän ympärille.
 Huulille Mestarin nyt pisaroittain
 pusertaa vuohestansa maitoa,
 hän – sudra – jottei kosketuksellaan
 tahraisi olentoa, joka näyttää
 niin ylhäiseltä, pyhimykseltä.
 Ja kertoo pyhät kirjat, kuinka silloin
 nuo džambun oksat, maahan pistetyt,
 alkoi kasvaa, työntää yhtä aikaa
 lehtiä, kukkia ja hedelmiä, että syntyi siitä
 kuin silkkitelttä kuninkaallinen,
 kirjailtu hopeisin ja kultakuvin.
 Jumalan luulee näkevänsä poika
 ja painuu rukoilemaan polvilleen.
 Vaan Herramme kun tointuu, nousee maasta
 ja pyytää paimenelta maitoa.

'Ah, Herra,' lausuu poika, 'sitä en
 voi antaa. Sillä katso! olen sudra:
 jos kosken sinuun, sinut saastutan.'

Nyt jumaloitu virkkaa: 'Sääli, hätä
 saa kaiken lihan sukulaiseksi;
 veressä ei oo kastia, se juoksee,
 näät, saman värisenä jokaisella;
 ei kastia oo kyynelissä, jotka
 virtaavat suolaisina silmistämme;
 ei kenkään synny tänne tilka-merkki
 otsalleen painettuna, pyhä nauha
 kaulassa. Joka oikein tekee, hän
 on ylhäissyntyinen; ken toimii väärin,
 on saastutettu. Salli, veljeni,

mun juoda vain! Tään pyyntöni jos täytät,
on sulle siitä hyöty.'

Paimenpoika
nyt juottaa häntä oli sydämessä.

Taas toisen kerran tuota metsätietä
käy Indran temppelistä, kaupungista,
loistoisa parvi tanssijattaria
keralla soittajain: on tällä rumpu
ja riikinkukon sulkakoristeet;
puhaltaa toinen bansulia, kolmas
näppäilee sitraa kolmikielistä;
näin norjin askelin he hyppelevät
kivillä polun juhlaan jonnekin:
helähtelevät tiu'ut hopeiset
somissa nilkoissaan, ja kultarenkaat
kilahtelevat käsivarsissaan.
Kun sitran kieliä tää soittelee,
samalla toinen liittää laulun siihen:

– *Me sitran sävelin nyt karkeloimme,
sydämet miesten siten voittaa voimme:
Viritä sitra siis vain sointuvaksi!*

*Ei kireälle: kieli katkeaa,
ja kieli veltto laulun kuolettaa!
Viritä sitra siis vain sointuvaksi!*

Näin laulaa ilotyttö, sitra soi,
ja huilu hälisee, kun liehuu hän
välissä puiden lailla perhosen,
aavistamatta, että huolettomat
sanansa sattuu korvaan pyhän miehen,
lähellä tietä kun tää viikuna-
puun alla istuu yhä mietteissään.
Kun joukko vallaton tuo ohi käy,
hän nostaa silmänsä ja haastaa näin:
– 'Viisaita usein hullut opettaa:
kai liian kireälle viritin
eloni kielen, siten uskoen,
se että antais pelastavan soinnun.
Totuuden nyt kun kuulen, silloin alkaa
hämärtää silmät, voimat loppuvat,
juur eniten kun niitä tarvitsen.
Hädässä mulla jospa apu oisi!
Mun täytyy muuten kuolla, joka olen
elänyt ihmiskunnan toivolla!'

Sen virran varrella on kartano,

omistajall on suuret karjalaumat;
 hän hurskas on ja rikas ylimys
 ja köyhäin ystävä. On koko kylä
 'Senâni' niminen, kuin kartanokin.
 Mies onnellisna elää, rauhassa;
 Sudžâta vaimonsa on – tummasilmä,
 suloisin koko seudun tyttäristä,
 niin lempeä hän on, niin vaatimaton,
 niin uskollinen, hurskas, hyvä:
 iloinen hymy aina jokaiselle
 on hällä, sana ystävällinen;
 on helmi joukossa hän vaimojen.
 Ja päivät hältä vierii rauhaisina
 keralla puolisonsa kartanossa,
 niin toimentäyteisessä, viihtyisässä.
 Vain yhtä puuttuu: poikalasta ei
 siunattu ole heille liitossaan.

Sen vuoks on rukoillut hän Lukšmia;
 Lingamin suuren ympäri hän on
 niin usein kuutamossa kiertänyt –
 yhdeksän kertaa yhdeksästi tuoden
 santeliöljyä ja riisiä,
 jasmiiniseppeleitä uhriksi,
 hartaasti pyytämällä poikalasta.
 Puun alle siihen metsänjumalalle
 hän lupas tuoda herkkuruokia
 sirossa kultamaljakossa, josta
 jumala itse voisi maistella.
 Ja vihdoin synnytti hän poikalapsen,
 niin ihanan ja sopusuhtaisen.

Sudžâtan rinnoilla nyt lepää lapsi
 jo kolme kuuta umpeen täyttäneenä,
 kun äiti kiitollisin sydämin
 käy metsänjumalalle uhraamaan.
 Toisella kädellään hän kannattaa
 punaiseen sariin käärittyä poikaa,
 ilonsa aarretta, kun käsi toinen
 somasti kaartuvana yli pään
 koholla pitää kantamusta, jossa
 on herkkuehri metsänjumalalle.

Vaan tietä siistimään on lähetetty
 jo Radha sekä nauhoin purppuraisin
 puu kiertämään; nyt sieltä innoissaan
 hän juoksee huutaen: 'Oi, valtiatar!
 Jumala itse meille ilmestyy,
 puun alla istuu kädet polvillaan.
 Oi, katso, kuinka lempeeltä hän näyttää,

niin valtavalta! Mikä taivainen
tuo kirkkaus on hänen silmissään!
On onni suuri varmaan kohdata
näin jumalia.'

Myös Sudžâta luulee
jumalan näkevänsä, lähestyy
vavisten häntä, maata suudellen;
hän silmät suloiset luo maahan päin
ja lausuu näin: 'Oi Pyhä, joka täällä
lehdossa asut meitä siunaten,
suvaitset armossasi näyttäytyä
minulle, joka palvelijas olen.
Oi katso, armollinen! Tässä on
mun halpa lahjani, tää maito lumen-
valkoinen sekä tuore juustoleipä,
jok on niin hohtava kuin norsunluu.'

Kultaiseen maljakkoon hän kaataa maidon
keralla leipäjuuston, valaa sitten
käsille Buddhan ruusuöljyä
kristallipullostaan. Ja äänetönnä
syö Buddha; onnellinen äiti seisoo
hartaana loitommalla. Ihmeellinen
on atriolla tuolla vaikutus:
Herramme tuntee, kuinka elinvoima
hänessä palaa jälleen, niin kuin ois
vain unta olleet paastot, valvomiset,
ja henki ruumiin kanssa nauttii nyt
osansa ravinnosta valmistaen
taas uuteen lentoon vahvat siipensä –
kuin lintu uljas, joka lentänyt
on yli äärettömän erämaan,
ja sitten uupuneena saapuukin
joelle, missä tomun ruumiistaan
voi huuhdella. Sudžâtan kunnioitus
vain kasvaa, kun hän huomaa, kuinka hehkuu
Herramme kasvot yhä ihanammin;
hän hiljaa kysyy: 'Ootko todella
Jumala itse? Onko tämä uhri
sun edessäsi armon löytänyt?'

Vaan Buddha lausuu: 'Mitä annoit mulle?'

Sudžâta vastaa näin: 'Oi Pyhä! Ensin
sadasta lehmästäimme lypsin maidon,
juur äsken kantaneista; maidon tuon
viidellekymmenelle juoda annoin
lehmälle valkoiselle, niiden maidon
kahdellekymmenelle viidelle,

kahdelletoista niiden vuorostaan,
 taas niiden jaloimmalle kuudelle
 laumamme parhaimmista. Sitten keitin
 loppuksi näiden maidon liekissä
 santelipuun ja tuoksuyrttien
 hopealotaksessa, johon kaasin
 jaloimman sadon kypsää riisiä:
 jokainen jyvä, helmen kaltainen,
 valittu oli varta vasten sekä
 kylvetty maahan juuri kynnettyyn.
 Sydämin vilpittömin tämän tein:
 olinhan luvannut, jos saisin pojan,
 sinulle uhrilahjan puusi alle –
 Nyt mull on poika, katso! elämäni
 on pelkkää onnea.'

Vaan hiljaa Herra
 kasvoilta lapsen siirtää viitan pois
 ja laskee otsalle tuon käden, joka
 maailmaa auttaa: 'Olkoon onnesi',
 hän lausuu, 'kestäväinen! Elon taakka
 pojalles olkoon kevyt! Sillä avun
 toit mulle, joka jumala en ole,
 vaan veljesi ja ennen ruhtinas,
 nyt vaeltaja; sillä päivin, öin
 kuus vuotta pitkää olen etsinyt
 Valoa, joka loistaa jossakin
 ja joka löydettyinä poistaa voi
 pimeyden maailmasta; löytäväni
 sen tiedän, niin, sen aamunkoitto juuri
 kajasti minulle, kun ruumiin voimat
 loppuivat multa. Sinä, siskoseni,
 pelastit minut ravinnolla, joka
 vaelsi kautta monen elämän,
 se jotta elonvoiman herättäisi –
 kuin syntymien kiertokulussa
 elämä itse yhä ylenee
 piireihin korkeimpiin, vapaana
 synneistä. Mutta sulle tottako
 tää elämä on lahja ihana?
 Riittääkö sulle elämä ja rakkaus?'

Sudžâta siihen vastaa: 'Armollinen!
 Mun sydämeni aivan pieni on –
 se sade, joka pellon tuskin kastaa,
 voi pisaroillaan täyttää liljan kuvun;
 se aurinko on mulle kyllin, joka
 katseesta puolison loistaa sekä
 hymystä poikaseni, hänen, joka
 on kodillemme suven armas sulo.

Minulta aika rientää askareissa:
 kun nousen aina aamun koittaessa,
 ylistän jumalia, jaan riisin,
 puhdistan tulsipensaansa, määrään työt
 mun palkollisilleni, kunnes päästy
 on puolipäivään, jolloin herrani
 ja mieheni mun polveani vasten
 kallistaa päänsä laulun hiljaisen
 ja viuhkan tuulen tuudittamana –
 vaan sitten saapuu illan hiljaisuus
 ja ehtoollinen, jolloin vierellensä
 hänelle tarjoan leivonnaisia.
 Nyt sytytetään lamput hopeiset:
 valossa niiden käymme nukkumaan,
 kun ensin rukoiltu on temppelissä
 ja seurusteltu kera ystävään.

'Siis miksi en onnellinen olla voisi
 näin siunattuna, sillä synnytinhan
 tään pojan miehelleni? Kädet hennot
 nuo kerran johtaa isän sielun Svargaan,
 jos johdatusta sinne tarvitaan.
 Näät, kirjat pyhät opettavat: mies
 jos istuttanut puun on, joka voi
 vaeltajalle luoda siimeksensä,
 hyödyksi kansan kaivon kaivanut
 ja pojan siittänyt – niin kaikki tuo
 voi kuolemassa häntä hyödyttää.
 Ja mitä kirjat opettavat, siihen
 nöyrästi uskon, sillä itselläni
 enemmän kuinka oiskaan tietoa,
 kuin suurill oli noilla, jotka haastoi
 jumalten kanssa, taisi myöskin loitsut
 ja hymnit sekä tunki tiet
 hyveisiin, rauhaan johtavaiset?

'Minä
 niin uskon, että hyvää seuraa hyvä
 ja paha paha varman varmasti
 aikoina kaikkina ja kaikkialla:
 huomaathan, miten terveelliset juuret
 synnyttää suloisia hedelmiä,
 vaan katkeroita tuottaa myrkkypensas –
 ja kuinka viha synnyttää vain vihaa,
 mut ystävyys tuo ystäviä – rauhaa
 luo kärsivällisyys jo täällä; sitten
 kun aikamme on kuolla – eiköhän
 meill yhtä hyvä ole 'silloin', kuin
 on täällä 'nyt'! Tai vielä paremmin?
 Yhdestä riisinjyvästähän nousee

vihanta viuhka, jota kaunistaa
 puol'sataa helmeä – ja tähtikukan
 nuo keltaiset ja valkeet, pienet tähdet
 keväisin piiloutuvat paljaisiin
 nappuihin, värittämiin.

'Tiedän kyllä,
 oi Herra, että murheitakin voi
 myös olla, jotka kärsivällisimmän
 masentaa voivat aina maahan asti.
 Jos tämä rakkain multa riistettäisiin,
 niin uskon, että sydämeni murtuis –
 ja toivonkin sen silloin murtuvan,
 niin saisin kuollessani siten hänet
 syliini sulkea ja miestänikin
 odottaa siellä, missä jokin paikka
 uskollisille vaimoille on varmaan –
 lähtönsä hetki kunnes kerran lyö
 ja riemukseni liekit roviosta
 ilmoille loimuaa. On kirjoitettu:
 Jos hinduvaimo siten kuolee, niin
 miehensä hengelle hän lahjoittaa
 hiussuortuvasta jokaisesta päänsä
 vuosia yhden kronin Svargassa,
 taivaassa Indran. Siksi minä en
 laisinkaan tunne pelkoa ja siksi,
 oi Pyhä! elämästä iloitsen.
 Mut unhotan en silti, että myös
 on sellaisia, joiden elämää
 rasittaa puute, vaivat, kärsimykset –
 heit armahtakoon lempeet jumalat!
 Vaan mitä hyvää minä tehdä voin,
 nöyrästi tahdon tehdä noudattaen
 Lain käskyjä ja uskomalla, että
 parhaaks on kaikki, mikä tapahtuu.'

Niin Herra sanoo: 'Sinä opettaa
 voit oppineita, yksinkertaisessa
 tuoss uskossasi vielä viisaampana
 kuin itse viisaus; siis tyydy vain
 olemaan tietämätön, koska tunnet
 tien oikean ja oman tehtäväsi!'

'Oi, taimi pieni! joutuin kasvaos
 suojassa rauhaisassa sukus myötä;
 totuuden valon kirkas keskipäivä
 lehdille hennoille ei sovi, joiden
 on puhjettava alla auringon,
 niin toisenlaisen siten voidakseen
 kohottaa päänsä kerran kruunatun

taivasta kohti – vasta tulevissa
täällä elämissä.

'Sinä palvoit mua!
Nyt minä palvon sua, oi jalo sydän!
niin oppinut – ja samall oppimaton.
Kotiinsa niin kuin kyyhky löytää, jota
rakkauden voima johtaa, samoin myös
sinussa huomaan toivon, joka ei
ihmistä heitä; huomaan, kuinka voimme
vaiheiden pyörää estää tahdonvoimin.
Siis rauha luonas aina viihtyköön!
Sun laillasi myös minä jospa voisin
mun tehtäväni täyttää! Soisin, että
mun puolestani sitä toivoisit –
mun, jos äsken jumalaksi luulit.'

'Sen olet täyttävä!' hän lausuu luoden
katseensa hartaan lapsen puoleen, joka
kätensä hennot nostaa Buddhaan päin –
Enemmän lapset usein tietävät,
kuin aavistammekaan.

Nyt Buddha nousee
ravinnon puhtaana voimistuttamana
ja suuntaa askelensa paikkaan, missä
puu suuri kasvaa, pyhä Bôdhi-puu
(se siitä asti oli ikuisesti
määrätty vihannoimaan, maailman
pyhänä puuna aina olemaan).
Niin oli säädetty – sen Herra tuntee:
tään lehtiholvin alla Totuus on
Buddhalle paljastuva. Varmoin siis,
arvokkain askelin kuin kuningas
viisauden puun hän luokse astelee.
Maailmat, riemuitkaa! On saapunut
päämäärään Herra!

Vaan kun lähestyy
varjoisaa siimestä hän vihannan
katoksen alle, missä ilmajuuret
oksilta lankeavat maahan, joka
lähellään tuntee kunnioitetun,
niin silloin askelissaan nousee nurmi,
esille puhkeavat kukkaset,
ja lehto ympärillä taivuttaa
suojaksi lehviänsä. Luota virran
vilpoiset tuulet hälle saattelee
vienoimmat kuiskeet vedenjumalain –
kukista suloisista tuoksuvaiset.

Asujat metsän – hirvet, pantterit
 ja villisia rauhan tehneinä
 illaksi tuoksi – suurin silmin nyt
 luolista, viidakoista katselevat
 kasvoihin noihin täynnä lempeyttä;
 myös käärme myrkyllinen, kirjopinta,
 kolostaan viileästä kiemurtaa
 päätänsä huojutellen kunniaksi
 hänelle; perhot sirosiipiset,
 sinisen-, vihreen-, kullankimmelteiset
 tuon otsan ympärillä liehuvat;
 saaliinsa haukka päästää kirkuen,
 ja puusta puuhun hyppii oravainen
 paremmin nähdäksensä; tirskuttaa
 kutojalintu tuolla pesällään,
 vilistää sisilisko, satakieli
 virttänsä laulaa, suurin joukoin
 parveilee kyyhkyt siihen, kaikki maan
 myös matokset tuo ilmi iltaan.

Ja maassa, ilmassa nyt äänet kaikki
 virittää kuorolaulun yhteisen;
 soi korvaan vihityn se seuraavasti:
 'Oi, Herra, ystävä ja pelastaja!
 Ylpeyden kukistaja, epäilyn
 ja pelon, himon, vihan! Istumaan
 käy alle puun, oi, itses uhraavainen
 edestä jokaisen ja kaikkien!
 Maailma murheinen sua siunaa, Buddha,
 kun sinä lievennät sen kärsimykset.
 Käy, tervehditty, kunniakas, jalo,
 viimeiseen taisteluusi puolestamme,
 oi, suuri Voittaja ja Kuningas!
 On hetki tullut: tämä on se yö,
 jot aikakaudet ovat vuotelleet!'

Samassa saapuu yö, kun Mestari
 puun alle istuu. Mutta pimeyden
 ruhtinas, Mâra – joka tuntee Buddhan,
 ihmisten pelastajan, tietää, että
 lyö hetki, jolloin Totuuden hän löytää
 ja pelastaa voi sen maailmat –
 pahoille voimilleen nyt antaa käskyn.

Syvyyden kuiluista nyt kaikkialta
 karkaavat esiin häijyt henget, jotka
 valoa vastustavat, viisautta –
 Arati, Trišna, Raga joukkoineen,
 nuo synkät pelon, vihan sikiöt,
 nuo kauhun, himon, viettelysten laumat –

vihasta Buddhaa kohtaan tahtovat
 järkyttää hänen mieltään. Eikä kenkään,
 ei ihmisistä viisain tiedä, kuinka
 nuo hornan hanget silloin taistelivat,
 Buddhalta jotta estää voisivat
 totuuden voiton. Myrskyn pauhinalla
 ne täyttivät ilman; lailla ukkosen
 demonilaumat pilvist ampuvat
 vihansa hehkuvia vasanoita.

Nyt myrsky tyyntyy, lehdon huminassa
 soi velhotarten viettelevät äänet,
 suloiset laulut, kuumat lemменkuiskeet –
 tai kutsuu siellä valta kuninkaan –
 tai ilkkuu epäusko tehden kaiken
 totuuden turhaksi.

Näin tapahtuiko
 tässä ulkoisessa maailmassa, vaiko
 vain sisimmässään Buddha taisteli
 pimeyden valtaa vastaan – päättäkää
 siit itse! Minä ainoastaan toistan
 sen, mitä kertoo vanhat kirjoitukset.

Pääsyntejä nyt saapuu kymmenen,
 nuo Mâran valtakunnan mahtavimmat
 pahuuden enkelit: siin Attavâda,
 tuo itsekkyyden synti, joka huomaa
 kuvansa rakkaan olevaisessa
 kuin peilissä ja huutaa 'minä' – 'minä',
 ja vaatii, että tämän 'minän' myös
 maailma tunnustaisi – eikä huoli,
 muu kaikki vaikka hukkuisi, kunhan vain
 hän itse jäisi. Näin hän haastaa: 'Buddha
 jos lienet, anna haparoida muiden
 yön pimeydessä; onhan siinä kyllin,
 kun sinä olet sinä muuttumatta.
 Siis nouse, nauti yksin jumalten
 onnesta, niiden jotka eivät muutu,
 murehdi, taistele ei konsanaan!
 Vaan Buddha lausuu: 'Sinuss oikeus
 on alhaista – ja vääritys kirousta.
 Pois! kiusaa niitä, jotka rakastavat
 vain itseänsä!'

Sitten saapuu kalvas
 epäily, kaiken kieltäjä – se ilkkuu
 Mestarin korvaan: 'Varjoa on kaikki,
 on tieto turha kaiken turhuudesta;
 vain omaa varjoasi tavoitat.

Siis nouse, lähde – muuta eihän ole
 kuin ylenkatse kärsivällinen;
 ei mikään ihmist auta, mikään ei
 voi pysäyttää pyörää vaihtelun.'
 Herramme vastaa: 'Sulla minussa
 ei ole osaa, väärä Visikitša,
 vihollisista joka olet viekkain.'

Nyt kolmanneksi joutuu siihen tuo,
 opeille väärille jok antaa voiman –
 Sîlabbat-paramâsa, velhotar,
 monissa maissa joka vallitsee
 ylväänä, laillisena uskontona
 ja siten harhaan sielut johdattaa
 pyhillä menoilla ja rukouksilla –
 tuo, joka hallussaan tallettaa
 taivasten avaimet ja helvetin.
 'Kuink uskallat', hän huutaa, 'hyljätä
 Kirjamme Pyhät, syöstä Jumalat
 istuimiltansa, temppeleistä kansan
 karkottaa sekä kumota sen Lain,
 jok ylläpitää papit, valtakunnat?'
 Vaan Buddha vastaa: 'Sinä vaadit mua
 muodoista vaihtuvista riippumaan,
 mut yksin Totuus kestää ikuisesti.
 Takaisin painu pimeyteesi!'

Silloin

kiusaaja saapuu ritarillinen,
 rohkea Kâma, himon kuningas,
 tuo, joll on valta jumaltenkin yli,
 tuo lemmen ruhtinas ja riemujen
 kuningas kuulu. Nauraen hän yöstä
 lähestyy Bôdhi-puuta, mukanaan
 kultainen jousi, seppelöitynä
 punaisin kukkasin, ja kädessään
 himojen nuolet viisikärkiset,
 nuo liekkipäiset, joiden äkkipistos
 sydämeen iskeä voi viiltävämmin
 kuin nuoli myrkytetty. Saattonaan
 on joukko loistavia olentoja
 taivaisen suloisine silmineen
 ja huulinensa, joilta kajahtaa
 ylistys lemmen lauluin kiehtovin,
 säestämänä hurmaavaisen soiton –
 niin tenhoavan, jotta oli, kuin
 yö hiljaa kuuntelisi vuotellen
 ja kuu ja tähdet seisahtuivat
 radoillaan, kun nuo laulut muistuttavat
 Buddhalle entisestä riemusta –

ja kuink ei löydy kuolevaiselle
kolmessa maailmassa kalliimpaa
kuin kaunottaren tuoksuntäysi syli
ja rinnat ruusuiset ja huumaavaiset –
ei saavutusta korkeampaa kuin
on sopusointu muodon suloisen
piirteissä ihanissa rakkahimman –
tuo sanoin sanomaton, joka haastaa
sielusta sieluun, kohinassa veren,
tuo tahdon palvoma ja tavoittama –
mielestä miehen parhain toivo, jolloin
jumalten kaltaiset on kuolevaiset,
kuin luojat, mestarit – tuo lahjain lahja,
yhäti uusi, joka korvata
voi maiset tuskat. Sillä ken voi surra,
kun armas kuiskaus on elämää,
maailma mahtuu yhteen suuteloon?

Näin laulavat ne häntä kutsuen,
kun silmät leimuavat rakkautta,
hymyillen hurmaavasti: karkelon
pyörteissä milloin paljastuu ja milloin
verhoutuu norjat jäsenensä kuin
puoleksi puhjenneina umput, jotka
värinsä näyttävät, ei sydäntään.
Ei silmä nähnyt vielä konsanaan
niin verratonta kauneutta kuin
nuo karkeloijat ovat keskiyön,
kun toinen toistaan hurmaavampana
ne puuta kohti yössä liehuvat
hänelle kuiskaten: 'Siddhârta, oi,
sinulle kuulun! Ota suudelmani
ja tunne hurma sulo nuoruuden!'

Kun kaikki tää ei Mestariimme mieltä
voi liikuttaa, niin katso! Kâma silloin
kohottaa taikajousensa; ja katso,
nyt tanssivaisten parvi aukeaa: –
olento kaikist ylväin, ihanin
muodossa ilmestyy Jasôdharan.
Hellyyttä hehkuvat nuo silmät tummat
täynnänsä kyyneleitä; kaihoten
kätensä ojentaa hän Buddhaa kohti,
soi huuliltansa vieno vaikerrus
kun kuiskaa nimeään: 'Siddhârta! Prinssi!
Oi, minä kuolen sua kaivaten!
Mink ootkaan taivaan sinä löytänyt
kauniimman tuota, joka oli meidän
Rohinin rantamalla linnassamme,
miss itkenyt oon sinun tähtesi

nää pitkät vuodet? Saavu takaisin,
 Siddharta! Ah! Niin, saavu takaisin!
 Suo mulle suuta, sulje minut jälleen
 rintaasi vasten – silloin unten heure
 tää lakkaa! Katso! Enkö minä ole
 se sama, jota kerran rakastit?
 Vaan Buddha virkkaa: 'Hänen tähtensä
 noin näyttelet, oi varjo ihana
 ja pettävä, mut turhaan näyttelet!
 Kirota silti sinua en saata,
 joll on noin rakas muoto. Vaan sun laises
 on kaikki mainen harha! Häivy siis
 pois tyhjyyteesi!'

Huuto samassa
 kajahtaa kautta lehdon: ja tuo joukko
 hurmaava katoaa kuin liekit, jotka
 leimahtaa hetkeksi ja sammuu sitten
 sumuisten vaippain peittoon haihtuen.

Nyt kuuluu jälleen, kuinka myrsky pauhaa,
 käy taivas mustiin pilviin, viime henget –
 julmimmat kymmenestä – ilmestyvät:
 Patigha – Viha – kimppu käärmeitä
 lanteiden ympärillä imemässä
 rinnoista myrkyllistä maitoa,
 ja herjauksiinsa yhtyy käärmeiden
 kähinä kiukkuinen. Vaan turha on
 tehonsa Pyhään, joka katseellaan
 saa vaikenemaan huulet katkerat
 ja pakoon nuo madot luikertavat
 kitaansa myrkyhampaat kätkemään.
 On tuossa Rûparaga – halu elämän –
 tuo synti aistimista johtuva,
 jok elämää niin himoitsee, hän että
 unohtaa elää; tuota saattelee
 Arûparaga, maineen halu ylväs,
 tuo viisaan viettelijä, mainetöiden
 rohkeiden äiti, suurten taistojen.
 Kopea Mano saapuu, häijy henki
 ylpeyden; sitten itsevanhurskaus,
 Uddatštša. Mutta näiden etupäässä
 käy muodottomat iljetysten joukot –
 sammakkomaiset ryömii – toiset lentää
 kuin nahkasiivet.

Sitten ilmestyy
 Avidjâ, tietämättömyys, tuo pelon,
 rikosten äiti, noita julma, jonka
 jäljissä öinen pimeys synkkenee,

ja vuoret vankat vavahtelevat,
 käy myrsky raivoten, ja helmastaan
 valavat pilvet vesivirtoja
 salamain leimutessa; taivahalta
 putoilee tähdet, tanner tärisee,
 kuin polttais sen avohaavoja
 tulessa; ilma sysimusta täynnä
 on siipien suhinaa ja ulvontaa,
 katseita hehkuvia: siten johtaa
 nuo hornan kauhistavat ruhtinaat
 valtaiset rintamansa tuhansista
 kuiluista manaloiden kiusatakseen
 nyt Mestaria.

Mutta Buddha itse
 siin istuu rauhallisna, täydellisen
 hyveensä turvaamana, niin kuin linnan
 vahvasti varustetun suojass on hän;
 ja Bôdhi-puu on myrskyn keskellä
 värähtämättä myös, sen joka lehti
 vain välkkyy yhtä liikkumatta, kuin
 helottaa kuutamossa kastehelmet,
 kun tuulenhengi niit ei järkytä;
 näät, kaikki tämä taiston pauhina
 puun ulkopuolella vain raivoaa.

Ja kolmas kun on hetki vartion,
 on kaikki tyyntä, joukot helvetin
 paenneet ovat, kuu on laskemassa
 lähettäin vienon tuulenhenkäyksen –
Sammâ-sambuddhin Herra saavuttaa:

Valossa, joka loistaa tuolla puolen
 tään meidän, kuolevaisten, näköpiirin,
 hän huomaa elämänsä pitkän sarjan
 kaikissa maailmoissa: taakse päin
 hän näkee kauemmas ja yhä vain
 kauemmas, viisisataa elämää
 ja viisikymmentä. Kuin retkeilijä
 huipulle vuoren vihdoon päästyään
 voi nähdä, kuinka tiensä kierrellyt
 on kautta kuilujen ja jyrkänteiden –
 tiheiden metsäin läpi, jotka nyt
 on niin kuin pienen pienet tilkkuset –
 ja poikki pettävien soiden, jotka
 etäällä vihannoiden kimmeltää –
 ja kautta rotkoin, joissa ponnisteli
 hän näännyksissä, uupumaisillaan –
 ylitse harjanteiden jyrkkäin, jolloin
 jalkansa helposti ois horjahtanut –

etäällä ovat aurinkoiset niityt –
ja koski, luola sekä pieni järvi –
ja vielä tuonempana kentät, joilta
hän riensi kohti sinikorkeutta.

Näin Buddha tarkastelee nousua
portailla elon alhaalt alkaen,
miss on niin raskas hengittää, ja aina
ylemmäs, missä vuottaa kymmenen
hyvettä, jotta pyrkijän ne johtais
taivasta kohti. Buddha näki myös,
elämä uusi kuinka johtuu siitä,
mit entinen on elo kylvänyt,
se kuinka siitä jatkuu, mihin jäi,
ja korjaa voiton, kärsii tappion –
kuink elämässä jokaisessa hyvä
tuo parempaa ja paha pahempaa;
vain tuoni yksin meno-, tulopuolen
tarkalleen arvioi, sen tilinpäätös
viisaasti määrää ansiot ja velat,
ne punnitsee – pois mitään jättämättä –
uudessa elämässä, missä koottu
yhteen menneet ajatukset, työt,
pyrinnöt sekä voitot – muistomerkit
menneistä elämistä.

Vaan keskivartiossa Herra voittaa
Adhidžnân, määrättömän tiedon, joka
ulottuu tämän piirin tuolle puolen
piireihin nimettömiin, järjestelmiin
ja maailmoihin lukemattomiin,
radoillaan loistavaisiin aurinkoihin,
joist yksitellen kukin kiertäen
samalla kuuluu ryhmään määrättyyn –
safiirimeren saariin hopeisiin,
tuon suunnattoman, vailla äärtä, rantaa,
tuon ikitäyden. Jossa kuohuvat
alati vaihtuvaiset virran laineet.

Hän huomaa, kuinka Valon Herrat nuo
ohjaavat sitein näkymättömin
jokainen maailmaansa – kuinka taas
ne kiertää keskuksia uusia,
yhäti suurempia, palvelleen
loistoja yhä ylhäisempiä –
tähdestä tähteen kuinka sykkäilee
elämä loputonta loistoaan
alati vaihtuvista keskuksista
kehiä kohti tietymättömiä.

Tää kaikki katseellensa paljastuu
 ja maailmoiden, Kalpain kaikkien
 ja Mahâkalpain luku – aikamäärä,
 jot ymmärrä ei kenkään kuolevainen,
 ei, vaikka pystyisi hän laskemaan
 pisarat Gungan lähteist alkaen
 ja aina mereen asti – luku, jota
 sanoilla ilmaista on mahdoton.
 Hän huomaa, kuinka aikakaudet nuo
 vuorollaan alkavat ja loppuvat,
 ja kuinka kukin taivaan joukoista
 toteuttaa loistavaisen kulkunsa
 ja sitten himmenee ja sammuu. Hän
 vaeltaa Sakvalasta Sakvalaa,
 syvyydet kulkien ja korkeudet
 hurmautuneena yli ääretönten,
 sinisten ulappain.

Vaan tuolla puolen
 elämän muotojen, sen piirien
 sädehtiväisten yläpuolella
 Lain varman huomaa hän – tuon, joka tahtoo
 ilmentää pimeydestä valkeutta,
 eloa kuolemasta, muotoja
 muodottomasta, siitä, mik on tyhjää,
 täyteyttä – muuttaa paremmaksi hyvän
 ja paremman taas kaikkein parhaimmaksi
 näin hiljaa toimimalla käskystä
 sanattomasta, ilman käskijää
 tai kieltäjää: se ylempänä kun
 on itse jumalia, muuttumaton,
 kuvaamaton ja korkein.

Voima tuo
 rakentaa, purkaa, jälleenrakentaa,
 hallitsee kaiken hyvyydellä, joka
 on kauneus ja totuus sekä hyöty.
 Siis kaikki, mikä Voimaa palvelee,
 myös tekee hyvää, mutta pahaa, mikä
 vastustaa Voimaa. Siten matokin
 voi tehdä hyvää, kun se tottelee
 vain luontoansa. Haukka tekee hyvää,
 kun saaliin verisen vie pojilleen –
 niin tähti myös ja kasteen pisarat
 palloina loistaen kuin siskokset
 elämän yhteistyössä. Ihminen
 kun täällä elää kuollakseen ja kuolee
 eläkseen jälleen, tekee hyvää, jos
 hän sallii tahrattoman puhtauden
 johdattaa itseään ja ehdoin tahdoin

ei vahingoita, ei, vaan mieliä auttaa
jokaista olentoa, suurta, pientä,
täällä elävistä. Kaiken tämän näki
Herramme kolmannella vartiolla.

Vaan neljännellä vartiolla hiipii
salainen Suru, joka lamauttaa
Lain toiminnan, kuin kosteus ja kuona
himentää kultasepän ahjon hehkun.
Näin Dukha-Satja hälle kirkastuu,
'Jaloista Totuuksista' ensimmäinen,
tuo, joka näyttää, kuinka Suru on
elämän varjo, joka kintereillä
elämän kulkee, kuinka yksikään
ei siitä irti pääse, ennen kuin
on irtautunut itse elämästä,
vaiheista syntymän ja kasvun, kuolon,
rakkauden, vihan, tuskan, nautinnon
monista vaihteluista. Eikä kenkään
vapaaksi pääse näistä nautinnoista
niin tuskaisista, näistä suloisista
suruista, ellei huomannut hän ole,
ne että ovat ansoja.

Ken tuntee
Avidjân – Harhan – ansain virittäjän
ei rakasta hän enää elämää,
vaan pyrkii päästä siitä. Sellaisella
avartuu katse, ja hän huomaa, kuinka
tuo Harha synnyttää Sankhâran, joka
on Väärä taipumus; sen seuralainen
on Halu toimintaan – Vidnâna; sitten
seuraapi Nâmarûpa – Muoto, Nimi
ja Ruumiillistuminen; tämä taas
synnyttää aisteinensa ihmisen,
tuon vaikutteille aina alttiin, joka
on lailla kuvastimen avoimena
kuville, jotka heijastellen kulkee
sielunsa ohi. Siten Vedanâ
kehittyy – 'Aistielämä' – tuo, joka
on julma surussa ja petollinen
ilossa; mutta puolin molemmin
on himon äiti, Trišna, Jano, joka
saa kaikki kuolevaiset juomaan yhä
syvemmin noista salakavalista
aalloista, suolaisista, joissa uivat
janoten huvitusta, kunniaa,
mainetta. Ylistystä, rikkautta
tai valtaa, voittoja ja rakkautta,
komeita vaatteita ja herkkuja,

sukua suurta sekä palatseja,
 hauskuutta elämän ja kilpailua
 ja tuosta kilpailusta johtuvia
 suloisen katkeria syntejä.

Elämänhalu siten itseään
 elättää nautinnoilla, jotka vain
 lisäävät janoa. Vaan viisas riistää
 sielustaan Trištan, eikä aistejaan
 näyillä pettävillä enää ruoki;
 sielunsa terästä hän voittamaan
 tuon kaipauksen, sekä pyrinnot
 nuo synnilliset. Nöyrästi hän kantaa
 entisten syntiensä seuraukset,
 vastustaa himojansa, jotta nuo
 ravinnon puutteessa kuolevat,
 näin kunnes elämänsä tulos, *Karma*,
 tuo sielun lopputilin kaikesta,
 mit on hän tehnyt, mitä ajatellut –
 tuo 'minä', jonka kudoksen hän loi
 varrella aikain huomaamattansa
 kuteista tekojensa – lopputulos
 hänestä universumissa – puhdas on
 ja synnitön, niin että syntyä
 ei hänen ole pakko ruumiiseen
 ajalliseen – tai *jos* on, niin hän tietää,
 mink uuden muodon ottaa itselleen
 näin syntyessään, jotta esteet uudet
 voi käydä yhä heikommiksi, kunnes
 ne vihdoin katoavat.

Silloin hän
 on 'polun kulkenut' ja vapaa on
 maan harhoista; on pelastettu
 Skandhoista lihan; kahleista on päässyt –
 Upâdânoista – elon vyöryvästä
 rattaasta; valveill on ja terve,
 kuin ihminen on havahduttuaan
 pahoista unistaan. Näin vihdoin – oi,
 hän voittaa suuruudessa kuninkaat
 ja onnessansa itse jumalat! –
 Hänessä sammui halu elämän;
 nyt virtaa elämänsä – eloton –
 vain rauhaan nimettömään, autuuteen,
 Nirvânaan siunattuun, oi, missä lepo
 on synnitön, on häiritsemätön,
 iäti muuttumaton!

Katso, Buddhan
 näin voittaessa nousee aurinko!

Idässä leimahtaa jo ensi loimut
 ihanan päivän, läpi tunkien
 yön mustan vaipan. Hohde hopeinen
 kointähden kalpenee, kun valkenee
 sininen auder, yhä kirkkaammin
 helottaa loisto läpi usvien.
 Etäällä vuoret huipuin purppuraisin
 tervehtii aurinkoa, ennen kuin
 maailma siitä tietää. Kukkanen
 toisensa jälkeen tuntee tuulen lämmön
 ja luomet avaa. Valo kiirehtii
 kasteisen nurmen yli, loihtien
 helmiksi hohtaviks yön kynelet –
 maan loistollansa kaunistaa ja päärmää
 kultaisin reunoin pakenevat pilvet –
 kultailee palmunlehvät, jotka sille
 kuiskaavat tervehdyksen. Aukioon
 se metsässä ampuu kultanuoliaan –
 sipaisee virtaa taikasauvallaan,
 sen loihtii rubiineiksi säihkyviksi –
 lehdossa antiloopin kohtaa lempeän
 ja virkkaa: 'Nyt on päivä!' Koskettaa
 pesissä siipiin kätkeytyjä päitä
 ja kuiskaa: 'Lapset, nouskaa kiittämään
 jo päivää!'

Silloin virittävät linnut
 ylistyskuoron: satakieli soittaa
 hopeisin huiluin, bulbulin soi virsi,
 ja rastas huutaa 'huomentaan', ja kilvan
 kolibrit sirkuttavat kiirehtien
 hunajan hakuun ennen mettiäistä.
 Variskin vaakkuu, kirkuu papukaija,
 kupariseppä viheltää, ja kyyhky
 ikuista lempeänsä kukertaa.

Niin! – Niin on pyhä tämä Voiton aamu,
 lähellä jotta sekä kauempana
 koteihin tulvii tuntematon rauha.
 Piilottaa teurastaja veitsensä,
 takaisin ryöväri tuo ryöstämänsä
 ja täyden summan rahanvaihtajakin
 suorittaa kolikoita. Kaikki häijyt
 sydämet muuttuu ystävällisiksi
 ja lempeät käy vielä lempeemmiksi.

Näin aamunkoitto pyhä kautta maan
 vuodatta siunausta. Kuninkaat
 sotaisan taistelunsa keskeyttävät,
 hypähtää sairaat tuskain vuoteilta

iloissaan, toiset kuolemaa jo tehden
 hymyilee, niin kuin tietäisivät, että
 tää onnen aamu oli koittanut
 Valosta Idän porttein tuolla puolen.

Jasôdharan myös sydän murheentäysi,
 kun prinssin vuoteella hän yksin istuu,
 suloisen olon tuntee yllättävän,
 kuin ei vois erehtyä rakkaus,
 vaan viimein täytyy riemuun päätyä
 niin suuren surun.

Maailma niin on
 iloissaan – tosin tietämättä miksi –
 ylitse jotta taajain erämaiden
 kajahtaa riemulaulut, kuuluu kuiske
 ruumiittomien pretain, bhûtojen,
 kun Buddhan läheisyyden aavistavat;
 'Se täytetty on!' kaikuu ilman halki
 deevojen huuto; kansa ihmeissään
 kaduilla Valon virtaa ihailee,
 ja papit virkkaa: 'Jotain valtavaa
 on tapahtunut!'

Vesissä ja maalla
 eläinten kesken tuona päivänä
 vallitsee sopu: Hirvi täplikäs
 pelotta astuu laitumella, missä
 imettää tiiker'emo pentujaan,
 ja vuohen kanssa leopardi rinnan
 juo lammikosta. Kalliolla leikkii
 jänikset, missä laiskotellen kotka
 nokallaan suorii siipisulkiaan.
 Paisteessa loikoo käärme kiiltelevä
 kitaansa myrkkyhampaat piilottaen,
 ja haukka rauhan antaa peipposelle.
 Jäälintu tirkistelee torkkuen,
 kun kalat leikkivät, ja perhoslaumat
 parveilee ympärillä oksan, jolla
 makailee valpas mettiäistensyöjä.

Herramme henki siten vallitsee
 ihmisten yllä sekä eläinten,
 kun alla Bôdhi-puun hän vielä istuu
 mietteissään Voiton kunniassa, jonka
 puolesta kaikkien on saavuttanut
 valaisemana Valon, joka on
 kirikkaampi päivääkin.

Nyt nousee hän

ilosta loistavana, voimakkaana
ja haastaa valtavalla äänellä
kaikille ajoille ja maailmoille:

*'Niin moni asumus
mua pidätteli – aina etsivää
tään aistivankilani tekijää.
Niin täynnä tuskaa oli taivallus!*

*Vaan kas,
sa mestari tään linnan taidokas!
Nyt tunnen sun. Et koskaan mulle saa
kohottaa tuskain vankilaa;*

*et nostaa kurkihirttä petosten,
et perustusta savimuurien.
Nyt talos sortui, katto romahti!
Sen Harha muotoili!
Vapaana voin nyt Valoon vaeltaa.*

SEITSEMÄS KIRJA

Suddhōdana kuningas murheissaan
 nuo vuodet pitkät vietti ruhtinaiden
 seurassa, ikävöiden poikansa
 puhetta kuulla sekä häntä nähdä;
 ja myös Jasōdharakin vietti kaikki
 nuo vuodet puolisonsa leskenä –
 tuon vielä elävän – ja oli vieras
 ilolle kaikelle. Muta aina viesti
 kun jostain erakosta tiedon toi,
 etäällä jossakin jonk oli nähneet
 kamelinpaimenet tai kauppamiehet,
 eksyttävillä teillään retkeilijät,
 kuningas laittoi sinne tiedustelijat:
 ne palasivat tuoden sanoman
 monesta viidakkojen asujasta
 kodittomasta; mutta mitään ei
 hänestä, joka oli loistavan
 Kapilavastun kruunu, ylpeys
 ja toivo kuninkaan ja suloisen
 Jasōdharan sydämen kallein aarre –
 pois lähtenyt ja hänet unhottanut,
 toiseksi muuttunut ja ehkä kuollut.

Vasanta-aika juur on koittanut:
 loistossaan uudessa on mangopuu,
 ja maa saanut vaipan keväisen.
 Eräänä päivänä nyt puistossaan
 prinsessa istuu luona virran, jonka
 hiljainen kalvo, lootusrantainen,
 heit onnen aikaan oli kuvastellut,
 kun istuivat he käsi kädessä
 ja huulet yhtyneinä. Vaan nyt on
 kyynelten kuihduttama silmäluomi
 Jasōdharan, on poski painunut,
 suun sulo kaari surun taivuttama,
 ja hiusten loiste nyt on hunnun alle
 tarkasti kätkeyty kuin leskivaimon:
 ei yhtään koristusta yllään näy,
 ei kannattele hohtokivisoljet
 rinnoilta hänen surupukuaan,
 jok on niin vaatimaton, valkoinen;
 hitaasti nousee nyt tuo hento jalka,
 joll ennen oli kauriin nopeus,
 kun kuului prinssin ääni kutsuen.
 Nuo silmät – nuo lemmenoisohdut, jotka

niin oli säihkyneet, kuin itse päivä
 paistaisi synkimmässä pimeydessä
 valaisten öistä rauhaa hehkullaan –
 harhailee himmenneinä, määrää vailla
 ja tuskin huomaa kevään saapumista,
 kun peittää niitä silkinhienot ripset.
 Kädessä hällä helmin kirjaeltu
 Siddhârtan vyö on – muisto yöstä siitä,
 niin katkerasta, jolloin pois hän lähti.
 (Oi, milloin rakkaus on rakkaudelle
 niin julma ollut, paitsi kuolemassa?)
 Toisella kädellänsä taluttaa
 hän pientä lasta, kaunista kuin päivä,
 Siddhârtan poikaa, lemmen panttia,
 nimeltään Rahula – nyt seitsemän
 jo vuotta vanhaa, joka hyppelee
 äitinsä rinnalla niin riemuiten
 nähdessään kukkain puhkeavan maasta.

Näin kiertävät he lootuslammikoita,
 ja iloisesti nauraa Rahula,
 kaloille riisiä kun heittelee.
 Suruisin katsein äiti tarkastaa
 nopeiden kurkilaumain lentoa
 ja huokaa: 'Oi, te vaeltavat linnut,
 jos sinne lentänne, missä on
 piilossa Herrani, niin kertokaa:
 Jasôdhara on kuolemaisillaan
 kaihosta saada sanan hältä kuulla,
 kätensä kosketuksen tuntea!'

Kun siinä leikitään ja huokaillaan –
 laps äitineen – niin saapuu neitonen
 linnasta tuoden tiedon: 'Ruhtinatar!
 Kaks kauppamiestä Hastinpûrista
 on tullut eteläisen portin kautta,
 Tripusâ toinen on ja Bhalluk toinen,
 molemmat arvokkaita miehiä.
 Etäisen meren rannoilta he toivat
 kansoilta kaukaisilta runsaat aarteet:
 on siinä kankaat kultakuvioiset
 ja miekat terin kullan hohtavaisin,
 hopeiset maljakot ja norsunluiset
 koristeet monet, mausteet kaikenlaiset
 ja lääkkeit, linnut meille tuiki oudot.
 Mut tuo on kaikki arvotonta, sillä
 he ovat nähneet hänet, Herrasi
 ja meidän Herramme, maan kaiken toivon,
 Siddhârtan! kasvoista niin kasvoihin.
 He polvistuivat hänet nähdessään

ja uhrasivat hälle lahjojaan.
 Hänestä tullut on tuo ennustettu
 viisaiden Opettaja, jumaloitu,
 maailman pyhä, ihmeellinen Buddha,
 tuo vapahtaja, joka sanojensa
 sulolla pelastaa voi ihmiset
 ja säällillensä taivaskorkealla.
 Hän tänne saapuu – miehet sanovat.'

Kuin Gunga kuohuu, kun on lähteillä
 sulanut vuorten lumet, siten kuohuu
 suonissa virrat ruhtinattaren;
 hän nousee nyt, lyö yhteen käsiään
 ja nauraa, silmät kylpein kyynelissä.
 'Oi, joutukaa!' hän huutaa, 'joutukaa
 ja tuokaa kauppiaat mun purdalleni!
 Nyt korvani kuin huulet janoiset
 halaavat viestejänsä siunattuja –
 siis tuokaa heidät joutuin! Ja jos totta
 he haastavat, niin tahdon täyttää vyönsä
 aarteilla, joita itse kuninkaat
 vois kadehtia. Myös te, neidot, ootte
 ansainneet lahjanne, jos tulkita
 voi lahjat sydäntäni kiitollista.'

Siis saapuu huvilinaan kauppiaat
 upeita käytäviä, jotka täynnä
 on linnan neitosia – kulkevat
 hiljaisin askelin ja paljain jaloin
 ja hämmästellän hovin loistavuutta.
 Kun purdan äärelle he saapuvat,
 niin kuulevat he äänen soinnukkaan,
 kun lempeästi värähdellen soi
 se kiihkeätä kaipausta: 'Siis
 olette kaukaa tulleet, hyvät herrat,
 te ootte nähneet siellä Herrani –
 ja häntä palvoneet, kun tullut on
 hänestä Buddha, pyhä, jumalainen
 ihmisten pelastaja, ja hän saapuu
 siis tänne! Puhukaa! Jos näin on laita,
 olette kaikki tervetulleet tänne,
 oi, rakkaat ystävät!'

Tripuşa vastaa:
 'Olemme nähneet pyhän Mestarin,
 oi Ruhtinatar! kumartuneet maahan
 jalkainsa juureen, sillä hän, jok oli
 kadonnut Prinssinä, nyt suuremp on
 kuin kuningasten Kuningas. Hän on
 rannalla Phalgun, alla Bôdhi-puun

maailman pelastuksen saavuttanut,
 hän, kaikkien ystävä ja hallitsija –
 sun ennen muita, jalo Valtiatar;
 sun kyyneleesi lohdutuksen tuovat
 sanassa Mestariimme maailmalle.
 Hän hyvin voi, on vapaa kaikesta
 pahasta, sekä yläpuolella
 on kärsimysten, niin kuin Jumala:
 hänessä loistaa Totuus kirkastunut.
 Ja kun hän kaupungista kaupunkiin
 näin kulkee saarnaamassa Rauhan tiestä,
 sydämet kaikki häntä seuraavat
 kuin lehdet, jotka tuuli yhteen tuo,
 tai niin kuin lampaat seuraa miestä, joka
 laitumet tuntee. Itse kuuntelimme
 puhetta noiden ihmeellisten huulten
 ja häntä palvoimme myös Gâjan luona
 Tšîrnikan lehdossa. Hän tulee tänne
 jo ennen sateen saapumista.'

Ilosta tuskin voi Jasôdhara
 vastausta antaa: 'Jalot ystävät,
 parhaita uutisia koska toitte,
 niin käyköön teille hyvin nyt ja aina!
 Vaan tiedättekö, kuinka tapahtui
 tuo suuri asia?'

Nyt Bhalluk kertoo,
 laaksossa mitä kansa tiesi yön
 tuon hirvittävän taistelusta, jolloin
 pahuuden henget pimensivät ilman,
 ja tulvat kuohui, vavahteli maa
 vihasta Mâran; sitten kuvaa hän
 sen aamun ihanuutta, jolloin Herra
 riemuitsi voitostansa alla puun.
 Vaan monta päivää, jatkaa hän, tuo voitto –
 vapaaksi päästä epäilysten suosta
 Totuuden turvaisille kallioille –
 tuo kallis aarre, oli Mestarin
 sydämen huolena. Näät, ihmiset –
 näin Buddha mietti – jotka rakastavat
 synneissä elää, kiinni riippuen
 aisteista pettävästä sekä juoden
 lähteistä tuhansista eksytystä,
 sokeina kietoville ansoille
 ja vailla voimaa murtaa kahleitaan –
 sellaiset kuinka voisi oivaltaa
 Nidânaa kahtatoista, Lakia
 kaikille pelastuksen tuottavaa,
 kun heille vieraalta se näyttää, niin

kuin häkkilinnulle on usein ovi,
 jok aukaistu on sille vapauteen?
 Tuo kallis voitto siis ois mennyt meiltä,
 jos Buddha, vailla ymmärtäjää täällä,
 tien löydettyään oisi katsonut
 sen liian vaikeaksi kuoleville
 ja yksin, ilman seuraajaa ois jäänyt;
 vaan säälässään jäi Herra miettimään.
 Samalla kuului huuto ankara,
 kuin maa tää voihkinut ois tuskissaan:
'Nasjami aham bhâ nasjati lôka!'
Varmasti minä olen kadotettu
ja luomakunta! Ääni vaikenä,
 ja sitten kuului nöyrä huokaus,
 hiljaisen länsituulen siivittämä:
'Sru ja tâm Dharma, Bhagavat!' *Oi, Korkein,*
ilmoitetuksi suo sun Lakis tulla!
 Hengessään näki koko ihmiskunnan
 nyt Mestari: ne, jotka kuulivat,
 ja joiden aika viel ei ollut kuulla –
 kuin päivä kultaa lootuslammikon
 ja huomaa, lämmöstänsä mitkä umput
 jo aukee ja mitkä eivät vielä
 voi juuristansa nousta ylöspäin.
 Ja jumalainen haastoi hymyillen:
 'Niin, minä ilmoitan sen! Jokainen
 ken kuulee, hän oppikoon tään Lain!'

Hän sitten – kertovat he – oli tullut
 ylitse vuorten Benaresiin, missä
 hän antoi Viisi uutta opetusta
 ja näytti, kuinka syntymä ja kuolo
 on voitettava; kuinka ihmiselle
 ei muuta löydy kohtaloa kuin
 tekonsa, muut ei helvettiä kuin
 mink itse luo; ja kuinka mikään taivas
 ei liian korkea oo sille, joka
 himonsa sammuttaa. Ja päivä tuo
 se viidestoista oli Vaišja-kuuta,
 ja tuona yönä oli täysikuu.

Rišeistä ensin Neljä Totuutta
 omisti Kaundinja ja astui Tielle,
 ja sitten Bhadraka ja Asvadžit,
 Basava, Mahânâma; siellä myös
 sain prinssi Jasad viidenkymmenen
 ja neljän ylimyksen kera kuulla
 Mestarin siunattua opetusta,
 jalkainsa juuressa kun istuivat;
 nuo kaikki sitten seurasivat häntä.

Näät, heidän sydämensä täytti rauha
ja tieto uuden ajan koitosta,
kuin nurmi kukoistukseen puhkeaa,
kun vesi tulvii hiekkaerämaahan.

Nuo kuusikymmentä – he kertovat –
lähetti Herramme, nuo täydelliset
hyveissä, vapaat himoista, he jotta
neuvoisi Tietä; Pyhä itse lähti
pois etelään nyt hirvipuistosta
ja Isipatanista Jaštiin päin,
kuningas Bimbisâran valtakuntaan;
myös siellä monta päivää puhui hän,
ja Bimbisâra sekä kansa uskoi
ja oppi Lakia ja henkisen
elämän ymmärrystä; Mestarille
hän antoi lahjan vapaan – valellen
käsille Buddhan vettä – bambulehdon,
nimeltä Veluvana, luolineen,
virtoineen, vilpoisine aukioineen;
myös sinne pystytti hän patsaan, johon
seuraavat sanat oli kirjoitettu:

'Elossa mik on kestävä,
Tathâgata sen selittää;
murheesta mikä vapahtaa,
Herramme meille opettaa.'

Ja siinä puistossa – he kertovat –
kokoutui paljon kansaa, jolloin Buddha
opetti viisaasti ja voimakkaasti
ja voitti kuulijoiden sydämet:
yhdeksänsataa otti keltavaipan –
sellaisen, jota käyttää Mestari –
ja julistaa nyt hän Lakiaan.
Vaan loppu saarnastansa kuului näin:

*Sabba pâpassa akaranan;
Kusalassa upasampadâ;
Sa tšitta parijodapanan;
Etan Budhânusâsanan.*

Välttää töitä huonoja;
tehdä hyvää kaikkea;
puhdas olla mieleltään;
Buddha antaa neuvon tään.

Kun kertomuksensa he päättävät,
niin ruhtinatar heidät palkitsee
lahjoilla, sekä kiitoksilla, jotka

saa himmenemään kaikki hohtokivet.
 'Vaan mitä tietä', tiedustelee hän,
 'Herrani saapuu?' Vastaa kauppariehet:
 'Jôdžanaa kuusikymmentä on sieltä
 muureilta Radžagrihaan, josta tie
 vie pitkin Sonaa – yli vuorten tänne.
 Härkämme käyvät kossaa kahdeksan
 hitaasti päivittäin: näin meni meiltä
 kuukausi matkaan.'

Vaan tään kun kuulee kuningas, niin hän
 varustaa tielle hoviherroistaan
 yhdeksän lähettä, jokaisen
 erikseen pojallensa kertomaan:
 'Suddhōdana, sun isäs, seitsemän
 on vuotta pitkää ikävöinyt sua
 ja siksi valmis on jo roviolle;
 ei lakannut hän etsimästä sua.
 Nyt pyytää hän sua kotiin kruunus luo
 ja kansas luo, sua kaipaavan, tai muutoin
 hän kuolee kasvojasi näkemättä.'
 Jasôdhara myös matkaan lähettää
 yhdeksän ratsumiestä viemään viestin:
 'Rahulan äiti, huonees Valtiatar,
 sun kasvojasi halaa nähdä, kuin
 kuukukan sydän yöllä aukeava
 ikävöi kuuta, ja kuin valkoinen
 asôkan nuppu vuottaa naisen jalkaa:
 jos löysit enemmän kuin kadotit,
 hän siitä pyytää osansa ja myös
 Rahulan osan, mutta ennen muuta
 vain itse sinut.'

Siis nuo Sâkjan herrat
 kiiruhtaa matkaan; mutta sattuu, että
 jokainen heistä astuu bambulehtoon,
 kielellään sanat, sillä hetkellä,
 kun Buddha Lakiansa opettaa,
 ja häntä kuunnellessaan kukaan heistä
 ei muista puhua, ei ajatella
 tuot asiaa, ei kuningasta eikä
 murheessa vuottavaa Jasôdharaa.
 Hurmaantuneena katsoo jokainen
 vain Mestariin, ja sydämeensä tunkee
 syvälle säälintäysi puhe tuo,
 niin voimakas, niin puhdas, täydellinen,
 pyhiltä huuilta kumpuava.
 Ja katso! niin kuin mettiäinen pyrkii
 pesäänsä, mutta huomaa môgrankukat
 ja tuntee niiden tuoksun suloisen –

hunajataakka vaikka on jo täysi,
 ja vaikka saapuu yö ja sade uhkaa –
 se siit ei piittaa, sillä välttämättä
 sen täytyy laskeutua kukkasille
 ja huumautua niiden nektarista –
 niin viestin tuojat Buddhaa kuullessaan
 kiireisen asiansa unhottavat
 ja muusta huolimatta liittyvät
 Mestarin seuraan.

Silloin kuningas
 Udajia pyytää, leikkitoveria
 Siddhârtan, uskollista, ylhäisintä
 hovinsa miestä, lähtemään. Ja hän
 puuvillaa maahan pudonnutta ottaa
 ja sillä tukkii korviensa aukot:
 näin välttää vaaran hän ja ilmoittaa
 kuninkaan sanoman ja puolison.

Nöyrästi Herra päänsä taivuttaa
 ja lausuu ääneen, jotta kuulee kaikki:
 'Varmasti lähden! Sillä sitä vaatii
 velvollisuuteni ja tahtoni.
 Jokainen meistä kunnioittakoon
 elämän antajia, jolloin keinot
 saavuttaa voimme siihen elämään,
 miss ei oo kuolemaa, vaan muutos varma
 Nirvânaan siunattuun – jos täyttänette
 Lain, joka poistaa erheet entiset,
 rakkauden töillä, ja jos enää ette
 tee uutta syntiä. Siis Kuninkaalle
 ja Ruhtinattarelle viekää sana, että
 matkalle sinne lähden viipymättä.'

Kun tästä tieto saapui kansalle,
 Kapilavastu sekä lähiseutu
 valmistui prinssiänsä kohtaamaan.
 Eteläportin viereen pystytettiin
 upea telttä, jota kannattivat
 pilarit, kukkasilla köynnöstellyt,
 silkistä oli seinät vihreän-
 punaiset sekä kultakuvioiset.
 Tiet nim-, ja mango-oksin peiteltiin
 ja mussukeista täysinäisistä
 valeltiin sandaali- ja ruusuvettä
 pölyiseen maahan; liput liehuivat.
 Ja määräluku elefanteja –
 joill oli hopeiset houdahit
 ja torahampaat kultahuotraiset –
 vastassa vuotti kahluupaikalla.

Kun sitten rummut ilmoittaisivat:
 'Siddhârta saapuu!' silloin hoviherrat
 ratsuiltaan käyvät kumartamaan häntä,
 ja neidot laulaen ja karkeloiden
 sirottaa kukkasia, jotta ratsu
 Siddhârtan kahlaa polviansa myöten
 ruusuissa sekä tuoksuyrteissä,
 ja kaupungissa raikuu soitto, riemu.
 Näin määrättiin. Ja aamu aamun jälkeen
 terotti korviaan jokainen,
 jo eikö kuuluis rummun ääni, joka
 tois julki tiedon: 'Nyt hän lähestyy!'

Myös silloin ratsasti Jasôdhara
 innoissaan, ollaksensa ensimmäinen,
 kaupungin muurin luokse, sinne, missä
 yleni juhlateltoa. Vieress aivan
 hymyili siellä kaunis yrttitarha,
 Nigrôdha niminen ja palmuviuhkain
 vihreiden varjostama. Äsken juuri
 se oli siistitty ja huoliteltu
 sen käytävät ja kukkapenkereet;
 sen äärtä kulki eteläinen tie:
 toisella puolen puisto kukkineen,
 toisella majat esikaupungin
 ja niissä kansa halpasäätyinen –
 tuo kärsivällinen ja köyhä, jonka
 jo varjo saastuttaa voi kšatrijan
 ja Brahmân papin. Mutta myöskin siellä
 valppaina oltiin odottelemaan:
 he nousivat jo aamunkoitteessa
 ja tähyilevät, puihin kiiveten,
 kuullessaan elefantin huutavan
 tai rummun äänen kaukaa temppelistä.

Vaan häntä kun ei vielä kuulunut,
 he valmistivat vaatimattomasti
 prinssille iloa: he lakaisivat
 majansa porraskivet, liputtivat
 ja pystyttivät kauniit riemukaaret
 lehvistä, kiillottivat Lingamin
 ja riemukaaren lehvät kuihtuneet
 tuoreiksi aina vaihtoivat ja innoin
 matkailijoilta tiedustivat, eikö
 Siddhârtasta jo jotain kuulunut.

Kaihoisin katsein huomaa kaiken tään
 prinsessa, tähystellen heidän laillaan
 etelään johtavalle tasangolle,

ja altis on, kuin hekin, kuulemaan,
 tiedottaa voisko jotain kulkijat.
 Ja tapahtuu, hän että huomaa miehen
 hitaasti lähestyvän tietä pitkin,
 pää ajeltuna, hartioillaan viitta
 keltainen, vyötetty kuin erakolla,
 ja kädesssä savimaljakko,
 melonin muotoinen: sen ojentaa
 nöyrästi mies tuo joka ovella
 ja kiittää lempeästi antimesta;
 vaan miss ei anneta, hän sieltä kääntyy
 myös yhtä lempeästi.

Kaksi muuta
 vaipassa keltaisessa seuraa häntä.
 Vaan maljan kantaja on muodoltaan
 niin ylhäinen, niin kunnioitettava
 ja vaikuttaa kuin täysi valtias,
 niin että kaikki almunantajat
 on hämmästyksen lyömät nähdessään
 tuon katseen pyhän sekä hurskaan muodon.
 Ja toiset lankeavat polvilleen,
 ja toiset kiiruhtavat noutamaan
 enemmän antimia, köyhyyttänsä
 vain surren – kunnes vähitellen miehet
 ja vaimot, lapset yhteen liittyvät
 seuraamaan häntä hiljaa kuiskaillen:
 'Ken on hän? Milloin Riši näyttänyt
 on tuollaiselta?' Mutta kun hän saapuu
 lähelle telttaa, silloin silkkiverho
 avautuu, katso! hunnutonna aivan
 Jasôdhara on siinä huudahtaen:
 'Siddhârta! Herra!' Silmät kyynelten
 vallassa lankeaa hän maahan jääden
 herransa eteen siihen nyyhkyttäen.

Vaan myöhemmin, kun valtiatar tuo
 Jalolle Tielle oli astunut,
 kysyttiin kerran Mestarilta, miksi
 hän – Buddha, lupauksen tehnyt,
 kahleista himon täysin vapautunut
 ja naisen käden kosketuksesta –
 syleillä salli itseänsä naisen,
 niin Buddha lausui: 'Puhdas rakkaus
 suvaitsee rakkautta alhaisempaa
 näin nostaakseen sen rauhaan korkeaan.
 Vapaaksi päässyt älköön kiusatko
 sieluja sidottuja kerskaamalla
 vapaudestansa. Ootte vapaat, jotta
 viisaasti, sävyisästi rauhastanne

te muille antaisitte. Tarvitaan
 näät kolme aikakautta vaivantäyttä
 vapaaksi Bodhisattva saattamaan,
 jok auttaa tahtoo synkkää maailmaa:
 On ensimmäinen niistä Päätös,
 ja toinen Pyrkimys, ja Kutsumus
 on kolmas. Katso! Minä elin kerran
 Päätöksen aikaa, hyvää harrastin
 ja etsin viisautta; mutta katse
 mull oli suljettuna. Laskekaa
 risiiniöljylampun tuon siemenet
 – on yhtä monta sadeaikaa siitä
 jo vierinyt, kun olin kauppias
 Ram – rannikolta, joka etelässä
 on vastapäätä Lankaa, helmimaata.
 Jasôdhara jo siihen aikaan eli
 kylässä meren luona vaimonani –
 nimensä Lukšmi oli, vaimo yhtä armas.
 Nyt muistan, kuinka silloin matkustin
 pois ansioita saamaan, sillä koti
 tuo oli köyhä, kovin vaatimaton;
 mut itkien hän pyysi, että jäisin,
 en antautuisi moisiin vaaroihin
 merellä, maalla. – Kuinka rakkaus,
 hän vaikeroi, voi jättää rakastetun? –

'Vaan rohkein mielin saavuin salmen rantaan
 ja jälkeen myrskyjen ja ponnistusten,
 yön pimeydessä, päivän helteessä
 kamppailen kanssa meren hirviöiden,
 aallosta sieltä helmen sukelsin –
 niin kuultavan kuin kuu, niin loistavan,
 jonk ostaaksensa saisi kuninkaat
 tyhjentää aarraitat. Riemuiten
 taas käännyin kotikumulleni. Mutta
 vallitsi silloin yli kaiken maan
 ankara nälkä. Vaivoin saavutin
 nälästä uupuneena kodin uksen,
 tuo kallis aarre kätkettynä vyöhön.

'Vaan siellä ei ollut ruokaa: kynnyksellä
 makasi äänetönnä hän, jonk eestä
 näin olin ponnistellut kaikin voimin –
 nälästä oli puolikuollut hän.
 Kauhusta riensin ulos huutaen:
 – Kenellä leipää on, niin hälle annan
 kuningaskunnan hinnan elämästä!
 Lukšmille leipää tuokaa vain, niin saatte
 tään helmen hohtavan! Toi joku silloin
 viimeiset hirssinsä – noin kuusi naulaa –

ja sieppas multa aarteen ihanan;
 vaan Lukšmi tointui sekä huokas näin:
 – Siis totisesti sinä rakastat!
 Tuoss elämässä helmet uhrasin
 lohduksi sydämen ja sielun siis.

'Nää helmet puhtaat – saalis viimeinen –
 syvemmästä aallosta on voittamani,
 Nidânaa kaksitoista – Hyvä Laki –
 niit ei voi myydä, iki hohtavia,
 vapaasti annetaan nuo ihanat.
 Nää, niin kuin Merun vuori rinnalla
 on pesän, jonka haali muurahaiset,
 ja niin kuin kaste kauriin jalan alla
 on verrattuna mereen äärtä vailla,
 niin oli aarre tuo tään nykyisen
 lahjani rinnalla. Näin rakkaus –
 verkosta himon kun se vapautui –
 sydämen heikon puoleen taipua
 voi viisaudella; siten astunut
 Jasôdharan on jalka rauhan tielle
 ja onneen lempeästi ohjattuna.'

Kuningas kuullessaan, Siddhârta kuinka
 lähestyy hiukset ajeltuna, yllä
 kerjäläismunkin vaatimaton vaippa,
 ojentaen kuppiansa saadakseen
 alhaisten sudrain atriasta jätteet,
 niin suuttumus ja suru karkottaa
 rakkauden hänen rinnastansa: kolme
 hän kertaa sylkäisee ja raastaa
 valkoista partaansa ja lähtee matkaan
 hovinsa peljästyneen saattamana.
 Hän sotaorhin selkään synkin otsin
 hypähtää, iskee kylkeen kannukset
 ja ryntää vimmoissansa katujen
 ja kujain kautta, jotka ovat täynnä
 hämmästyntä kansaa; tuskin tuo
 huudahtaa ehti: 'Maahan! Kuningas!'
 kun ratsujoukko ohitse jo ravas.

Kun kääntyy ratsut muurin kulmassa,
 mist eteläisen portin voipi nähdä,
 ne törmää yhteen siinä kansan kanssa:
 väkeä virtaa joka puolelta,
 tie kunnes täys on tunkeilevaa kansaa.
 Se seuraa häntä, jonka tyyni katse
 nyt kohtaa silmät vanhan kuninkaan.
 Samassa lauhtuu isän suuttumus,
 kun Buddha luo nuo silmät lempeät

tuot otsaa synkkää kohti; sitten Buddha taas maahan katsoo, vaipuu polvilleen ylevän nöyränä. Niin armast on poikansa jälleen nähdä, huomata kruunaavan hänen päätään loiston tuon suuremman, kuin on mikään arvo mainen, tuon kuninkuuden, joka saattoi kaikki hartaasti, hiljaa häntä seuraamaan.

Kuningas silti puhkee lausumaan:
 'Tällaista onko loppu, että suuri Siddhârta saapuu valtakuntaansa kuin varkain, ajeltuna, yllään rääsyt, jalassa sandaalit ja kerjäten sudroilta ruokansa – hän, joka eli kuin jumalat? Oi, poika! – Perillinen tään vallan sekä kuninkaiden, joiden vain tarvis oli lyödä kättä yhteen saadakseen kaiken, mitä maa voi antaa tai into palveleva hankkia – siis arvos mukaisesti miks et tullut keihäiden välkkyessä, ratsaiden ja jalkamiesten ympäröimänä? Tien varrell oli leiri sotilaineen, porteilla vuotti koko kansa sua.

'Miss olet viipynyt nää murheen vuodet? On taattos kruunupäinen surrut sua, ja vaimos elänyt on niin kuin lesket: hyljännyt ilot, koskaan kuullut ei säveltä laulun, ääntä soittimen; ei juhlapuvussaan hän ollut ennen kuin vasta nyt, kun kultaviitassaan tervehtii puolisoa, joka saapuu vaipassa keltaisessa kurjan munkin. Oi, poika! Miksi kaikki tämä?'

'Isä!'
 nyt kuuluu vastaus: 'Näin tapa on mun suvussani.'

Virkkaa kuningas:
 'Sukusi tunki valtiasta sata jo Mahâ Sammâtista asti, mutta ei moista tapaa.'

Lausuu Mestarimme:
 'Suvusta kuolevaisten en nyt haasta, vaan näkymättömästä – Buddhista niin entisistä kuin myös tulevista,

ja niihin kuulun: mitä teki nuo,
 teen minä myös. Nyt mikä paljastuu,
 myös sattui ennen, että Kuningas
 portillaan sotapanssarissa kohtas
 poikansa, Prinssin, asuss erakon
 ja että rauhallisna, rakkaudesta,
 jok yli kuninkaiden mahdin on,
 valittu vapahtaja maailman
 nöyrästi polvistui – kuin minä nyt –
 ja maksamalla velkaa hellyyden
 näin rakkaudella silloin tarjoaa
 hedelmän ensimmäisen aarteestaan –
 kuin minä nyt.'

Kuningas hämmästy
 ja kysyy: 'Minkä aarteen?'

Mestariimme
 kuninkaan käteen tarttuu lempeästi
 ja jatkaa ruhtinattaren ja taaton
 välissä matkaa kansan riemuitessa.
 Hän silloin haastaa asioista, jotka
 voi johtaa rauhaan sekä puhtauteen:
 Neljä Totuutta, jotka kätkee
 viisauden kaiken, niin kuin meren rannat
 voi ympäröidä meren; Kahdeksasta
 Säännöstä, joiden mukaan jokainen –
 hän olkoon kuningas tai orja – käydä
 Täydellisyyden Tielle voi, jos tahtoo.
 On sillä Tiellä Neljä Astetta,
 Kahdeksan Käskyä: jos niitä seuraa,
 niin pelastaa ne ylhäisen ja halvan,
 niin oppineen kuin oppimattoman
 ja vanhan niin kuin nuoren, miehen, naisen
 pyörästä elämän tään aikanaan
 siunattuun Nirvânaan.

He saapuvat
 palatsin luo, ja ahmii kuningas
 jo kirkkain otsin voiman sanomaa
 kädessään kantain Buddhan kerjuumaljaa;
 katseessa suloisen Jasôdharan
 nyt loistaa uusi valo, joka kuivaa
 lämmöllään hältä kaikki kyynelät.
 Tuon yönä astuvat he Rauhan Tielle.

KAHDEKSAS KIRJA

Kohânan rannalla on laaja niitty,
 Nagaran luona; härkävaunuissa
 on viiden päivän matka Benaresin
 temppelistä sinne, ensin itään päin
 ja sitten pohjoiseen. Himalajan
 ylhäiset huiput vartioivat paikkaa
 alati kukkivaa, ja sitä vyöttää
 vihannat lehdot, joita virkistää
 tuon virran kirkkaat aallot. Pehmoiset
 on siellä pengermät ja tuoksuntäydet
 sen siimekset, ja yli seudun kaiken
 vallitsee tänään vielä pyhä rauha.
 Ja illan tuuli hiipii viidakon
 ylitse hiljaa, yli louhittujen
 punaisten paasiröykkiöiden, joiden
 välissä kiemurtelee viikuna-
 puunrungot juurineen, ja niitä
 verhoilee lehtiharsot sekä ruohot.
 Luikertaa esiin kimaltava käärme
 tuon setrirakennuksen raunioista,
 madellen kuvioilla marmorin;
 vilahtaa sisilisko poikki permannon,
 joll astelivat ennen kuninkaat;
 synnyttää kettu poikasensa valta-
 istuinten sortuneiden alle; niin –
 vain vuoret, virta, rinteet vihannat,
 suloinen ilma täällä on kuin ennen.
 Muu kaikki mennyt on kuin elämän
 värikkäät kangastukset katoovaiset.

Tääll oli muinoin kaupunki tuo kuulu
 Suddhâdanan ja kumpu, jolla kerran
 hohteessa illan, päivän painuessa
 Herramme Buddha istui opettaen
 Lakia omaistensa keskuudessa.
 Pyhistä kirjoista te voitte nähdä,
 tääll että oli silloin Mestarin
 kokouspaikka – vanha huvipuisto,
 miss oli suihkulähteet, lammikot,
 pilarikäytävät ja ruusuiset
 pengermät – ympärillä siellä täällä
 värikkäät huvimajat, palatsit.

Tääll istui ylevänä Mestarinme,
 hartaasti seurasivat kuulijat

saadakseen kuulla viisautta, joka
 on Aasiamme tehnyt lempeäksi:
 sen todistaapi tänään neljäsataa
 miljoonaa sielua. Hän siinä istui
 kuninkaan oikealla puolella,
 ja ympärillä oli Säkja-herrat,
 Ananda, Devadatta – koko hovi;
 takana seisoj Serijut, Mugallan,
 tuon joukon hurskaan, keltavaippaisen
 päämiehet.

Polviensa välissä
 hän piti Rahulaa: sen lapsensilmät
 hymyillen katsoi, täynnä ihastusta
 isänsä juhlallisiin kasvoihin.
 Ja Buddhan jaloissa Jasôdhara
 suloinen istui, sydântuskastaan
 vapautuneena: hengessään hän näki
 rakkauden uskollisen, jok ei riipu
 tunteista hetken, näki elämän
 sellaisen, jok ei tiedä vanhuudesta,
 viimeisen kuoleman – sen siunatun,
 kun kuolema on kuollut – näki voiton
 yhteisen – Buddhan sekä oman. Kädet
 hän laske Buddhan käsiin, peitti sitten
 keltaiseen vaippaan oman hopeisen
 pukunsa, joka olkapäitä verhos,
 ja turvautui tuon läheisimmän rintaan
 hänelle maailmassa, hänen, jonka
 sanoja vuotti kolmet maailmat.

En kertoa voi edes osittain
 opista ylhäisestä, joka virtas
 huulilta Buddhan; myöhään syntyneenä
 kirjoitan, mutta minä rakastan
 ihmisten rakastajaa, Mestaria,
 ja siksi kerron tämän tarinan.
 Viisaaksi tiedän hänet, vaan en taida
 puhua muuta, kuin on kirjoissamme.
 Pois pyyhkinyt on paljon niistä aika
 ja siitä muinaisesta tiedosta,
 jok oli kerran uusi, innostava
 ja valloittaa voi mielet kaikkien.
 Jotakin tiedän siitä ihanasta
 puheesta, jonka Buddha piti tuona
 iltana lempeänä Intian.

On kirjoitettu myös – sen tiedän – että
 enemmän oli kuulijoita siinä,
 kuin mitä nähdä voitiin, monen monta

miljoonaa enemmän. Näät kaikki deevat
 ja kuolleet kiiruhtivat sinne, kunnes
 tyhjentyi taivas seitsemänteen piiriin,
 ja auki lensi portit pimeyden.
 Myös viipyi yli ajan aurinko
 ruusuisen hehkuvana harjanteilla,
 niin että näytti, kuin ois kuunnellut
 yö notkoissa ja päivä harjanteilla;
 Ja kerrotaan myös, että Ilta seisoi
 välillä niiden, impi taivainen,
 rakkauden hurmiossa, kutreinaan
 utuiset pilvet, tähdet helmivöinä
 ja timantteina hänen kulmillaan,
 ja otsallansa hohti armas kuu,
 ja viitan hälle kutoi tumma yö.

Ja Mestari kun haastoi, silloin Ilta
 pidätti henkeään; sen huokaus
 vain saapui yli kenttäin tuoksuvaisna.
 Ja kaikki, jotka häntä kuuntelivat –
 niin ylhäiset kuin halpasäätyiset,
 ja orjat, arjalaiset, muukalaiset
 ja metsän asukkaat – ne kaikki näytti
 tuon puheen kieltä ymmärtävän. Niin,
 on kirjoitettu: ei vain ihmiset
 rannalla virran siinä, vaan myös kaikki
 eläimet, suuret, pienet – joill on muoto
 apinan, tiikerin tai metsäkauriin,
 pörröisen karhun, suden, šakaalin,
 haaskaisen haukan, helmikyhkysen
 ja riikinkukon sulkakoristeisen,
 sammakon paksun, käärmeen kirjavan,
 lepakon, sisiliskon, virran kalan –
 ne kaikki nöyrän välimatkan päässä
 veljeyttä tunsi kera ihmisen,
 jok ei oo yhtä viaton kuin nuo;
 mykässä ilossaan ne tunsi, kuinka
 orjuuden kahleet niiltä murrettiin,
 kun näistä asioista Buddha haastoi: –

Om, Amitâbha! Ällös sanoin mittaa
 mittaamatonta – ällös pohjatonta
 aatoksin luotaa! Erehtyy, ken kysyy,
 ja erehtyy, ken vastaa.

Sanovat Kirjat: ensin oli yö;
 Brahmâ vain yksin mietiskeli yössä.
 Brahmâta, alkua, äl'etsi sieltä!
 Ei valoa, ei Häntä

voi silmä kuolevainen nähdä, ei
 tajunta kuolevaisen tuntea.
 Voit verhon nostaa verhon jälkeen – taakse
 viel yhä verhot jäävät.

Vaeltaa tähdet kysymättä. Riittää
 ett elo on ja kuolo, ilo, murhe,
 syy sekä seuraus, ja aika jatkuu
 ja ajan iki virta,

alati vaihtuvainen – niin kuin joki,
 miss aalto liittyy aaltoon vuorollaan:
 lähteestä kaukaisesta kummuten
 se vedet kaikki

vie mereen, joka haihtuu aurinkoon,
 ja aallot pilvinä taas palaavat:
 nuo maahan pisaroivat vierien
 rauhatta yhä edelleen.

Tää tieto riittää: kaikki on vain harhaa –
 niin maat kuin taivaat, kaikki muuttuvaa
 – valtaisa pyörä väkivallan, taiston,
 jot ei voi kenkään estää.

On turha rukous! Ei pimeys aukee!
 Ei vastaa Hiljaisuus, ei sillä ääntä!
 Katumusmenoin älkää, veljet, siskot,
 vaivaanne kartuttako!

Ei messuin, lahjoin auta jumalat,
 nuo voimattomat, eivät veriuhreihin.
 On apu itsessänne: kukin itse
 rakentaa vankilansa.

Kuin Korkeimmilla – jokaisell on valta:
 niin Voimat ylhäiset kuin alhaiset
 ja kaikki eläväiset itse luovat
 teoillaan ilon – surun.

Tuo mennyt sen, mik on ja mitä tulee –
 parempaa – pahempaa; myös enkelit
 ilossa taivaan nauttii hedelmää
 pyhästä elämästä;

hornassa paholaiset kuluttavat
 pahoja töitään aikain entisten;
 ei säily mikään: hyveet himmenevät,
 ja synnit puhdistuvat.

Prinssinä saattaa orja syntyä
 luonteensa jalon vuoksi, kuningas
 sovittaa kerjäläisnä, mitä teki
 tai tekemättä jätti.

Ylemmäs Indraa itse nousta voit
 tai vaivut alemmas kuin mato maan;
 tuhansist elämist on tulos tuo
 ja tuhansista tämä.

Niin kauan kuin tää pyörä vyöryy, ei
 oo lepoa: ken nousee nyt, hän voi
 taas vaipua, ja toinen jälleen nousta;
 se vyöryy lakkaamatta.

* * *

Jos pyörään vaihtelun te kytketyt
 oisitte kahlein murtumattomin,
 kirottu Oleminen ois ja julma
 ois olevaisten sielu.

Olette vapaat! Hyvä on se sielu,
 taivainen rauha sydän Olevaisen;
 vahvempi tuskaa – tahto; paremmaksi,
 parhaaksi muuttuu hyvä.

Veljeini tähden minä, Buddha, itkin,
 maailman tuskaa sydämeni tunsi;
 nyt riemuitsen, kun löytyy Vapaus.
 Oi, kuulkaa, kärsiväiset;

Omasta syystä kärsitte! Ei kenkään
 pakota teitä pyörään elämän
 ja kuoleman, ei pyörän puolapuita
 syleillen suutelemaan –

sen kyynelrataa, tyhjää keskustaa.
 Totuuden lausun! Alla syvyyden,
 taivaiden, tähtiratain tuolla puolen,
 Brahmâta tuonnempana,

alkua aikaisemmin, loputonta,
 ikuista avaruutta varmempana
 on Jumalvoima, hyvään johtava:
 sen lait ei muutu, järky.

Suo hehkun ruusulle sen sivellin,
 sen käsi muovaa lehdet lootuksen;
 se siemenistä mullan pimeydessä

keväälle kehrää vaipan.

Luo taidettaan se pilviin loistaviin,
suo sulkiin riikinkukon kauneutensa;
on tähdet asuntonsa, orjiaan –
salamat, tuuli, sade.

Se yöstä loihti ihmissydämen,
fasaanin päästi munan vankilasta;
alati työssä voi se kaunistaa
rauniot entisyyden.

Aurinkolinnun munat harmaat ovat
sen aarteita, ja kennot mehiläisten
hunajaruokkujaan; sen tuntee tiet
myös muurahainen, kyyhky.

Se kotkan siivet lentoon levittää,
saaliineen naarassuden johdattaa
luo poikasten; myös vihatuille hankkii
se ruokaa, ystäviä.

Ei voimiaan se väärinkäytä, vaan
rakastaa kaikkia: se äidin rintaan
heruttaa maidon, johtaa myrkyn myös
hampaaseen käärmeen nuoren.

Se avaruuden soiton säätelee
taivasten tähtitelttäistumella;
maan uumeniin se kullat piilottaa,
timantit, jalokivet.

Sylissä metsän salaisuuksia
se loihtii esiin, yhä uusia,
elättää loiset setrin juurella,
kaavailee lehdet, kukat.

Se lyö ja säästää mitään väistämättä,
se tuomioita täyttää; loimet ovat
sen kangaspuissa rakkaus, elämä –
sukkulat tuska, kuolo.

Se luo ja purkaa, kaiken parantaa:
nykyinen ehompi on entistä;
hitaasti täyttyy kaava, jonka kuvas
sen käsi taidollinen.

Se vaikuttaa tään kaiken, minkä näätte
ja mitä ette näe; sydämet
ja mielet, kansan aatteet, tahdon sitoo

tuo sama suuri Laki.

Kätensä uskollinen auttaa teitä,
 kuiskeensa kantaa yli myrskyn pauhun.
 Rakastaa ihmistä se, muotoon tähän
 tomusta muovailtua.

Ei pilkkaa siedä se: ken vastustaa,
 hän hukkuu; mutta voittaa palveleva.
 Salaisen hyvän palkkana on rauha,
 salaisen pahan vaivat.

Se katsoo kaikkialle, huomaa kaiken:
 jos oikein teet – se palkitsee; jos väärin –
 sun täytyy palkkas saada siitä myös,
 rangaistus vaikka viipyy.

Ei suutu se, ei anteeks anna: tarkka
 on sillä mitta, vaaka virheetön;
 ajasta eivät riipu tuomionsa:
 ne täyttyy kyllä kerran.

Siks omaan rintaan iskee murhamies,
 väärällä tuomarill ei puoltajaa;
 valheensa petollinen ilmi tuo,
 takaisin saaliin rosvo.

Näin vanhurskauden Laki vallitsee,
 jot ei voi kenkään välttää. Sydän sen
 on Rakkaus, sen täyttymys on Rauha
 suloinen. Totelkaatte!

* * *

On totta kirjoitettu: jokainen
 elämä seuraust on entisyyden;
 synnyttää mennet synnit surun, tuskan;
 työt oikeat tuo rauhan.

Niitätte, mitä kylvitte. On pellon
 seesami tuolla seesamia, vilja
 tuo on viljaa. Sen ties Hiljaisuus.
 Niin käy myös ihmiselle.

Hän korjaa kylvön menneest elämästä:
 määräst seesamia, samoin viljaa;
 myös myrkkyputkiä ja ohdakkeita
 omaksi vahingokseen.

Jos hävittää hän rikkaruohot nuo,

tilalle hyötykasvit istuttaa,
niin maasta tulee hyvä, hyödyllinen
ja antaa runsaan sadon.

Jos kuormansa hän kantaa kärsiväisnä,
ymmärtämällä kärsimyksen syyn,
ja täysin maksaa vanhat velkansa
rakastamalla aina;

jos hän ei uuttaa tee, vaan puhdistaa
verestään valheen, kaiken itsekkyyden,
nöyrästi kärsii, kostaa vääryydet
vain anteeksi antamalla;

jos päivittäin hän kasvaa hyvydessä,
on tosi, hurskas, ystävällinen,
pois tempaa himon juurineen, siks kunnes
elämänhalu kuolee –

tilinsä silloin päättyy kuolemassa,
tekonsa pahat on kuitatut:
vain hyvyys jää ja kantaa valtaisan
hedelmän nyt ja vasta.

Ei tarvis hänen elää, niin kuin te
elämän ymmärrätte; mikä alkoi
hänessä tehden hänet ihmiseksi,
on loppuun suoritettu.

Ei vaivaa häntä enää kaipaus,
ei tahraa synti; maan ei riemut, tuskat
häiritse iki rauhaansa, ei kuolon,
elämän toistuminen.

Hän menee *Nirvânaan*. Hän elämän
on kanssa yhtä. Hän on autuas.
Om, Mani Padme, Om! On pisara
yhtynyt valtamereseen.

* * *

Kuunnelkaa *Karman* oppia: Kun on
kadonnut synnin saasta – elämä
kuin liekki puhdas sammuu, kuolema
sen kanssa silloin kuolee.

Näin ällös sano: 'Minä olen', 'olin'
tai 'tulen olemaan'. Ei, älkää luulko
vaeltavanne, niin kuin matkamies
huoneesta lihan toiseen.

Maailmaan virtaa uudelleen tuo tulos
 menneistä elämistä. Lailla silkkitoukan
 se kehrää asuntonsa vastaisen
 ja siinä asustaapi.

Kuin käärme munassaan saa suomukset
 ja hampaat, niin kuin kaislan siemenet,
 nuo untuvaiset, lentää yli vuorten
 ja jälleen löytää järven,

niin tulos tuo saa myöskin toimintansa
 mukaisen aineen hyvään niin kuin pahaan.
 Ja tuoni, murhaaja, kun hänet lyö,
 niin kaikki epäpuhdas

harhailee punaisina jätteinä
 tuulissa ruton, myrskyn; mutta hyvän
 kuollessa käyvät tuulet lempeät,
 maailmaa hyödyttävät.

Kun virta erämaassa hukkaa
 voi hiekkaan, kummutakseen taas
 entistä puhtaampana, kirkkaampana
 ja laajentunein rannoin –

niin hyvät työt tuo ajan onnekkaamman;
 sen saapumista viivyttää voi synti.
 Vaan voimassa on Laki Rakkauden,
 ennen kuin Kalpa päättyy.

Esteenä mik on? – Veljet! Pimeys,
 tuo tietämättömyyden äiti, jolloin
 halaatte harhaa, himoon takerrutte
 ja luotte kärsimystä.

Jos tahdot käydä Keski-Tietä, jonka
 voi järki näyttää, rauha tasoittaa,
 Nirvânan polkua jos tavoitat,
 Totuutta Neljää kuule!

Kärsimys – Ensimmäinen. Elämä,
 tuo ylistetty, on vain pelkkää vaivaa:
 sen tuskat yksin jäävät, vaan sen riemut
 karkaavat, niin kuin linnut.

Niin, tuska seuraa kurjaa elämäanne
 jo syntymästä, täyttää tulisen
 nuoruuden, miehuusvoiman, vanhuuden
 ja kuristavan kuolon.

On lempi suloinen, vaan huulia
 ja rintaa armaan viimein suutelee
 rovion liekit; uljas sodan mahti –
 vaan kotkat raatelevat

päämiehen, kuninkaan. Niin kaunis on
 tää maa, vaan metsäin kaikki asukkaat
 toistensa surmaa etsii elääkseen;
 taivaalla leijailevat

safiiripilvet, mutta nälkäiset
 kun maasta huutaa sadetta, ne eivät
 pisaraa anna. Kysy sairaalta
 tai surevalta kysy

tai vanhukselta – sauvan varassa
 tutisevalta: 'Rakas onko sulle
 elämä?' – niin hän vastaa: 'Laps on viisas,
 kun itkee syntyessään.'

Syy Kärsimyksen – Toinen Totuus. Tuska
 ei synny itsestään, vaan Himosta.
 Teet havainnon, ja aistit sytyttää
 helposti himon liekkiin:

niin Trišna palaa, halu esineihin.
 Varjoissa riiputte ja unelmissa:
 näin väärän minän ympärille luotte
 vain harhamaailmanne.

Tuon puolen huippuja ei huomaa hän,
 ylhäisten tuulten kuule huminaa,
 ei kutsumusta tosi elämän –
 jokaista odottavaa –

valheessa viipyvä. Näin kasvaa kiista
 ja himo, joista sodat syttyvät,
 sydämet kärsii, vuotaa kyynelät;
 niin paisuu intohimot,

kateus, viha, vaino; ajavat
 veriset vuodet toinen toistaan. Missä
 pitäisi viljan kasvaa, kaikenlaiset
 rehottaa myrkkykasvit,

hyvällä siemenellä jotta tuskin
 on maata, missä itää. Myrkkyjuomain
 huumaama sielu täältä erkanee,
 vaan Karman laki hänet

tuo tänne jälleen: siten houkkio
 tuo alkaa uudelleen, ja pettymykset
 taas uudet niittää aistinhuumassaan
 tuo harhan eksyttämä.

On Kolmas *Kärsimyksen Loppu*, kun
 voitettu itsekkyyks on, elon halu,
 tempaistu irti himo juurineen
 ja tyyntetty taisto.

Ken iki kauneutta rakastaa,
 itsensä hillitsee ja tyydytyksen
 saa elämällä piireissä, jotk ovat
 jumalten yläpuolella;

ken hankkii omaisuutta ikuista
 hyvistä töistä ihmisrakkauden,
 on hällä aarre, jot ei himmentää
 voi elo eikä kuolo.

Niin päättyy Kärsimys ja elo, kuolo –
 ei liekki liehu, öljy kun jo loppui. –
 On vanha tili selvä, uusi puhdas,
 ja ihmisellä rauha.

* * *

Ja Neljäs Totuus – *Tie* – on jokaiselle
 avoinna, suora, helppo, läheinen:
Kahdeksankertainen tuo Jalo Polku
 johdattaa rauhaan. Kuulkaa!

Voi eri teitä tulla tuonne ylös
 huipuille, joita kaartaa kultapilvet;
 jyrkästi nousta voi tai loivasti
 laelle vuoren, mistä

maailma uusi aukee. Voimakas
 uskaltaa pystysuoraan vaarin tietä
 rynnistää jyrkännettä ylös; heikon
 hitaammin täytyy kiertää

paikasta paikkaan levähdellen. – Myös
 on rauhan polku helppo tai on jyrkkä:
 kiirehtii vahva, heikko ei – vaan kaikki
 löytävät lumihuiput.

Oikea Oppi ensi vaihe on.
 Pelosta Dharman karta syntiä

ja Karmaa muista, luoja kohtalon;
kurissa pidä aistit.

Oikea Pyrkimys on toinen. Hyvää
suo kaikille ja tapa paha tahto,
ahneus, viha; olkoon elämäsi
lempeän tuulen lainen.

Oikea Puhe – kolmas. Käytä kieltäsi
kuin huules oisi ovet palatsiin,
kuningas missä istuu lempeänä,
oikeamielisenä.

Oikea Käytös – neljäs. Teoillasi
hyveitä aut, voita virheesi:
kuin helminauhan lanka hopeinen
hyvien töittes läpi

rakkaus loistakoon. On korkeampaa
astetta neljä – niitä varten, jotka
siteistä maisen elon vapautuivat:
Puhtaus Täydellinen,

Ajatus Tosi, Tosi Yksinäisyys
ja *Tosi Haltioituminen*. Ällös
päin aurinkoa epäpuhtain siivin
yritä nousta, sielu!

On ilmat alempana lempeämmät,
on tuttu, turvallinen kotiseutu.
Väkevä pesänsä vain jättäköön.
On vaimo, lapset rakkaat,

sen tiedän; ystäviä omistaa
on ihanaa, ja viettää joutoaikaa
tai hyvää tehdä; elon murhe on
vakava, vaikka turha.

Siis elä näin – sun onhan pakko elää:
kultaiset portaat virheistäsi tee,
kuvitteluista nouse elämän
totuuksiin ylhäisempiin.

Niin saavut korkeuksiin kirkkaimpiin,
huojentuu nousu, kuorma kevenee,
väkevä tahto murtaa kahleet aistein,
ja sinä astut Tielle.

Ken alkoi näin, on *Ensi Asteessa*:
hän tuntee Jalot Totuudet ja Tien;

ja ennen pitkää hän voi saavuttaa
Nirvânan täyden rauhan.

Ken *Toisen Asteen* saavutti, on päässyt
 harhoista, epäilyistä, taisteluista,
 papeista, kirjoista ja himoista;
 hän syntyy enää kerran.

Vaan viel on *Kolmas Aste*: silloin henki
 on puhdistunut sekä rakastaa
 kaikkia olentoja. Elämänsä
 on saavuttanut määrän:

hän jätti vankilansa. Vielä jotkut
Asteessa Neljännessä saavuttaa
 voi eläessään pyhain sielujen
 korkeimman – Buddhan arvon.

Asteiden näiden ohella on lyöty
 kymmenen syntiä, nuo viholliset:
 Epäily, Väärä Usko, Itserakkaus
 ja vielä Viha, Himo.

Ken voitti viisi nuo, on saavuttanut
 asteista kolme. Viel on Kaipaus
 maan päälle, taivaaseen ja Ylpeys,
 Erehdys, Oma Kiitos.

Ken seisoo tuolla lumihuipulla,
 on yllään siellä sini ääretön.
 Siis noiden syntien on voittaja
Nirvânaan asti noussut.

Jumalat kadehtien häntä katsoo –
 alemmat arvossa – ja vaikka sortuis
 maailmat kolmet pirstaleiksi, hän
 säilyisi järkkymättä.

Hän elänyt on kaikki elämät,
 ja kaikki kuolemat on hälle kuolleet;
 ei hälle asuntoa Karma luo.
 Hän pyytämättä mitään

omistaa kaiken; kieltäin itsensä
 maailmankaikkeus on hälle 'Minä'.
 Ken opettaa: *Nirvâna* tyhjä on,
 hän valhettelee – sano.

Ken opettaa: *Nirvâna* elämää on,
 hän erehtyy; ei tunne sitä – ei

valoa loistavaa, kun lamppu sammui –
ei rauhaa ajatonta.

Oi, astu Tielle! Kaikkein suurin tuska
on viha; himo – suurin petos aistein!
Oi, astu Tielle! Pitkälle on päässyt,
ken tappoi helmasynnin.

Oi, astu Tielle! Virkistävät virrat
sammuttaa siellä janon! Peittää tien
ikuiset kukkaset, siellä aika kiittää
suloisen nopeasti.

On Laki kalliimpi kuin aarteet kaikki,
hunajaa suloisempi sulous sen,
sen riemut yli riemujen! Siis kuule,
Käskyä Viisi täytä:

Rakasta, älä tapa – älä estä
matoa pienintä kehityksestä.
Hyvällä anna, ota; älä riistä
osuutta toisen, omaksesi kiistä.
Todistaa väärin et saa, panetella;
vain totta haastaa, et saa valehdella.
Aineita huumaavia vältä – huomaa:
ei sielu kirkas kaipaa Sôma-juomaa.
Himossa toisen vaimoon älä yhdy,
Lakia vastaan lihan syntiin ryhdy.

Velvollisuutta siten Mestariimme
opetti isää kohtaan, äitiä,
lapsia, ystäviä, lähimmäistä –
ja kuinka niiden, jotka eivät pysty
kahleita aistein oitis murtamaan –
kun korkeampaa tietä varten vielä
jalkansa on heikot – järjestää
pitäisi elämänsä maailmassa,
päivänsä jotta viettäisivät täällä
rakkauden töissä – siten ottaen
askelet ensimmäiset rauhan Tiellä –
ja vaatimattomasti eläisivät,
puhtaina, kärsivällisinä sekä
lempeinä rakastaen kaikkia,
joill elämä on niin kuin heilläkin.
Näät, kaikki paha, mikä tapahtuu,
on ennen tehdyn pahan hedelmää,
ja kaikki hyvä hedelmää on hyvän.
Ja missä määrin itsekkyydestään
puhdistuu ihminen ja tahtoo auttaa
maailmaa, siinä määrin paremman

hän aseman saa ensi syntymässä.

Siis näin hän opetti. – Ja kauan sitten,
 kun Radžagrihan bambumetsässä
 Herramme kulki, siellä huomasi hän
 eräänä aamuna Singâlan, joka
 kylvystä juuri nousten kumarteli
 päin paljain maata kohti, taivasta
 ja neljää ilmansuuntaa, sirotellen
 molemmin kourin riisiä. Hän kysyi:
 'Noin miksi teet, oi veli?' Tämä vastas:
 'Isämme opettivat tavan tään:
 aamulla ennen työmme alkamista
 pois häätää paha, joka meitä uhkaa
 ylhäältä taivaasta, maast alhaalta,
 kaikista ilman tuulista.'

Näin lausui
 Herramme: 'Ällös riisiäsi tuhlaa,
 vaan uhraa hyvät aatokset ja työt
 idässä vanhemmille – sieltä on valo;
 opettajille etelässä – sieltä
 on runsaat antimet; ja vaimolle,
 lapsille lännessä – se rakkauden
 ja rauhan purppurassa hohtelee,
 ja sinne päättyy päivä; ystäville
 ja muille ihmisille pohjoisessa;
 alhaalla olennoille halvimille;
 pyhille, enkeleille, autuaille
 ylhäällä; siten poistuu kaikki paha
 suunnilta noilta kuudelta, ja sinä
 turvassa kuljet niiden hyökkäyksiltä.'

Omille keltavaippaisille – jotka
 kuin kotkat valppaat halveksien nousee
 alhosta elon kohti aurinkoa –
 opetti Kymmenen hän Sääntöä,
 nimeltä *Dasa-Sîl*, ja kuinka munkin
 on tunnettava Kolme *Ovea*
 ja *Ajatukset Kolminkertaiset*;
 myös *Mielentilat Kuusiasteiset*;
 ja *Viisi Voimain Tilaa*; *Kahdeksan*
Puhtauden Korkeata Porttia;
 ja *Ymmärryksen Tavat*; *Upekšâ*;
 ja *Iddhi*; *Viisi Mietiskelyä* –
 nuo, jotka ovat suloisempaa ruokaa
 pyhälle sielulle, kuin *Amrit* on;
 ja *Dšânat* sekä *Kolme Turvapaikkaa*.

Myös neuvoi omilleen hän, kuinka heidän

asua tulis, elää vapaina
 rikkauden kahleista ja maisen lemmen –
 ja mitä syödä, juoda – käyttää aina
 keltaista vaippa, vyötä, siivilää
 ja kerjuumaljaa. Näin hän pystytti
 perustan vahvan meidän Sanghallemme,
 Keltaisen Vaipan Järjestölle, joka
 nykyisin vielä auttaa maailmaa.

Näin haastoi yli yön hän opettaen
 Lakia, eikä ummistunut silmä
 kenenkään, sillä riemu täytti mielet
 jokaisen. Ja kun puhe päättyi, silloin
 kuningas nousi valtaistuimelta
 ja paljain jaloin syvään kumartain
 poikansa eessä sekä suudellen
 lievettä vaipan lausui: 'Ota minut,
 oi Poika! halvimpana, pienimpänä
 sun seurakuntaasi.' Jasôdhara
 suloinen, täysin onnellisna nyt
 näin huudahti: 'Oi, sinä Siunattu!
 suo Rahulalle perinnöksi aarre
 voimasta Sanasi.' Näin kaikki kolme
 astuivat Tielle.

Tähän lopetan.
 Rakastan Mestaria, meitä rakastavaa.
 Vain vähän tiedän, vähän näin
 Opettajasta olen kertonut
 ja Rauhan Tiestä. Neljäkymmentä
 ja viisi sadeaikaa vieri, jolloin
 hän maasta maahan kulki saarnaten
 monilla kielillä ja antoi Aasialle
 lahjaksi Valon kauniin, valtavan,
 ja armon hengen voimin valloitti
 maailman. Kaikki tää on kirjoitettu
 Pyhissä Kirjoissa: ja missä maissa
 hän kulki; mitkä suuret keisarit
 kaivertaa antoi kallioihin, luoliin
 sanansa lempeät; ja kuinka vihdoin,
 kun aika täytettiin, hän – Buddha – kuoli,
 Tathâgata tuo suuri, joka täytti
 ihmisten keskellä myös ihmisenä
 velvollisuudet kaikki; sekä kuinka
 sen jälkeen joukot lukemattomat
 on käyneet tietä hänen jäljissään
 Nirvânaan, missä asuu Hiljaisuus.

*Siunattu! Pelastaja Ylhäinen!
 Anteeksi anna, mitä kirjoitin.*

*Ystävä! Opettaja! Sinä Veli!
Turvaudun Sinun Nimeesi ja Sinuun!
Turvaudun Sinun Hyvään Lakiisi!
Turvaudun Sinun Järjestöösi! Om!
Jo kaste laskee lootukselle! – Nouse,
oi Aurinko! Tuo elämäni muutos:
suo aallon kanssa minun yhtyä!
Om Mani Padme, nousee Aurinko!
Pisara hukkuu Mereen loistavaan!*

SELITYKSIÄ

Amitája eli Amitábha:	äärettömyys; kaikkeuden ilmentymätön periaate; Parabrahman.
Amrita:	elämänvesi, joka tuo kuolemattomuuden
Asankja:	kielteinen a ja Sankja – luku, jonka summa eli paljous voidaan määrätä
Atšárja:	uskonnollinen opettaja. Mestari
Bôdhi:	puu – ficus religiosa; vertauskuvallisesti ajateltuna sama kuin 'Elämän puu'
Brahmâ:	hindulaisen Kolminaisuuden ensimmäinen persoona; Luoja
Bhûta:	aave; peikko
Deva:	jumalallinen henkiolento; latinassa Deus
Devarâdža:	jumalallinen hallitsija
Dharma:	siveellinen ja uskonnollinen velvollisuus
Džambu-puu:	ruusuomenapuu
Gadi:	hääpuku
Gâjâtri:	Rig Vedassa pyhä säkeistö, jonka brahmaanit toistavat kahdesti päivässä
Houdah:	elefantin selkään asetettu kantotuoli
Indra:	taivasten edustama korkein jumaluus; myös taivaallisten sotajoukkojen päämies
Jakša:	alempi deeva; hindulaisessa mytologiassa jakšat edustavat rikkauden jumalia
Jôdžana:	pituusmitta – 9 engl. penikulmaa tai toisen arvion mukaan – 5 engl. penikulmaa
Kalpa:	ilmennyksen aktiivinen kausi; Brahmân päivä
Kolme jalokiveä:	Buddha, Dharma eli Laki ja Sangha eli Järjestö, munkkikunta
Kroni:	10 miljoonaa
Kumbhandat:	maahisia eli gnomeja
Kuparisepä:	kansan antama linnunnimi
Kuša:	pyhä ruoho, jota käytettiin mm. uhreissa
Lanka:	Ceylonin muinainen nimi
Linga, Lingam:	miehinen voima luonnossa; miehisen sukupuolen vertauskuva, Sivan tunnusmerkki
Mantra:	määrätty muoto tavuja tai sanoja, joiden rytmillinen ääntäminen saa aikaan määrättyjä värähtelyjä sekä toivotun tuloksen korkeammilla tasoilla; Vedojen rukouksia
Meša:	keskitaivaalla oleva vartijatähti, joka suojelee muita tähtiä
Mussuk:	vuohennahkainen vesisäkki
Nâga:	(Sanskrit. – käärme) adeptin eli vihityn yhteinen vertauskuva; viisauden käärme
Om:	hindulainen pyhä sana, vastaava kristittyjen sanaa aamen

Om Mani Padme, Om:	maagillinen lause. Lasten oppimat ensimmäiset sanat ja kuolevan huulilla viimeiset sanat Tiibetissä ja Mongoliassa
Om tatsaviturvarenjam Bhargo devasja dhîmahî Dhijo jo na pratšodajât – Rig Vedassa:	III kirjan, 62. laulun 10. säkeistö. Herm. Grossmannin käännöksen mukaan: 'Oi, että saavuttaisimme Savitra-Jumalan (Auringon-Jumalan) ikävöidyn valon, Hänen, joka kuulee rukouksemme.'
Parvati:	Šivan puoliso
Purda:	oviverho, joka erotti naiset miesten katseilta
Rama:	Intiassa on kolme tämän nimistä jumaluutta: yksi vastaa Bacchusta, toinen Marsia, kolmas on Višnun kuudes inkarnaatio
Sâkja:	intialainen ruhtinassuku
Sakra:	Indra
Sakvala:	joukko maailmoita
Šastra:	sanskritinkielinen pyhä kirja; uskonnollinen järjestelmä tai filosofinen tutkielma
Sari:	Pohjois-Intiassa naisenpuvun tärkein vaatekappale
Sruti:	ilmoitettu sana, pyhä kirja
Siivilä:	buddhalainen munkki siivilöi kaiken tarvitsemansa veden välttyäkseen siten vahingoittamasta vedessä mahdollisesti olevia pikkueliöitä
Skandhat:	ihimillisen olemuksen viisi ominaisuuksien ja kykyjen ryhmää, jotka ovat tulos ihmisen menneissä elämissä saavuttamasta kehityksestä
Smriti:	perintätieto
Svarga:	vastaa kristittyjen taivasta
Svastika:	Intiassa ja muissa vanhoissa maissa uskonnollinen ja pyhänä pidetty risti, joko hakaristi tai käänteinen hakaristi
Tola:	Intiassa käytetty paino kultaa ja hopeaa varten
Upâdâna:	olemassaolosta kiinnipitävä